

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2,50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati peti vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračaja.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg št. 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Zavezniki zožujejo obroč okoli Norveške

Po francoskih poročilih se položaj na Norveškem za zaveznike ugodno razvija ter bo končno ostala Nemcem odprta pot za vojaške transporte samo preko Švedske s prekršitvijo njene nevtralnosti, kar pa bi pomenilo splošno vojno v Skandinaviji

Pariz, 13. aprila. j. (Havas). V dobro poučenih francoskih krogih sodijo, da se navzlic delno nezadostnim informacijam lahko sprijeti razvoju položaja na Norveškem ugoden za zaveznike nasprotno pa se mora smatrati za nemške okupacijske čete, katerih moč cenijo v poučenih krogih na kakih 30.000 mož, za zelo te a en. Dejstvo je, da so posamezni nemški odredi popolnoma odrezani drug od drugega v raznih pristaniščih, ki so jih zasedli, a i pa v neposrednem zaledju Ti oddelki se zasedaj navezani edinele na tista ojačenja in oskrbo, ki jo lahko prejmejo po zračni poti. Seveda pa ta ojačenja trajno ne bodo mogla zadostovati, ker morajo velika nemška transportna letala preletati na večjo oddaljenost največ po 30 mož naenkrat. Nemčija razpolaga tudi le z majhnim številom transportnih letal. Zavezniki lahko nasprotno dobivajo neomejeno ojačenja po morju, ker se po zadnjih uspešnih akcijah zaveznikičke mornarice lahko sodi, da sta Anglija in Francija gospodarici pomorke po ob norveški obali.

Edna pot za transporte ojačenja v oskrbo, ki jo Nemčiji sledijo, se o tati, vodi preko švedskega ozemlja, toda ta pot se lahko odpre šele potem, ko bi bila prekršena švedska nevtralnost. To bi seveda pomembilo (izvenredno), ako bi Švedska prestopila iz nevtralnosti na prehod nemških transportov splošno vojno v Skandinaviji. V merodajnih francoskih krogih so mnenja, da je treba gledati na vesti o zbiranju nemških čet na Danskem nasproti Švedske obale zasledovati nadaljnji razplet dogod-

kov z vso pozornostjo, ker je verjetno, da mora v najkrajšem času priti do odločitve.

Stockholm, 13. aprila. j. (Havas) V Nemčiji: javnost doslej še ni bila v ničemer informirana o pomorskih vojnih operacijah v Skagerraku. Kakor poročila berlinski dopisnik lista »Stockholm Tidningen« pripisujejo v vodilnih nemških krogih operacijam na Norveškem največji pomen. Na jasnem so si, da je od tamkajšnjih vojnih operacij morda v odločilni meri odvisen končni izid sedanje vojne. Ako se Nemčiji posreči obdržati Norveško in Dansko, sodijo v Berlinu, ptem bo imela v svoji posesti nepremagljiva oporišča za operacije proti Veliki Britaniji. Če pa bi se nasproti no akcija v Skandinaviji ponesrečila bi to pomenilo zanjo polom z izredno težko posledicami. Nemško zunanje ministrstvo si še vedno prizadeva p-sitati v tok stvari tako, kakor da v resnici med Nemčijo in Norveško ni vojne stanja. Merodajne nemške osebnosti Quislingovi vladi ne pripisujejo nobenega odločilnega pomena ter še vedno upajo, da bo prišlo do pogajanj z zakonito norveško vlado.

Rim, 13. apr. j. (Italijanski listi). ki so bili prvih 48 ur norveške drame docela na strani Nemčije ter so na vse načine ohranjali in zagovarjali nemški vdor na Norveško, so postali sedaj zopet skrajno rezervirani. Zdi se, da so tudi v Rimu spoznali silen pomen te borbe od katere ni odvisna samo uroda Norveške Zato se je Rim zopet nekoliko umaknil in čaka, kako se bo ta borba razvijala dalje.

Narvik, toda dalje na severu ni nemških čet. Mesti Elverum in Fredrikstad ter nekatera druga mesta v norveških lukah so bila bombardirana iz zraka. Po podatkih švedskih ribičev se je norveška zastava še včeraj zjutraj vila na trdnjavi Fredrikstad. Doznavajo se tudi, da so nemška leta srdito bombardirala mesto Halden. ležeče nekoliko kilometrov južneje, dasi je popolnoma evakuirano. Včerajšnje po očilo pravi, da se borbe vodijo pri Fossumu in Langnesu, severno od Osla in da so bili mostovi čez rki Gloma in Bormen minirani. Telefonske in brzojavne zveze z Nemčijo so prekinjene. Oskrbovanje Osla z električnim tokom je prekinjeno, ker so odprti jezovi v bližini velike hidroelektrične centrale. Mobilizacija 6. norveške divizije v pokrajini Finmark na skrajnem severu Norveške je popolnoma dovršena in čete nestrno pričakujejo, da stopijo v akcijo na jugu, kakor hitro bo gotovo, da je morsk obala zavarovana pred napadi.

Boji pri Narviku

STOCKHOLM, 12. aprila. s. (Reuter). Oddelek nemškega vojaštva je skušal prodreti iz Narvika v notranjost Norveške, vendar pa je bil odprt. Ugotovljeno je, da tvorijo posadko Narvika tirolski alpski oddelki.

STOCKHOLM, 13. apr. s. (Reuter). Norveško vojaštvo je vzhodno od Narvika razstrelilo železniški predor na progi Narvik Lulea, da prepreči vsako nadaljnje prodiranje nemške vojske v notranjost.

Poročila, ki so dospela iz Narvika, pravi, da se je po znani bitki z angleškimi silami v Narvikskem fjordu potopilo več nemških ladij, druge pa so nasedle na dno.

STOCKHOLM, 13. apr. AA. (Reut.). Po vesteh iz merodajnih norveških krogov so se angleške čete izkrcale v bližini Narvika, ter prodirajo v južni smeri, da bi dobile zvezo z norveškimi četami. Isti krogi nagajajo, da so v bližini Bergena angleške in norveške čete že dosegle zvezo.

STOCKHOLM, 13. apr. AA. (Reut.). Ob vhodu v Oslofjord izkrcujejo angleške ladje ob obali na več krajih čete.

STOCKHOLM, 13. apr. (Reut.). Po nekkih vesteh je norveškim četam davi navsezgodaj uspelo zavzeti Bergen. Vest so objavili tudi nekateri opoldanski stockholmški listi, vendar službeno še od nikoder ni bila potrjena.

Normalen razvoj norveške mobilizacije

Stockholm, 13. aprila br. (SDA) S švedsko-norveške meje poročajo, da se na Norveškem izvaja mobilizacija, v kolikor je v sedanjih razmerah možno, docela normalno. Duh vojaštva in civilnega prebivalstva je odličen. V zaledju Trondhema je mobilizacija končana. Močne norveške čete so zbrane severno od Trondhema. Severno od Osla je že organizirana norveška obramba, ki gre od Eldfalta preko Nilsena 20 km severno od Osla, ter gre od tu dalje do švedske meje.

Zunanji ministri Quislingove vlade pobegnili

Stockholm, 13. apr. e. (Havas) Švedski radio javlja, da je major Hvoslef, ki je bil imenovan za zunanje ministrva v Quislingjevi vladi, dospel v Stockholm. Izjavljuje, da noče sodelovati z Quislingovo vlado. V razgovoru, ki ga je imel s predsednikom norveškega parlamenta Hambrom, je izjavil, da je Quisling zlorabil njegovo ime. Kot oficir ostanem zvest svoji vladi in bom stopil na čelo norveških prostovoljcev, ki se vračajo iz Finske, je odločno izjavil major. Pred dvema dnevoma je izjavil tudi šef norveškega orožništva Jonas Li, ki je bil tudi v Quislingjevi vladi pravosodni ministar da se ne solidariža s Quislingjevo vlado.

Elektrarna v Oslu porušena

Stockholm, 13. aprila. s. (Reuter). Po veljnik norveške vojske ki se še drži pri Oslu, potrjuje, da je norveška vojska pogrnala v zrak električno centralo, ki je oskrbovala Oslo z električnim tokom. Od davi je mesto brez toka. Prav tako so norveške čete pri Haldenu prezele vse telefonske in brzojavne zveze med Oslom in jugom, tako da so prekinjene predvsem zveze med Oslom ter Kodanjem in Berlinom.

Omejitev konzuma živil v Oslu

Oslu, 13. aprila. br. (SDA) Oslska radijska postaja, ki je v posesti nemških okupacijskih oblasti, je razglasila, da je odšel mleko na razpisno samo še za otroke in bolnike. Nihče drug ne sme več kupovati ali konzumirati mleka. Kmetje morajo vse mleko oddati na določenih zbirališčih. Kruh se sme kupovati samo za en dan, mesto na največ za tri dni v tednu.

Sladkor, kava, kakao, čokolada in podobna živila so zaplenjena in se bodo poslej oddajala ta živila samo še na nakaznice.

Elverum razdejan

WASHINGTON, 13. apr. s. (Havas). Ameriška poslanica pri norveški vladi gospa Harriman je poslala zunanjemu ministru brzojavko, v katerem poroča o bombardiranju mesta Elverum po nemških letalih. Poslanica je mesto pravčasno zapustila ter je odpotovala v novi sedež norveške vlade. Nemške bombe so Elverum popolnoma uničile, tako da je ostala v mestu cela samo cerkev in bolnišnica. Med civilnim prebivalstvom je bilo približno 50 žrtev.

Izjava norveškega poslanika v Londonu

London, 13. apr. s. (Reuter) Zunanji ministar lord Halifax je včeraj ponovno sprejel norveškega poslanika Colbana in imel z njim daljši razgovor.

Poslanik Colban je snoči govoril v norveški oddaji angleškega radia. Dejal je, da se lahko morda za trenutek zdi kakor da je položaj nemških čet na Norveškem močan, v resnici pa je obupen. Predvsem ne obvladujejo Nemci zveze po morju, razen tega pa je nemška vojska na Norve-

Švedski obrambni ukrepi

V švedskih mestih naglo grade protiletalska zaklonišča

STOCKHOLM, 13. apr. s. Tudi preteklo noč je bila vsa južna Švedska zatemnjena. Varnostni ukrepi se raztezajo tudi na švedske otoke ob južnovzhodni obali.

Švedske oblasti so prepovedale dostop v vojno luko v Stockholmu ter v pristanišča v Göteborgu in v Karlskroni.

Policija je zastražila vse mestne meje v Stockholmu. Vse osebe ki prihajajo v mesto ali odhajajo iz mesta, se morajo legitimirati.

STOCKHOLM, 13. apr. i. Stockholm. Göteborg, Malmö in razna druga mesta v notranjosti Švedske so že tri dni ponoči popolnoma zatemnjena. Preteklo noč so bili ugasnjeni tudi vsi svetilniki vzdolž švedske obale. Vojaške oblasti v Stockholmu so izdale stroga navodila glede nadziranja tujcev in odredile, da se mora vsakdo, ki pride v mesto ali ga zapusti legitimirati. V Stockholmu in tudi drugih mestih z vso naglico grade zaklonišča, ker se boje, da se bo tudi Švedska zapletla v vojno. Švedska vlada je včeraj izdala poziv vsem svojim trgovskim ladjam, ki so na odprtem

škem razpršena v več manjših skupin. Nemci teh posadk ne morejo niti ojačiti niti umakniti. Poslanik je pozval norveško prebivalstva naj stori vse, da prepreči posameznim nemškim oddelkom na Norveškem medsebojni stik. Poudaril je nadalje da je velika ohrabritev za Norveško, ker gleda nanjo v tem trenutku ves svet ter občuduje njeno odločnost, s katero se je uprla napadu Anglija bo prav gotovo izpolnila svojo obljubo, da bo pomagala Norveški, dokler zmaga ne bo izvojevana. Isto pa bo storila tudi Francija.

Norveški poslanik pri Reynaudu

Pariz, 13. aprila. j. (Havas). Predsednik vlade Paul Reynaud je včeraj sprejel v avdienco norveškega poslanika pri francoski vladi Bachkeja ter mu je sporočil čestitke francoskega parlamenta zaradi pogumnega nastopa Norveške proti napadcu na njeno neodvisnost. Bachke je nato informiral Reynauda o ukazih, ki jih je izdala norveška vlada svoji vojski in mornarici v svrhu kooperacije z vojno silo zaveznikih držav. Po sprejemu Bachkeja je imel Reynaud še razgovore z angleškim poslanikom v Parizu Champbellom, s papeškim nuncijem Valerijem ter s francoskim poslanikom v Budimpešti Gucletom.

Nova pomorska bitka

Stockholm, 13. apr. br. (United Press) Na južnem koncu Oslofjorda se je včeraj popoldne zbralo 10 angleških vojnih ladij. Z njih se je pričelo izkrcavati na obalo angleško vojaštvo, v bližnjih obalnih urdb pa so jih Nemci takoj začeli močno obstreljevati. Doslej še ni znano, v koliki meri so angleške operacije uspeli.

Stockholm, 13. apr. e. List »Dagbladet« objavila vesti iz Norveške, da je v Oslofjordu zbranih 7 nemških vojnih ladij srednje tonaže. To brodogradni blokira močna skupina angleške mornarice, ki čaka, da nemške ladje zapustijo fjord.

Göteborg, 13. aprila. e. Po vesteh, ki prihajajo iz Oslofjorda, se deznava, da se je včeraj pri samem vhodu v fjord čulo silno topovsko streljanje na razdaljo 70 km. Vse kaže, da se je razvila pomorska bitka. Podrobnosti še niso znane, mislijo pa, da se je enih 7 nemških vojnih ladij, ki so zaprte v fjordu, zapletlo v borbo z angleško mornarico.

Stockholm, 13. aprila. e. Švedski list »Aftonbladet« javlja, da se opozja v Namsos v Fjordenfjordu močna koncentracija angleške mornarice in letalstva. Namsos je oddaljen 75 km severno od Trondhema. Ta koncentracija da slutiti, da se pripravljajo odločna akcija. List navaja, da so v fjordu opazili dve linjski ladiji, 4 k-žarke in 4 rusilce, ki so zapluli v fjord v spremstvu mnogih letal. Dva rusilca sta se zadržala v namsoski luki. Opažena ni bila nobena nemška pomorska enotina. Očitno

je, da Angleži pripravljajo operacije v velikem obsegu.

Živahna angleška letalska aktivnost

LONDON, 13. apr. s. (Reuter). Angleška izvidniška letala so bila včeraj ves dan izredno aktivna nad Severnim morjem, kakor tudi nad Skagerrakom. Patrolirala so ob novo položenih velikih minskih poljih. Letala so preletela razdalje več tisoč milj. Ponovno so se v ostrih borbah spopadla z nemškimi letali. Kakor javlja letalsko ministrstvo, je bilo v teku dneva pri tem izgubljenih 8 angleških letal, dve nadaljnji pa sta se morali spustiti na površje na morje. Nemci so izgubili najmanj 4 letala tipa »Messerschmitt«, dve nadaljnji pa sta bili najbrže prav tako sestreljeni. Šest angleških izgub gre na račun bombnega napada na dve nemški vojni ladji pred Kristiansandom. Angleška letala so naletela tu na izredno močan ogenj protiletalskih topov, na površje pa so jih še napadli celi roji nemških lovskih letal.

Potrđilo o potopitvi križarke »Gneisenau«

STOCKHOLM, 13. apr. s. (Reuter). Norveški uradni krogi sedaj potrjujejo, da so norveške obalne baterije v Oslofjordu pred dnevi potopile nemško oklopnico »Gneisenau«.

Blockada Danske in Norveške z minami

London, 13. apr. i. Včeraj je admiral letala objavila poročilo, da je bilo v severnem morju položeno novo minsko polje, ki na 420 milj dolgi črti zapira Severno morje od nizozemske do norveške obale. Admiraliteta je tudi podrobno navedla meje nevarnostnega pasu, na podlagi česar je razvidno, da poteka meja na zapadu nekako južno od Bergena do severno od Zauderskega jezera, potem pa teče do nemških, danskih in norveških obal. V Baltiku zapi-

ra Skagerrak, Oslofjord, v Kategatu pa sega do polovice ter dosega obale (tokov Fjumen in Zeland. Poročilo tudi navaja, da je to največje minsko polje kar i h je bilo kdaj položeno. Mine pa niso bile položene v notranjosti švedskih in nizozemskih vod, vendar onemogočajo vsako zvezo z nemškimi pristanišči. Dvomito, da bi se Nemcem posrečilo odstraniti te mine za vsak primer pa so zavezniki ukrenili vse potrebno, da jim to onemogočijo.

Osamljene nemške postojanke na Norveškem

Nemške čete obvladujejo Oslo in okolico, drugod pa so nemške postojanke obkrojene od norveškega vojaštva

Stockholm, 13. apr. s. Švedski radio objavlja vojno poročilo norveškega vojaškega poveljstva, ki ugotavlja, da obvladujejo nemške čete na Norveškem doslej samo Oslo in okolico, ob južnih in zapadnih obalah pa samo izolirane postojanke v Kristiansandu, Stavangerju, Bergenu, Trondhjemu in na dveh drugih tčkah. Na severu so Nemci samo v Narviku. V ostalem ugotavlja norveško vojno poročilo, da imajo Norvežani zaseden še vedno vse sever Norveške, da so vse izolirane nemške postojanke na zapadu in jugu obkrojene od norveškega vojaštva in da tudi pri Oslu or-

ganizirajo Norvežani odpor na severu in severovzhodu od mesta.

Iz norveških virov tudi javljajo, da so Norvežani sami poškodovali električno centralo, ki je doslej edina dobavljala električni tok Oslu. Mesto je sedaj brez elektrike.

Stockholm, 13. aprila. e. Po vesteh nove norveške radijske postaje, ki oddaja na valu 518 srednje dolžine in ki jo je norveška vlada postavila v neznanem kraju v notranjosti države, kontrolirajo nemške vojne sile področje okrog Oslofjorda ter mesta Kristiansand, Stavanger, Bergen in

zmagovalca, če se mu bo Italija pridružil že tedaj, ko bo njegova zmaga takorekoč že izvojevana.

Ce Hitlerju uspe utrditi kontrolo nad Norveško, Mussolini prav tako ne bo smel oklevati in se bodo naglo morale odločiti tudi — — — Madžarska in Rumunija, ki se čutijo ogrožene od Rusije in od katerih Nemčija na drugi strani zahteva, naj ji jamčijo za nemoten razvoj prometa na Dunavu. V primeru nemške zmage na severu bodo morale vse te države kreniti za Nemčijo. Italija se bo morala za to odločiti tem bolj, ker ji je očitno še vedno mnogo na tem, da Sovjetska Rusija ne prodre na Balkan. Ce bi se pa vse to zgodilo, se bo

Nadaljevanje na 2. strani

27. IV.
do 6. V.
1940 I.
XVII.
Salon

avtomobilov

»Goriva in uporaba« — Poljedelski stroji — Vino — Poletje in gospodinjstvo — Turizem — Narodna ročna dela.

Na železnih od 22. IV. do 11. V. brezplačni povratek, r. jadr. parobrodih vtiž razred za ceno nižjeja.

sta zapadna zavezništva znašala pred ogromno premočjo in njuna zmaga bo postala zelo problematična. Skoraj ne bi moglo biti nobene dvoma, da bo v takem primeru Hitler spravljal pod svojo oblast vso Evropo.

Ce na bodo zmagali zavezništva na Norveškem, bo to pomenilo za narodni socializem prvi resni udarec. Zavezništva bodo lahko ojačali svoj položaj na jugovzhodu, a obenem bo narodni socializem omajen tudi v Nemčiji sami.

To so perspektive sedanjih borbe na morju ob Norveški. Povsem razumljivo je sorodno tega, da se razvijajo bitke s toliko srditostjo in da kažejo že vse znake totalitarne vojne.

«New York Times» pa opozarja v svojem uvodniku v zvezi s borbami na evropskem severu, da je po dosedanjih stvarnih dejstvih treba upoštevati predvsem dve stvari:

1. Norveška se ni vdala, nje se je oddolila za borbo.

2. Velika Britanija je z vso oddoljnostjo in z vsemi silami prisilila Norveško na pomoč. To kaže, da je pravilno ocenila kritični trenutek, ki je morja usoden za vso nadaljnjo vojno v Evropi.

Ameriška pomoč Danski in Norveški

Washington, 13. aprila. o. (Exchange Telegraph) Ameriška vlada je podvela tri ukrepe, ki imajo očitno namen podpreti zavezništva glede na novi položaj v Skandinaviji. Ti ukrepi so:

1. V Ameriki je prav tako kakor v Angliji in Franciji blokirano vse dansko imetje, da ne bi prešlo v posest Nemcev.

2. Danskeemu poslaniku je bilo sporočeno, da ga bodo Zedinjene države še nadalje priznavale kot zastopnika njegove države. Ker se je poslanik uprl, da bi izvrševal nemška navodila, pomeni ta korak, da Zedinjene države ne priznavajo nemškega protektorata nad Dansko.

3. Ameriška vlada stoji na stališču, da med Norveško in Nemčijo ne obstoja vojno stanje, zaradi česar ji ni treba proti Norveški uporabiti določbe nevtralnega zakona o cash and carry, zaradi česar bo Norveška mogla še nadalje kupovati vojne potrebščine v Ameriki na kredit.

Rooseveltova izjava

WASHINGTON, 13. apr. s. (Havas). Pred sedmimi dnevi je včeraj na konferenci tiska omenil, da bodo Zedinjene države skušale pomagati prebivalstvu na Grenlandiji, ki je po zasedbi Danske ostalo sedaj brez dovoza živil. Čeprav je poudarjal, da se zanimajo Zedinjene države za grenlandsko prebivalstvo samo iz humanitarnih razlogov, vendar prevladuje prepričanje, da ima ta izjava tudi politični pomen. Zedinjene države hočejo očitno poskusiti določiti varnostni pas za ameriško plovbo na Atlantskem oceanu. Na podlagi izjave predsednika Roosevelta bi bilo mogoče sklepati, da Zedinjene države ne bi pristale na nobeno spremembo v posesti teritorijev zapadno od Grenlandije, ker bi vsaka taka sprememba kom-

promitirala varnost Zedinjenih držav. Če na Grenlandiji sami bi utegnili katera izmed vojujočih se držav ustanoviti mornariška ali letalska oporišča, v čemer bi videli Zedinjene države lahko nevarnost zase.

Ojačanje ameriških pomorskih oporišč

New York, 13. apr. br. Minister za vojno mornarico je sredi podar poročevalcu agencije Radio Press zanimive izjave o ameriških pomorskih vojni pripravah. Pomorske oblasti proučujejo sedaj vse možnosti, je dejal, da bi se ameriška pomorska oporišča na Tihem Oceanu še ojačile ter da bi ojačile pomorske sile tudi na Atlantskem oceanu. Nekaj začasnih oporišč na Tihem Oceanu bo izpolnjenih takoj. Pospešene bodo gradnje oporišč okrog Portorika, na Aljaski in na otokih srednjega Atlantika.

Mackenzie King v Washingtonu

Ottawa, 13. apr. s. (Reuter) Kanadski ministriški predsednik Mackenzie King je sredi odpotoval v Zedinjene države, kjer namerava prebiti 14 dni na dopustu v Virginiji. En ali dva dneva bo ostal Mackenzie King tudi v Washingtonu in se bo sestal s predsednikom Rooseveltom in zunanjim ministrom Hullom.

Konfinacija norveških in danskih parnikov

Kodaň, 13. marca. br. Po vesteh iz Dalnega vzhoda so pričele angleške pomorske oblasti zasagati danske in norveške trgovske ladje. V Hongkongu je zadržanih 8 danskih in norveških ladij, med njimi tudi veliki dan ki tovorni parnik »Backer Meierse«, na katerega so našli natovarjalno razno blago. Vsi parniki bodo zadržani v Hongkongu, dokler se policija Danske znova ne uredi.

London, 13. aprila. i. 40 danskih in norveških parnikov, ki so pluli ob kitajski obali, je dobilo poziv, naj se takoj zatečejo pod angleško varstvo.

Berlin, 13. aprila. i. V zvezi z dejstvom, da so Angleži zaplenili 40 norveških in danskih parnikov ob kitajski obali, navedajo današnji nemški jutranjiki, da je Anglija s tem postopkom zopet pokazala svojo dvojno lice. Na eni strani zatrjuje, da brani ogroženo Norveško na drugi strani si pa na nedovoljen način prisvaja njene ladje kakor tudi danske.

Pariz, 13. aprila. j. (Havas). Kakor poroča list »Paris Soir«, nemške radijske po-taje nemehoma pozivajo danske trgovske ladje, ki se nahajajo na odprtem morju, naj se nemudoma zatečejo v nemška ali vsaj v nevtralna pristanišča. Navzlic temu pa se danske ladje v vse večjem številu zatekajo v francoske in angleške luke, sledč instrukcijam, ki jih po brezlični poti prejemajo od danskih konzulov v Angliji in Franciji.

ka na nadaljnji razvoj dogodkov. To je dokaz, da je Sovjetska Rusija ostala nevtralna in da bo nudila pomoč Nemčiji, pri čemer ima v vidu svoje lastne interese. To stališče prihaja tudi do izraza v pisanju sovjetskega tiska, kajti vojna ima svojo logiko, kakor pravijo v Sovjetski Rusiji.

Finske skrbi

Helsinki, 13. apr. br. (Stefani) V tugalšnih gospodarskih krogih sta nemški akciji na Danskem in Norveškem povzročili ogromne skrbi. Trgovinski promet med Finsko in državami, ki ne meje na Baltički zaliv, bo zaradi tega pršel popolnoma pod nemško kontrolo in bo glede na to tako rekoč povsem onemogočen. Gospodarska obnova Finske je postala sprito tega problematična. Vlada je sicer že dala pobudo za novo ureditev trgovinskega prometa z Estonijo in Letonsko, toda ta tiške države zlepa ne bodo mogle prevzeti vse produkcije finskega lesa celuloze in drugih proizvodov, kolikor jih Finska v normalnih razmerah izvaža.

Sporazum o meji pri Hangöju

Helsinki, 13. apr. br. Službeno je bilo objavljeno, da je bil sklenjen s Sovjetsko Rusijo sporazum glede mej področja okrog Hangöja, ki ga Finska po mirovni pogodbi daje Sovjetski Rusiji v zakup. Ustavljena je bila tudi posebna mešana komisija, ki bo določila podrobnosti o zakupu.

Nemško uradno poročilo je k temu pripomnilo, da je to prvi bombni napad na kopnem in da odpira popolnoma nove aspekte vojne v zraku. Izrazilo je svariilo Londonu, da bo nemško vrhovno poveljništvu v primeru ponovitve takega napada odgovorilo z represalijami.

Se sredi visoka osebnost angliškega letalskega ministrstva poročilo o napadu demantirala kot popolnoma neosnovano. Kljub temu je nemški radio ponoči obdoližev ponovil celo v še večjem obsegu. V Londonu pripominjajo, da je Nemčija silila povod izbrala v svetovni vojni za pričetek plinske vojne. To bi pomenilo, da hoče tudi sedaj Nemčija naiti povod za začne letalske napade na Anglijo. V Londonu so na to pravičnega kakor so bili tudi že od vsega začetka vojne. Mrtim pa so se obrambne naprave proti letalskim napadom samo še zboljšale.

Topovsko obstreljevanje na zapadni fronti

Pariz, 13. apr. br. Vrhovno poveljništvu francoske vojske je objavilo sredi naslednje 44. vojno poročilo.

Delovanje topništva med Vogezi in Renom.

Eksplozija nemškega municijskega skladišča

Bruselj, 13. apr. s. (Reuter) Iz Evropa ob nemški meji poročajo, da je na nemški strani prišlo večkrat do velike eksplozije, ki so ji sledile manjše detonacije. Bržkone je eksplodiralo municijsko skladišče.

Weygand na seji vojnega kabineta

Pariz, 13. apr. br. Sredi ob 18. se je na Quailu d'Orsay sestel vojni kabinet pod vodstvom min. predsednika Reynauda. Poleg vseh članov vlade, ki so člani vojne kabineta, so se seje udeležili tudi general Gamelin, Vuillemin in Weygand ter admiral Darlan.

O seji je bil izdan kratek komunikat, ki pravi, da je predsednik vlade na seji sveto izrazil zaupanje generalu Weygandu, ki odhaja na Bližnji vzhod. Weygand se mu je zahvalil in je izjavil, da je vladni in domovinski vedno na razpolago.

Po seji je general Weygand s svojim spremstvom zapustil Pariz.

Angleži zaplenili pošto na »Renu«

Rim, 13. apr. br. V Gibraltarju so Angleži včeraj pregledali italijanski parnik »Renu«, ki se vrača iz Zedinjenih držav. Na njem so zasigli 580 vreč pošte, namenjene v Nemčijo, ter tudi nekaj vreč pošte, namenjene v Italijo. V sedanjih vojni se je prvič zgodilo, da je bila zasežena tudi italijanska pošta. Vest o tem je zbudila v tujakih krogih veliko pozornost.

London, 13. apr. s. (Reuter) Kot represalijo na polaganje magnetnih min v nemške strani je svoj čas angleška vlada odredila, da bodo angleške kontrolne postaje odslej pregledovale tudi vso pošto, ki gre iz Nemčije v nevtralne države. Medtem je bilo za te preglede organizirano potrebno osebje in je sedaj pregledovanje stopilo v veljavo. Angleške oblasti računajo, da pošilja Nemčija v poštne pošiljke v inozemstvo, zlasti v Zedinjene države, manjše predmete velike vrednosti, za katere skuša potem dobiti na razpolago tuja plačilna sredstva.

Pravkar so angleške kontrolne oblasti zadržale ameriško ladjo »Manhattan« in pregledale na krovu poštne pošiljke iz Nemčije.

Ameriška letala za zaveznike

Washington, 13. apr. br. (Stefani). Vojno ministrstvo je davi več letalskim tovarnam, ki izdelujejo letala najnovejših tipov, dovolilo, da jih smejo izvažati v Anglijo in Francijo. Predvsem se dovoljenje nanaša na tri tipe letal, ki se jih smeli doselej graditi zgolj za ameriško vojsko. Sprito tega pričakujejo v tujakih industrijskih krogih, da bosta sedaj Velika Britanija in Francija v Zedinjenih državah spet naročili veliko število letal.

Nizozemska oranžna knjiga

HAAG, 13. apr. s. (Reuter). Nizozemska vlada je objavila Oranžno knjigo, ki vsebuje dokumente o vseh kršitvah nizozemske nevtralnosti v zadnjih mesecih. Navedeni so tudi vsi primeri, ki predstavljajo po mnenju nizozemske oblasti kršitev nevtralnosti s strani Anglije in Francije. Ti primeri govorijo po večini o zadrževanju ladij in o konfiskaciji blaga, ki ga nizozemska vlada ne smatra kot kontrabandno. Na drugi strani pa navaja Oranžna knjiga dolgo število protestnih not, ki jih je morala vlada zaradi kršitev nevtralnosti nasloviti na Nemčijo. Med drugim je naveden primer potopitve ladje »Simon Bolivar«, pri čemer je zanimivo, da nemška vlada v svojem odgovoru ni hotela povedati, če so bile na mestu, kjer se je ladja potopila, res položene nemške mine. Nizozemski dokumenti navajajo dalje 13 primerov nemških letalskih napadov na ribiške ladje, kakor tudi znani obmejni incident pri Venlu.

Haag, 13. apr. s. (Reuter). Današnji holandski listi objavljajo poluradno izjavo, ki pojasnjuje, da je vlada storila varnostne ukrepe za zaščito države, med njimi tudi take, ki naj preprečijo nevarnost notranje upora. Poluradna izjava pravi, da se vlada take nevarnosti popolnoma zaveda. Izjava je naperjena očitno proti holandskim nacionalnim socialistom.

V holandskem parlamentu je neki poslanec danes opozoril na dejstvo, da pri seji ni navzoč nobeden izmed starih nacionalno-socialističnih poslancev. Govornik je dalje omenil, da je tudi vsem drugim sejam parlamenta zadnje dni prisostvovalo vedno samo po eden nacionalno-socialistični poslanec.

Holandska vlada je odredila evakuacijo ženskih in otrok iz gotovih predelov ob nemški meji. Evakuacija je bila že izvršena.

Demanti o vpoklicu rezervistov v Italiji

Rim, 13. aprila. AA. (Reuter) Pristojni krogi zanikajo vesti, da je bilo v Italiji pet letnikov poklicanih pod orožje. Navzlic vsemu temu pa je javnost prepričana, da so bili poklicani pod zastavo letniki 1905 do 1909.

Sredstvo proti naduhi

New York, 13. aprila. AA. (Stefani). Na kongresu kemikov v Cincinnati so sporočili, da je kombinacija nekega vitamina s kalcijem primerna za nevtraliziranje snovi, ki povzročajo mrzlico, naduho in idiosinkrazijo.

Živilski trg

Ljubljana, 13. aprila
Lepo vreme omogoča dober dovoz živil na trg. Sicer pa je bil trg mnogo slabše založen, ker je še malo novih pridelkov. V poštev prihaja le zelenjava, ki je je pa tudi še mnogo manj kakor prejšnja leta ob tem času. Zaradi pozne zime začeti ni niti posebno mnogo tistih vrst zelenjave, ki je najmanj občutljiva za mraz. Zato tudi se prodajajo precej drago motovilce in špinacio. Vedno je še tudi malo berkevke. Tu di uvožena zelenjava je še vedno draga. V splošnem ni mnogo cenejša kakor je bila pred veliko nočjo. Tako prodajajo glavno solato po 16 din kg. Po isti ceni je tudi takozvana štrucarica, ki je prispela v tej sezoni prvič na trg šele pred dnevi. Nekateri novi pridelki, uvoženi iz Italije, so še vedno enako dragi. Tako n. pr. prodajajo prve beluške po 48 din kg. paradižnike pa po 32 din. Malo se je pocenile grah, in sicer od 16 na 14 din kg. Ker je tudi v Dalmaciji precej hladno, je še vedno draga cvetčica, in sicer po 10 din kg. Zato so gošpodinje sedaj v dilemi, kaj naj kupujejo: novih pridelkov je še malo in dragi so, lanske so pa tudi dragi in jih je čedalje manj.

Danes je pa gošpodinje tudi začelo skrbeti, ali se bomo morali poslej »masti« le s piškami. Nekatere so mislile, da v ponedeljek že ne bo več napredaj mesa in so vpraševale mesarje, ali se naj danes založe z njim za dva dni. Kljub temu pa danes ni bila v splošnem živahnješa kupčija pri mesarjih.

Danes je bila precej živahna kupčija s krompirjem na Sv. Petra nasipu. Krompir-

ja je bilo zopet mnogo, še celo nekoliko več kakor v sredo. Zdj ljudje kupujejo krompir že nekoliko bolj za seme. V sredo je bil ves razprodan na trgu, zato so ga v poznejših tržnih urah prodajali dražje kakor v prvih. Zjutraj je bil napredaj po 2 do 2.10 din kg, pozneje pa po 2.25 din. Davi so ga prodajali zopet po 2 din na vzgor, ker ga je bilo mnogo, a so ga še vedno dovžali.

Tujskoprometna zveza v tekočem letu

Zveza ima 101 člana med temi 35 tujskoprometnih društev, 9 kopališč in zdravilišč in 21 gostilničarskih združenj

Ljubljana, 13. aprila

Tujsko prometna zveza v Ljubljani je bila lani reorganizirana. Nova pravila je banka uprava v Ljubljani odobrila. Za predsednika zveze je bil izvoljen načelnik banke uprave v pokroju dr. Fran Ratelj. Delovanje zveze v preteklem letu je bilo zelo živahno. V zvezo je pristopilo 33 novih članov. Konec leta je imela zveza 101 člana in sicer 35 tujskoprometnih društev, 9 kopališč in zdravilišč, 21 gostilničarskih združenj, 15 podružnic Slovenskega planinskega društva, 7 občin in 14 drugih članov. Parn in postovalnice je imela 7, štiri pa pod vodstvom ali nadzorom včlanjenih tujsko prometnih društev.

Delovanje Tujske prometne zveze je v veliki meri odvisno od uspeha trgovskega poslovanja. Tembolj je razveseljivo, da je bil proračunski iznesek, ki je predvideval izgubo 51.430 din, kljub neugodnim razmeram preokracen le na 13.256 din.

Zveza si je prizadevala pri ureditvi tujsko prometnih krajev in modernizaciji gostišč ohraniti naročni slog in v smislu resolucij, ki so bile sprejete dne 8. maja 1939, naj bi se zaradi varstva narodnega slova ustanovila posebna povetovalnica na tehničnem oddelku banke uprave. Posledna navodila je zveza postala vsem oddelčnim čimteljem glede zboljšanja zdravstvenih prilik v zdraviliščih, letoviščih in zimsko portnih krajih ter je posvetila veliko pažnjo vprašanju tujske prometne izobrazbe. Vso pažnjo je posvečala zveza tudi ureditvi smuških tirov pri Kranjski gori ter v Ratečah in Planici, kakor

tudi cestnim vprašanjem, podpirala je projekte za izgraditve kopališč v Moravčah in v Sevnici ter je prosila za napravo vodovoda v kopališču Medja-Izlake. Zveza se je zanimala za razvoj železniškega prometa ter za ureditev valutarnega vprašanja v zvezi s turističnim dinarjem. Z vsemi oblastmi, ustanovami, društvi in organizacijami, ki so kakorkoli v zvezi s tujskim prometom, je bila zveza v živahni prijateljskih stikih.

Nemirni dogodki so vplivali na upeh komercialnega poslovanja. Narasli so dohodki iz čekovnega prometa, padli pa so dohodki izmenjave valut. Celotni promet v prodaji vozovnic za vse vrste prevoznih sredstev je v vseh Zveznih po lovalnicah padel v primeri s prometom v letu 1938. Za 5.65% in je znašal 7.738.227 din.

Pro propagandno in publicistično delovanje je zveza porabila 91.946 din, torej za celih 74.284 din manj kot leta 1938. Propagandna delavnost kljub temu ni bila manjša, ker je zveza uporabljala zalogo propagandnih izdaj iz prejšnjega leta.

Lani je bil tujski promet podvržen množičnim vplivom. Število gostov je padlo v planinskih krajih za 945 gostov, v kopališčih in zdraviliščih je na naraslo za 385 gostov, v ostalih turističnih krajih na za 471 gostov. Tako da znaša podstavljeni gostov na vseh področjih zveze le 89 gostov. Nočnin je bilo lani celo za 2677 več kot predlanskim. V sledeči sezoni bodo gotovo obdali gostje iz inozemstva, ki so imeli lani 29% nočnin, ktere bo treba nadomestiti z domačimi gosti. Premožnost stanje Tujske prometne zveze je znašalo ob koncu lanskega leta 1.041.866 din.

nepogoženo ognjišče, takoj pogasiti, če pa to ni mogoče, mora obvestiti najbližnjo oblast in sode. Prestopki se bodo obično kaznovali. — Opozorjamo tudi na razglas načelstva o zatiranju smrekovega lubadarja. Oba razglasa sta nabita po vseh uradnih deskah naših občin, kjer so razvidne vse podrobnosti.

Boleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 13. aprila: Hermenegild, Ida

JUTRI: Nedelja, 14. aprila: Justin

DANASJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Čakala te bom

KINO SLOGA: Tim Taylorjeva sreča

KINO UNION: Safja

KINO MOSTE: Tango nocturno in Vivere

KINO ŠKICA: Ciganček

UDRUZENJE INŽENJERJEV IN ARHITEKTOV SEKCIJA LJUBLJANA

na delovanje prekinjenega občnega zbora ob 19.30 v društveni predavalnici na Kongresnem trgu 1/1.

FILOZOFSKO DRUŠTVO občni zbor ob 17. v filozofskem seminarju, ob 18. predavanje prof. dr. Evgena Spektorskega

»Comte in Hegel« v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE »Uječ« ob 20.15 Mestni dom

DRUŠTVO ZOOZDRAVNIKOV občni zbor ob 20. v restavraciji Slamič

JUBILEJNA RAZSTAVA V JAKOPICEVEM PAVILJONU odprta ob 9. do 18.

ZVEZA DELAVSKIH KULTURNIH DRUŠTEV »VZAJEMNOST« prosvetni večer ob 20. v dvorani Delavske zbornice

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI NESPREMENJENO

MESTNA OMLADINSKA ORGANIZACIJA JNS občni zbor 9.30 v Kazini I. nad

LEGIA KOROSKI BORCEV, glavni odbor Ljubljana, občni zbor ob 9. v salonu kolodvorske restavracije (glavni kolodvor)

SLOVENSKO ČEBELARSKO DRUŠTVO občni zbor ob 9. v Delavski zbornici

VOJSTVO PO JUBILEJNI RAZSTAVI V JAKOPICEVEM PAVILJONU ob 11.

Vodi akad. slikar Ivan Vavpotič

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE »Pekovska« ob 20.15 Mestni dom

ZVEZA GOSPODINSKIH POMOČNIKOB občni zbor ob 16.30 v nedeljskem shajališču v Delavski zbornici

GOSTOVANJE DRAMSKE DRUŽINE »TABOR« z veseloigro »Šimkov« ob 20. v Školskem domu na Viču

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Mr. Bakarič, Sv. Jakob trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78

MESTNO DEŽURNO ZDRAV. SLUŽBO bo opravljala od sobote ob 20. do ponedeljka do 8. zjutraj mestna zdravnica dr. Žitko Jožica, Pleteršnikova 13/1, telefon 47-84.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 13. aprila: Asmodej. Red A.

Nedelja, 14. aprila: Neopravičena ura. Izven. Globoko znitane cene od 16 din navzdol

Ponedeljek, 15. aprila: zaprti, (generalka)

Torek, 16. aprila: Revizor. Premiera. Fremierski abonma

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sobota, 13. aprila: Lucia di Lammermoor.

Nedelja, 14. aprila: ob 15. uri: Lumpaci

Vagabundus. Izven. Cene od 40 din navzdol. Ob 20. uri: Fraskuita. Izven. Gostovanje Zlate Gjunganec

Ponedeljek, 15. aprila: ob 19. uri: Proslava Materinskega dne. Priredi Krščansko šolsko društvo

Knjige Vodnikove družbe za 1. 1940

Aleksandrovo nagrado Vodnikove družbe je prejel pisatelj Edo Deržaj za povest „Pod špiki“

Ljubljana, 13. aprila. Odbor Vodnikove družbe je včeraj popoldne na običnem zboru položil račune o svojem uspešnem delu v pretekli poslovni dobi. Zbor je otvoril predsednik ravatelj g. Rasto Pustoslavšek. Zborovalci so počastili spomin umrlega ustanovnika trgovca Karla Sossa in umrlih poverjenikov Antona Pirkoviča iz Velikih Lašč, Josipa Križarja iz Ljubljane, Nandeta Tušarja iz Ljubljane, Ivana Pogačarja iz Predtrga, Vinka Brišnika iz St. Jurija ob Taboru, Frana Cvetka iz Krčevine pri Mariboru in Frana Zličarja iz Sv. Andraža.

Iz tajnikovega poročila prof. dr. Pavla Karlinja je razvidno, da je bilo delo tajništva zelo živahno. Znatno oporo in veliko pomoč nudi pisarni tajništva pri vsem organizacijskem in propagandnem delu napredno časopisje. Ekspedicijske knjige družbe se je lani pričela dne 28. novembra in se je končala 21. decembra. V 24 dneh je tajništvo razposlalo okoli 12.000 garnitur knjig Vodnikove družbe, ostale pa polagoma do sredine januarja.

Na seji dne 8. aprila letos je odbor po poročilu književnega referenta in ostalih kritikov, ki so ocenili poslane 12 rokopisov, prisodil književno nagrado v znesku 5000 din, s katero je Vodnikova družba ob petletnici mučeniške smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja sklenila počastiti spomin svojega visokega ustanovnega člana, pisatelju in slikarju Edu Deržaju za njegovo povest „Pod špiki“.

Vodnikova družba ima sedaj 155 ustanovnikov, 13.221 članov in 478 poverjenikov.

kov. Ljubljana kot središče slovenske napredne in nacionalne misli, žal, nima toliko pripadnikov družbe kot bi jih morala imeti.

Po blagajniškem poročilu načelnika g. Milana Sterlekerja je poročal gospodar prof. Fran Vrhovnik, da se število članov ni spremenilo. Odbor je sprito jesenske krize zmanjšal naklado knjig, ker se je bilo bati, da bodo burni dogodki vplivali na konzum knjig, toda kasneje se je izkazalo, da so člani in čitalci knjig Vodnikove družbe ostali družbi zvesti ter tajništvo ni moglo ustreči še številnim prošnjam za dobavo knjig. Najmanj 2000 garnitur knjig Vodnikove družbe bi bilo še potrebnih, da bi bilo vsem zainteresiranim ustreženo.

Članarina bo ostala kakor doslej 20 din. Književni referent prof. dr. Karlin je nato poročal, da bo Vodnikova družba izdala za 1. 1940 naslednje štiri knjige:

1. *Vodnikovo pratio* za 1. 1941, ki jo bo uredil dr. Pavel Karlin. Ta naša priljubljena ljudska čitanka bo spet skušala nuditi vsem in vsakemu obilo pestrega, zabavnega in poučnega čtiva. Pratio bo, kakor doslej, tudi letos okrasili naši priznani ilustratorji Mirko Šubic, France Podrekar, Nikolaj Pirnat in drugi.

2. Povest Edo Deržaja *„Pod špiki“*, za katero je pisatelj prejel Aleksandrovo nagrado Vodnikove družbe. To je povest iz kraljevstva slovenskih gora. Odpira nam pogled v svojih svet ene naših velikih gorskih dolin. Klen rod gorjancev, ki jih morejo roditi le naše skale, vstaja v pre-

tresljivi resničnosti pred našimi duhovnimi očmi, bori se z elementi, z zemljo, s svojimi strastmi in s tujci, ki so stolerja gospodarili na naših tleh. Pisec knjige je znani alpinist in slikar ter mladinski pripovednik, ki je svoje delo tudi opremil z lepimi perorizmi.

3. Povest Ilke Vašetove *„Rožna devica“* ki se godi v zadnjem letu francoske litrije. Pisateljica *„Vražjega dekleta“* in *„Romana o Prešernu“* razgrinja v njej tedanje pester doživljaje. Potek živahne povesti prestolnice Ljubljano, njene ljudi in njih se suče okoli blagega licejskega ravnatelja in pesnika Valentina Vodnika, ki s svojim iskrenim domoljubjem in idealnimi pogledi na življenje dobrodušno razpleta razgibanost dejanja.

4. Ilustrirano poljudno strokovno knjigo inž. Jakoba Turka *„O rastlinski, ljudski in živalski prehrani“*, v kateri nam ugledni avtor na lahko umljiv način razlaga iz obširnega področja živilske kemije poglavja, ki utegnejo zanimati kmeta in izobraženca, meščana, gospodinj, dijaka, obrtnika in sploh vse, ki uživajo hrano ali marajo zanj skrbeti. S to tehtno knjigo odvarja Vodnikova družba vrsto poljudnih publikacij, ki bodo služile napredku naših najvažnejših gospodarskih panog.

V svoj bodoči književni program je odbor Vodnikove družbe uvrstil še naslednje povesti:

Mirana Jarca *„Jalov dom“*, dr. Iva Sorlija *„Pod zastiranim nebom“*, Ivana Matičiča *„Petinovo hišo“* in lne Slokanove *„Be-gunce“*.

Donizetti: Lucia Lammermoorska

Nanovo uprizorjena romantična opera je žela močan uspeh

Ljubljana, 13. aprila. V četrtek je bil lep večer! bi zapel. Saj toliko toplega zanimanja in iskrene radosti že dolgo ni pokazalo naše operno občinstvo, kakor sploh ob prvem nastopu na odru domače pevke Sonje Ivančičeve.

Od srede aprila 1936 je Donizettijeva sladkih melodij bogata *„Lucia“* zopet na repertoarju naše opere in v najboljšem spominu nam je še blesteča kreacija naslovne partije po Z. Zupečevci in kasneje tudi zelo posrečeni nastopi Nonnijeve.

Vendar je bilo v četrtek operno gledališče nabit polno, zasedeni so bili še rezervni stoli v pritličju, med publiko pa je vladalo pravo premiersko občutje, in vse kaže, da bo z Ivančičevo *„Lucia“* zopet močno privlačna operna uprizoritev.

Zakaj debut Sonje Ivančičeve, odlične absolventke konservatorija in po mnogih lepih nastopih v radiu ter uspešnih produkcijah tudi širši ljubljanskim glasbo ljubčim krogom že dobro znane in priznane koloraturne pevke, je bil presenetljivo posrečen, pevski in igralski najboljši nadevzbujajoč. Nastop v tako veliki, težki, vsestransko naporni partiji je za popolno odsko začelnicu nad vse tvegane poskus, ki more uspeti le izjemno izrednim talentom.

Dokaz umetniške resnosti je dejstvo, da se je Sonja Ivančičeva na svoj debut dolgo temeljito pripravljala in se ni strasila nikakih žrtve, samo da je mogla nastopiti pevski in igralski resnično dozorla tudi za kritične in po njenih predhodnicah razvajene poslušalce. Velika prednost leži zanj tudi v zelo ugodni zunanosti in pri vzgojeni uglednosti kretjenj in vedenja, ta-

ko da ji niti čisto naravna trema, ki ovira in veže vsakega debutanta, ni mogla takoj po uspehi prvi sliki več delati vidnih težav. Jasno pa je, da bo lahko pri repizah še svobodnejša in sproščenejša.

Sceno blaznosti je pela in igrala tako močno zadovoljivo, da je sprožila aplavz že sredi svoje arije in po zaključku ponovno čela topla priznanje; duet in koloraturna arija v drugi sliki ter duet z bratom v 1. sliki 2. dejanja so bili podani točno, čustveno, fino brez forsiranja ter z edino težnjo, da bi nudila lepo petje. Ni velik njen glas, kakor ni velik pri nobeni koloraturni, ali prodoren je, na primernih mestih povsem ustrezljivo močan in tudi v razkošnih ansamblnih zmagovit. Zlasti pa je ta glas skrbno kultiviran, tehnično izlišan, topel, sladak in zato prijeten. Sama pa se zaveda, da je do dovršenosti edina pot preko vztrajnega nadaljnega pevskega študija.

Koliko toplih simpatij uživa mlada pevka, so kazali neštevilni šopki, ki jih je prejala in pa viharini aplavzi, ki so jo pozivali vedno iznova na rampo.

Gost Gosti je znan tudi po svojem v vsakem pogledu odličnem Edgardu. Zal, da se je to pot moral žrtvovati, a je v zlic čutni nerazpoloženosti svojega utrujenega in prehlajenega organa ponovno storil za svojo partijo vse, kar zna in more. Zadnji prizor je bil v zlic vsemu lep in učinkovit. Anzlovar je pel po Janku partijo lorda Henrika, Lucijinega brata. Pevski je napredoval in se razvil. Toda način podajanja partije je koncerten, ne pa dramatski, ker mestoma docela ignorira partnerja ter poje v publiko. Tudi njegove kretnje so včasih preveč ostre, držanje telesa napeto, v splošnem malo groteskno-romantično. Njegov glas pa je silen in tudi gorak.

Za Francija je vskočil Marce in obstal zadovoljivo. Odlični Rajmund vzgojitelj, je bil Lupša, pevski zmagovit, zgledno jasen v izgovoru, iskreno čustven in tudi igralski prav dober. Nov Norman je bil namestu bolnega J. Rusa tenorist Rakovec, ki se je lepo uveljavil že v *„Rusalki“* kot lovski glas za sceno. Normana je lepo zapel in igral. Nepotrebno pa je bilo beganje po stezi navzgor in navzdol. Barbičeva je simpatična Aliza. Prosim samo obe dame, naj se neprestano ne prijemljata za roke! Vtisk je diletantski.

E. Frelih je opero zelo okusno in praktično nanovo izrežiral, lepo opremil in poskrbel za čim več akcije na odru. A. Nefat pa je opero skrbno našteval in točno dirigiral. Oba sta zaslužila, da sta bila pozvana na oder. Vsi solisti so prejele šopke in v redu je, da ga je prejel tudi resno ambiciozni mladi režiser Frelih.

Tako je bil v četrtek res lep večer in vem, da jih bo z *„Lucijo“* Sonje Ivančičeve še več.

Proračunska seja kranjskega obč. odbora

Proračun z napako 100.000 din sprejet v 1 uri in pol

Takse za avtomobile in kolesa uvedene

Kranj, 13. aprila. Sredi se je vršila seja občinskega odbora na kateri se je obravnavala proračuna za leto 1940-41. obenem je bil sprejet tudi pravilnik za izvajanje proračuna. Seji je prisostvovali tudi sreski načelnik g. dr. Vidic, ki ga je župan g. Česenj pozdravil, tudi koj nato pa zapisrekel novega občinskega odbornika g. Roglija, ki je vstopil na mesto o. o. Kerca, ki je po skoraj polletnem čakanju le zasedel mesto odstopivšega g. dir. Kočnika v upravi. Getovo je čudno vplivalo na vse odbornike hitro imenovanje o. o. Kerca v upravo šele po sestavitvi proračuna. Po uvodnih formalnostih in poročilih predsednika o stanju blagajne je bil sprejet predlog o tajnem delu seje, ki ga zahtevajo važne in neodložljive zadeve. Nato je prešel g. župan na dnevni red in obrazložil predlog uprave o novem proračunu, ki predvideva 3.329.593 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Pred obravnavo posameznih postavk je g. župan obrazložil obč. odbornikom, da je proračun sestavljen na podlagi nekaterih nujnih zahtev, ki jih terjajo negotovi časi in da so vsled tega

izostale nekatere postavke, ki so nujne za katere pa ni mogoče najti potrebnega kritja. Proračun je v bistvu tak kakrščen je bil lani in je le malenkostno zvišan. Večji izdatki so predvideni zlasti za protiplinsko obrambo v znesku 290.424 din, večji so tudi izdatki za obč. uslužbence in nova postavka, ki jo zahtevajo razmere za podporo vpoklicanih rezervistov. Uprava je za vpoklicane namenila 25.000 din, postavka pa je bila na predlog o. o. Ciperla zvišana na 59.135 din. Povišek je bil izravnal s črtanjem predvidenega zneska nagrad za uradništvo.

Predvideni izdatki v proračunu se delijo na osebne izdatke v iznosu 626.172 din po črtanju nagrad in na materialne, ki znašajo 2.683.421 din. Pri spremembah predloženega proračuna je treba predvsem omeniti, da se je postavka za obvezno telesno vzgojo, ki je bila predvidena s 30.000 din na predlog o. o. dr. Šilarja znižala na 10.000 din, ostanek pa se je porazdelil na podporo za dijaško kuhinjo in zlasti za Rdeči križ v znesku 10.000 din, ki je namenjen usposabljanju prebivalstva v pasivni ob-

rambi v slučaju vojne. Ostanek se je pripisal k postavki za podporo brezposelnim in bolnim, ki je bila prvotno določena na 15.000 din. Med materialnimi izdatki je pod grupo: finančna stroka tudi vsota 56.000 din za plačilo obresti za Prevelo, ki pa bo kot je dejal g. župan, verjetno že letos odpadla in se bo znesek uporabil v druge namene. Pod to grupo je naveden tudi znesek 375.000 din za dolg industriji za gradnjo šole in pa dolg za gradnjo kopalnice v višini 105.000 din. Pri debati o izdatkih za socialno skrbstvo je bil odbornikom predložen tudi proračun ubožnega sklada, h kateremu prispeva občina 110.000 din in je letos nekoliko nižji kot prejšnja leta. Za Borzo dela je namenjenih 10.000 din. Pri tej postavki se je obravnavalo tudi vprašanje gradnje postopja za Borzo dela in so se merodajni čimtelji od inšpekcije dela odločili za prostor na žilvinskem trgu. Proti gradnji ni nobenih zadržkov. V grupi izdatkov za trgovino, obrt in industrijo in turizem je večja postavka namenjena za pospeševanje turškega prometa. Večji del zneska bo potreben za eventualno kritje primankljaja za potniško pisarno. Izdatki za gradbeno stroko znašajo 562.000 din in krijejo običajne postavke za vzdrževanje cest, za napravo kanalizacije, za vodovod predvsem napeljava na Zlati polje, za regulacijo in napravo in vzdrževanje mostov med njimi tudi novega preko Kokre, ki ga bo potreba navezati. Med popravili obč. zgradb je del zneska namenjen za popravilo gimnazijskega poslopja in obč. hiše. Razveseljivo je dejstvo, da v letošnjem proračunu ni več postavk za gradnjo ali podpiranje izvenkranjskih ustanov in društev.

Proračunska debata je potekala hitro in so bile posamezne skupine v predlogu hitro sprejete ali premenjene in tako se je lahko zgodilo, da je bil proračun sprejet v pičli polgurni uri in da je bil slabo zastavljen predlog proračuna tudi to pot sprejet z napako 100.000 din, ki jo izkazuje izdatki v skupini o. ebne in imovinske varnosti v iznosu 382.924, ki bi se morala pri pravilnem seštevanju glasiti na 482.924 din. Pri glasovanju ni g. župan ugotovil kdo je proti in kdo se je vzdržal in tako je vprašanje o. o. Merča, če bodo izdatki kriti z dohodki, o. talo brez odgovora, predlog proračuna za 1. 1940-41 pa je bil z napako večine sprejet.

Predvideni dohodki v proračunu so sestavljeni z dokladami na državne neposredne davke iz iznosu 1.651.790 din, s takami na vino, pivo in druge alkoholne pijače itd. v znesku 525.000 din. Med takami za ogled zgradb, za teatarino, za prekoračenje policijske ure je vnesena tudi nova taksa za vozila in to za avtomobile, tako osebne kakor tudi tovarne, motorje in kolesa, in predvideva 150.000 din dohodkov. Kljub ugovoru manjšine, da se bo prizadelo s temi takami zlasti malega človeka, ki mu je kolo potrebno prevozno sredstvo, je bil predlog uprave sprejet. Dohodki od pocestev in občinskih podjetij znašajo 347.562 din. Postavka za vodarijo je predvidena na 250.000 din, ugotovljeno pa je bila na seji, da bo potrebno proučiti dohodek od vodarine, ki so po mnenju občinskih odbornikov nepravilno porazdeljeni. Med izrednimi dohodki so še po tavi za nelztrirano trošarino, prenos salda iz 1. 1938-39 in neprilakovani dohodki v skupni vrednosti 535.241 din.

Po sprejetju proračuna s malenkostnimi izpremembami je bil sprejet pravilnik za izvajanje proračuna, nakar se je vršila tajna seja. Vprašanje je zdaj le, kako bo proračun, za katerega sestavljanje je bilo več kakor dovolj časa, predložen v potrditve. Vsekakor bo potrebno ali da se izdatki znižajo za 100.000 din ali pa se najde za ta preveč potrebno kritje med dohodki.

Premalo stavbnega železa?

Ljubljana, 13. aprila. Čeprav ni nobenih znakov, da bi bila stavbna delavnost letos posebno živahna — nekateri se celo upravičeno boje, da bo zelo slaba — je stavbne podjetnike vendar začelo skrbeti, da bo nekaterih vrst gradiva premalo. Vpliv mednarodnih dogodkov, zelo otežekčen uvoz surovin in večja poraba za druge namene — se kaže zelo tudi v stavbnih stroki.

Jeseni se je kmalu po izbruhu vojne poražilo zlasti kovinsko gradivo. Toda podražitev sama na sebi še ni največje zlo. Tedaj vstane še ni nihče misli, da bo gradiva teh vrst tudi pri primanjkovalo. Zdaj je pa upravičeno bojazen, da morda ne bo dovolj betonskega železa. Poraba betonskega železa je od leta do leta večja, kar

se železobetona čedalje bolj uveljavlja v stavbarstvu. Uporaba železobetona je za mnoga dela najcenejša, a železobetona ima se nekatere druge odlike pred drugim materialom.

Zato se ne smete čuditi, da bi po računih strokovnjakov potrebovali v novi stavbi sezoni okrog 900 vagonov betonskega železa, četudi stavbna sezona ne bo posebno živahna. Nastaja pa vprašanje, ali bodo naše železarne producirale toliko železa, ker so zelo zaposlene z drugim delom in ker jim primanjkuje surovin. Vsekakor pa bi morale računati vsaj z minimalno porabo betonskega železa v tej stavbni sezoni ter temu primerno prilagoditi produkcijo.

Ta zahteva ni le v interesu stavbne stroke, ki sicer zaposluje sama izredno mnogo delavstva neposredno, temveč se morajo ozirati tudi na interese drugih go-

NSU MOTORJI

IGN.VOK

LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

PUCH

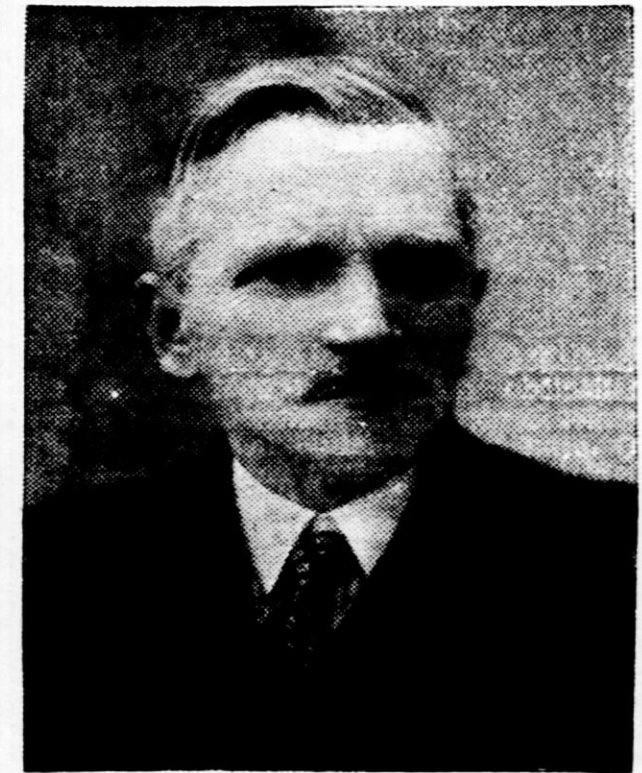
MOTORJI - KOLESA

Ob 30 letnici pisateljstva Ivana Albrehta

Kot pisatelj je Albreht realist in mistik obenem

Ljubljana, 13. aprila

Pesnik, pisatelj in novinar Ivan Albreht je v 30 letih pisateljstva in pesnikovanja dal našemu narodu 22 književnih del, da ne omenjam številne pesmi, sestavke v prozi in članki, ki so raztreseni v naših revijah in listih. 30letnico svojega pisateljskega dela namreč obhaja v polnem razmahu svojih ustvarjalnih sil.

Ivan Albreht se je rodil kot deveti otrok kmečkih staršev dne 7. maja 1893 v Hotedrci. Ker je bil bister deček, ga je oče poslal kar v Ljubljano. V četrty razred je hodil na Ledino, njegov razrednik je bil Luka Jelenc. Po končani četrty gimnaziji l. 1908 je stopil v frančiškanski samostan v Brezicah, opravil noviciat, a že pred objubo je izstopil in se vrnil v Ljubljano na gimnazijo. V tistem času je stanoval pri starih pokojnega literata Josipa Premka. Dobra prijatelj sta si postala in Premk je Albrehta seznanil z drugimi literati, tako s Pugljem, Golarjem in drugimi.

Križanka

1	2	3		4	5	6	7
8				9		10	
11			12		13		14
		15					
16	17	18					19
	20			21			
22			23	24		25	26
28	29		30				31
32		33				34	
35						36	

Pomen besed
Vodoravno: 1. del njive, 4. domača žival, 8. ruska reka, 10. domača žival, 11. glasbena nota, 12. bivši poljski zunanji minister, 14. kazalni zaimsek, 15. slog, 16. površinska mera, 18. Capkova drama, 19. veznik, 20. veznik, 21. žuželka, 22. predlog, 23. nepošten človek, 25. osebni zaimsek, 27. razbojnik, 28. kvarta, 30. starodavno dalmatinsko mestece, 31. osebni zaimsek, 32. moško ime, 34. spona, 35. azijska država, 36. siromastvo.

Navpično: 1. rusko mesto, 2. domača žival, 3. osebni zaimsek, 5. mesto v Srbiji, 6. kratica za valuto sosedne države, 7. mesto v Palestini, 9. južnoameriška država, 12. moški glas, 13. neosvobojena slovenska dežela, 17. jugoslovanski otok, 19. poljska tiskovna agencija, 22. mesto v šleziji, 24. egiptansko sveto govedo, 26. otok v Balcarih, 29. družinski član, 31. predlog, 33. trčilnica, 34. osebni zaimsek.

spodarskih strok, ki so zelo odvisne od stavbne delavnosti. Zdaj je morda še čas, da preprečijo izredno škodljive posledice, ki bi bile nelzgovne, če bi morala stavbna delavnost zastati zaradi pomanjkanja betonskega železa.

Iz Litije

— Okrajna posojilnica v novih prostorih. Okrajna posojilnica, ki je bila doslej v Jenkovi hiši za Savo, se je preelila v nove prostore na Glavnem trgu. Posojilnica je nameščena v hiši g. inž. Pavla Koblerja poleg manufakture g. Milana Lombarja. Najstarejši litijski denarni zavoj je zdaj, ko je na prometni točki, še bolj dostopen občinstvu.

— Pocenitev električnega toka. Odkar imamo novo velenjsko elektriko, ki sveti skozi ves dan in v o noč, je konzum toka bolj narasel, kakor pa so to predvidevali ob napeljavi. Stroški za napeljavo bodo tako prej plačani, kakor pa so prvotno mislili. Iz povečanega odjema toka je nastal prebitek in tako je zdaj občinski odbor sklenil na zadnji seji, da bo pocenil tok za 50 par pri kilovatni uri.

— Tombola za elektrifikacijo Save. Po načrtu do dobila zdaj elektriko tudi vas Sava pri Litiji, ki spada deloma še pod našo občino. V ta namen je že zgrajen poseben transformator na Ponovičah. Novo velenjsko elektriko pa bodo potem potegnili tudi do vasi Breg in še naprej v šmarnsko dolino. V šmarnu pri Litiji je že tudi postavljen transformator. Na Savi pri Litiji se vrše že priprave za napeljavo elektrike. Da bodo lažje krili stroške, že pokren pripravljalni odbor organizira tombolo in čisti dobiček bo šel v sklad za napeljavo elektrike. Karte prodajajo po dva dinarja, tombola pa se bo vršila v začetku maja. Sprito zanimanja za elektrifikacijo doline se nadeja pripravljalni odbor lepega uspeha s tombolo.

Po tem poznanstvu se je Albreht začel početi s pisateljstvom. Objavljal je svoje pesmice v *„Vrtcu“* in *„Angečku“* in v litografrnem glasilu dijakov višje gimnazije *„Biserih“*, shajali pa so se pri sedanjem dramaturgu Jožetu Vidmarju. V tej družbi se je Albreht seznanil z Zupančičem, Cankarjem in Kraigherjem, ki je prihajal od časa do časa v Ljubljano. Kmalu je bil Albreht stalen član kluba, ki ga je vodil Izidor Cankar.

V *„Ljubljanskem Zvonu“* je bil objavljen Albrehtov prvenec pod psevdonimom Ivana Petrovčiča kmalu pa je nastopil pod pravim imenom skupne z Jankom Glasarjem. Ob prihodu na univerzo v Gradcu je stopil v vrste narodne radikalne mladine, ki se je zbirala v *„Taboru“*. Tam je srečal široko razgledane slovenske tovarše Ivana Ramovša, Kovačiča Glasarja in druge. Prijateljski stiki s Hrvatmi in Srbi so ga politično in kulturno orientirali v jugoslovensko smer. Res pa je, da je v Gradcu bolj pridno pisateljstvo kot študiral. Stalno je sodeloval pri *„Ljubljanskem Zvonu“*, pri *„Slovanu“* in v drugih periodičnih časopisih, pa tudi v listih, zlasti s *„Slovenskem Narodu“*.

Po izbruhu vojne je moral l. 1915 k vojakom. V februarju 1916 je bil ranjen na italijanski fronti. Pošiljali so ga iz bolnice v bolnico. V tem času je spoznal svojo življenjsko družico gospo Maro iz Dola pri Borovljah.

Prekrat je doživel v civilu. Od l. 1924 se je posvetil samo pisateljstvu in novinarstvu.

Albreht je kot pisatelj realist in mistik obenem, kakor priča njegova prva zbirka pesmi *„Slutnje“* iz l. 1920, pa tudi njegova zadnja zbirka *„Eros inferi“* iz l. 1930. Zanimajo ga pravilni motivi iz pravilnega narodnega blaga z rahlo vzgojno tendenco. V več delih je pokazal življenje našega kmeta. Nekaj njegovih del je prevedenih v češčino in slovaščino.

Mehkoba sloga, prikupna pripovedovalna oblika in ljubko vzgojna tendenca v pravilnem okoliu so odlike Albrehtovega dela. Ob 30letnici pisateljstva smo mu dolžni hvala za plodno delo in želimo, da bi poklonil svojemu narodu še kaj lepega in vrednega.

Vladimir

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Vodoravno: 1. peta, 4. epos, 8. ave, 10. Ana, 11. Ra, 12. nad, 14. ar, 15. toror, 17. Abo, 19. ona, 21. Opatija, 22. tla, 23. aga, 25. sifon, 28. ne, 30. Rus, 31. Ig, 32. oni, 34. oko, 35. rana, 36. Knin.

Navpično: 1. Parma, 2. Eva, 3. te, 5. pa, 6. ona, 7. sarma, 9. parafus, 12. Ne (neon), 13. predlog, 15. topas, 16. Rojan, 18. bol, 20. nag, 22. tenor, 24. argon, 26. Ir (iridij), 27. os, 29. ena, 31. Iki, 33. in, 34. on.

Slepar z blagom

Metlika, 12. aprila. Podjetni slepar, ki se izdaja za trgovskega zastopnika *„Anglo-Scottish Textile“* iz Zagreba, je svoje delovanje prenesel v Belo Krajino, kjer ponuja osebno krojaškim mojstrom razno manufakturno blago pod ugodnimi plačilnimi pogoji in majhno akontacijo na račun naročila.

Nedavno se je zgledil tudi v Metliki, da bi našel nove žrtve. Med drugim je obiskal tudi krojaškega mojstra g. Roberta Fuksa in ga pridobil za naročilo blaga v zneku okoli 3000 din. Po naročilu, ki jo je izstavil pod št. 192 bi se dalo sklepati, da je pred tem obiskal že več mojtrov ali trgovcev, ne ve se pa, kdo je sleparju nasedel s tem, da mu je naplačilo izročil. Kljub temu, da je podjetni zastopnik zahteval 300 din naplačila, se je g. Fuksu posrečilo odpraviti sleparja z zagotovljenom, da plača blago šele ob prejemu blaga, kar pa mu nikakor ni šlo v račun. Sleparjev nastop je uglajen, zato mu gre pripisati številne prevare, ki jih je že izvršil na račun prostega zaupanja ljudstva. Tudi zunanost ga ne izdaja za sleparja, zato svarimo vse, ki bi se jim utegnil kdaj približati s tovrstnimi ponudbami, da so v svojo korist previdni!

Borzna poročila

Curlh, 13. apr. Beograd 10, Pariz 8.81, London 15.55, New York 446, Bruselj 75, Milan 22.52, Amsterd 236.775, Berlin 177.50, Stockholm 105.50, Sofija 5.50.

Danes premiera prekrasne ljubavne
romance

Čakala te bom

(DEZERTER)

Režija: LEONIDE MOGUY

tvorec filmov »Jeca brez rešetke« in »Grehe«

CORINNE LUCHAIRE

nepozabna francoska umetnica
iz filmov

»Jeca brez rešetke« in »Grehe«
Njen partner: Jean Pierre Aumont

Kino Matica, tel. 21-24

Danes ob 16., 19. in 21. uri, v nedeljo
ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

Film po romanu JEAN VIGNAUDA
SAFIJA (LE MAISON DU MALTAISE)
VIVIANE ROMANCE, Pierre Renoir, Louis Jouvet in drugi
Krasen film, ki nas vodi iz sončnega romantičnega Orijenta v Pariz, v družbo, kjer je doma bogastvo in razkošje, pa tudi v podzemlje, kjer kraljuje apas in razni temni elementi. — Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri (v nedeljo) ob 15., 17., 19. in 21. uri.

KINO MOSTE

Danes ob 20., jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30, v ponedeljek ob 20. uri:
Film o tragediji velike ljubezni
s slavno Polo Negri

Tango nocturno
Ganljiva vsebina, prekrasne melodije,
popularni slager »Tango nocturno«.
to so prednosti tega bisera nemške
drame.

Pozor! Pri predstavi v nedeljo ob pol 3. dva filma — Znižane cene!

II. del senzacionalnih TIM TAYLORJEVIH pustolov-
ščin v napetem filmu:
Radi dolžine filma predstave danes ob 16., 19. in 21. uri,
jutri ob 10.30 (matineja) ter ob 15., 17., 19.15 in 21.15 uri.

Tim Taylorjeva sreča

DNEVNE VESTI

Izredno slabi izgledi za letošnji tujski promet, iz Dalmacije poročajo, da so izgledi za letošnji tujski promet zelo slabi. Druga leta so imele turistične organizacije in hotelirji že mnogo prijav iz inozemstva za velikonocne praznike ali pa že prej, tako da so lahko že v početku pomladi presodili kakšna bo približno sezona. Letos pa nimajo še nobenih prijav. Vse kaže, da letos ne bomo imeli v naših letovišnih niti tistega najnižjega števila domačih letoviščarjev kolikor so jih pričakovali. Hotelirji so sicer delali precej živahno propagando, vendar pa celo sami dvomijo dali bo kaj uspeha. Iz inozemstva tujeve letos skoraj ne moremo pričakovati, tako da bodo naša letovišča navsezna zgolj na domače letoviščarje.

Občni zbor jugoslovnsko-madžarske gospodarske zbornice. Danes dopoldne je bil v Beogradu občni zbor jugoslovnsko-madžarske gospodarske zbornice. Udeležilo se ga je več odličnih predstavnikov madžarskega gospodarstva, z naše strani pa zunanji minister dr. Cincar-Marković in še nekaj drugih članov vlade.

Najnovejša tabela o oddajah poročil angleškega radia objavlja »Naš val« v številki za prihodnji teden, ki je pravkar izšla. Tabela je opremljena tudi z vsemi potrebnimi podatki, ob kateri uri in v katerem jeziku oddaja zdej angleži svoja poročila. Poleg te nove tabele objavlja številka »Našega vala« za prihodnji teden tudi članek o nedavno umrlem sočetu brezličnega brzojavca Edvardu Branlyju, novo nagradno križanko, zanimiv podlistek »Pikov as«, članek »O opernem gledališču in občinstvu«, zanimivo rubriko »Radio in televizija« s poročili o najnovejših dogodkih na teh področjih, filmski pregled, humor in deseto poglavje napete reportaže »Ekonadstropna Amerika«. Zahtevajte se danes na ogled brezplačno številko, ki vam jo bo uprava takoj poslala. Mesecna naročnina je samo 10 din, novi naročniki pa dobe prejšnja poglavja »Ekonadstropne Amerike« brezplačno. »Naš val«, Ljubljana, Književna ulica 5.

Praktični učiteljski izpiti so bili pred državnim izpitnim odborom od 4. do 12. t. m. v Ljubljani. Izpiti so napravili naslednji učitelji-pripravniki (ce): Kuhar Mihaela, Lobe Jospina, Borse Ljudmila, Iglič Jozefa, Jaklič Ivana, Končiča Jozefa, Kristof Elizabeta, Mazi Gizele, Merum Leopold, Prhace Julijana, Peiter Henrik, Tomažič Amalija, Učakar Ernest, Zorok Karel, Avbelj Lidvina, Bohine Roža, Kofalt Franciska, Kosak Miroslava, Musar Ana, Novinec Ivana, Stropnik Karel.

Tečaj moških izpitnih predavanj v Mariboru, ki ga priredi mariborska poslovna Zbornica za pospeševanje obrta Zbornice za TOI, se je otvoril v sredo dne 10. aprila 1940 v trgovski akademiji, Zrinjski trg 1. Prihodnja predavanja se vršijo v ponedeljek dne 15. aprila 1940 ob pol 8. zvečer in se event. nove prijave se sprejemajo.

Za zaščito otrok za primer vojne »darovali«: Delniška družba pivovarne »Unione«, Ljubljana, 300 din, Mr. Peter Albančič, Maribor 50 din, I. delavsko konzumno društvo v Ljubljani 100 din. Vsem darovalcem se Unija za zaščito otrok najiskrenejše zahvaljuje.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno, razmeroma hladno in nestanovitno vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Ljubljani 12.4, v Splitu in Kumboru 11, v Zagrebu in Dubrovniku 10, na Rabu 9, v Mariboru 7.8, v Beogradu in na Visu 7, v Sarajevu 3. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761.0, temperatura je znašala -0.2, na aerodromu -5.2.

Nesreče. Reševalci so bili včeraj popoldne pozvani pred učiteljske na Resljevi cesti, kjer je neznan avtomobilist povzročil 12letno tiskarjevo hčerko Boženo Kolmanovo. Deklica je obležala na cesti z zlomljenim desnem ključnico. Posestnik France Berčon iz Trebeljevega je včeraj sklad hlode, pri čemer mu je eden padel na desno roko ter mu zmečkal prste. Posestnikovega sina Viktorja Strelata iz Markovca pri Starem trgu je brcnil konj v glavo. — V bolnico so prepeljali tudi 26-letnega delavca Pera Dediča iz Zeleznikov, ki mu je pri razstreljevanju skal odletel v glavo večji kos in ga težko poškodoval na glavi.

Tatvine v vlak. V vlakcu med Zidanim mostom in Celjem sta bila okradena madžarska potnika Aladar Szzyrmay in Karol Balint. Tat jima je odnesel iz kupa II. razreda fina letna plašča, vredna nad 4000 din. Iz potniškega vagona na dolenski progi pa je neznan zlikovec odnesel 2 medenastni pipi pri umivalniku in nekaj drugih kovinskih predmetov.

Zaplenjeno tatvinsko klanje. V neki hiši na Primskem pri Kranju so orožniki zaplenili celo skladišče nakradenega blaga, ki ga je spravil ta že del časa zasledovani vlomilec in tat Ivan Ankerst. V skrilavcu je bilo več kovov manufakturne blaga, nad 30 kg nove bakrene žice, dve popolnoma enaki dragoceni priprigi, nekaj obleke, več raznih malenkosti in pa 20 cm visok pozlačeni kip iz medenine, ki predstavlja mlado dekle z dvema kitama las, ki ga je vlomilec najbrže odnesel iz kake zasebne hiše ali kapelice. Ankerst je orožnikom pognegl in se najbrž skriva nekje v ljubljanski okolici. Ankerst je star

okrog 40 let, je srednje postave, pri hoji se drži nekoliko sklonjen in nosi navadno čedno sportno obleko.

Zasledovan ciganski par. Po kamniškem okraju se klati ciganka Marija Held, ki jo navadno spremlja njen 60letni ciganski drug Jakob Brajdič, s seboj pa imata tudi štiri nezakonske otroke. Ciganska družina krade povsod, kamor pride in vse kar doseže. Cigani so izvršili več drznih tatvin zlasti v Palovčah, nakar so nemda izginili proti Lukovici. Ciganske tatove orožniki zasledujejo.

čevlji

novosti
za pomlad
vabimo vas

VLADO KRANJC — KRANJ

Tatvina obleke v Starinovi vasi. Oni dan je bilo vmlomljeno v hišo Alojzija Ferencja v Starinovi vasi pri Ljutomeru, odkoder so vmlomili, najbrže cigani, odnesli 3 moške obleke, dva para hlače, par moških čevljev, več moškega in ženskega perila, nekaj ženske obleke, ženski plašč, nekaj predpasnikov, usnjato ročno torbico in nekaj suhe mesnine. Ferenc je oškodovan za 3720 din.

Tragična smrt pastirke na paši. Pri vasi Kalniško Ljublje blizu Križevcev se je pripetila včeraj težka nesreča. Otroci so na paši zakurili velik ogenj in jeli skakati čezenj. Petletni Stjepan Dijanuš je pa pri drugem skoku padel v ogenj. Prvi hip se seveda ni mogel zjajati in ko je zlezal iz ognja, je bil že ves v plamenih. Prestrašeni otroci so se razočelali na vse strani in tudi mali Stjepan je jel bežati. Čim bolj je bežal, tem bolj se je ožen in na njem razgoreval. Kmalu se je zgrudil in v strašnih mukah umrl.

Zaradi zemlje ga je zaklal. V vasi Vojkovič v bosanski dubiški srezu je 18letni Rade Vukota zabodel z nožem 48-letnega Nikoleta Medvedja. Sprla sta se zaradi zemlje, ki sta jo hotela razmejiti. Medvedj je trdil, da je postavil Vukota mejnike na njegovo zemljo. Prepri se je razvil v pretep, v katerem je Vukota petkrat zabodel svojega soseda, ki je bil takoj mrtev.

Samomor živčno bolne žene. Prometni uradnik na kolodvoru v Križevcih Ivan Čvrčič je včeraj obvestil policijo, da si je njegova 55letna mati Marija končala življenje. Skočila je v vodnjak. Bila je živčno bolna. V sredo se je vrnila iz bolnice in se zaklenila v svojo sobo. Ko je odšel sin v službo, je skočila v vodnjak in utonila.

Smrt petletne deklice pod avtomobilom. V Slavonskem Brodu se je pripetila v četrtek smrtna nesreča. Pod avtomobil je prišla petletna Terezija Dujmovič iz bližnje vasi Bartolovca. Najbrže je hotela steči čez cesto, pa je sofer in pravosno opazil. Otrok je bil na mestu mrtve.

Zločin pijanosti. V vasi Šemnici na Hrvaškem so se včeraj spoprijeli pijani fantje. Med pretepotom so s palicami do smrti pobili 18letnega Viktorja Rukova. Prebili so mu lobanjo, tako da je kmalu izdihnil.

Iz Ljubljane

Francosko gledališče drevi ne nastopi

Zaradi ogromnih poplav v Turčiji in Bolgariji je današnji ekspresni vlak Carigrad-Pariz odpovedan in člani Comedie Française ne bodo mogli pravočasno prispeti v Ljubljano. Zato nocojnje gostovanje francoskih igralcev odpade in se odloži. Namesto njihovega večera vprizori nocoj opera »Lucio Lammermoorsko« Z. gđ. Sonjo Ivančičovo in g. Manoševskim kot gostoma. V operi danes ne bo predstave.

Izredno huda slana. Se vedno se ni začela prava pomlad, saj doslej še ni cvetelo niti najbolj zgodnje sadno drevje. Tako so marelice v normalnih letih cvetele že v tretjem tednu marca, letos se pa šele zdaj razcvetajo. Če bo vreme ostalo lepo ter če bo nekoliko topleje, se bodo črešnje in drugo zgodnje sadno drevje začelo razcvetati šele čez teden dni. Jutra so še vedno nenavadno mrzla in prejšnja leta so bila pogosto celo februarja toplejša. Nekaj izrednega je pa bil mrzav davi. Na letališču je znašala minimalna temperatura -5.2! Tudi v Mariboru je bilo izredno mrzlo, -4. Zdjaj solnce vzhaja že pred 6. vendar je bila davi tako močna slana, da je v senci ležala še ob 8. Napravila je precejšnjo škodo zopet na zelenjavnih vrtovih, sadnemu drevju pa ni mogla posebno škodovati, saj je šele začelo brsteti.

Umrlj so v Ljubljani od 5. do 11. t. m. Romauch Peter, 68 let, železničar v p. Zulj Apolonija, roj. Centa. 82 let, žena posestnika, Smid Matko, 43 let, ravnatelj, Celje, Perko Marija, roj. Leopold, 71 let, žena oskrbnika, Arnež Helena, 69 let, kuharica, Supin Franc, 78 let, finančni prednik v p. in posestnik, Kojc Terezija, 39 let, hči kočarice, Gobec Gertruda sestra Angela, 74 let, usmiljena sestra sv. Vio-

cencija Pavelskega, Pleško Ana, roj. Korren, 89 let, vdova drž. gozdarja v p. Pečovnik Mihael, 39 let, žandar, narednik. — V ljubljanski bolnici so umrli: Parth Ervin, 19 let, sin gostilničarja, Muta, srez Dravograd, Furman Matilda, 36 let, žena dninarja, St. Vid, obč. Vuzenica pri Dravogradu, Kastelic Feliks, 25 let, progovni delavec, Gorenja Sava pri Kranju, Ing. Petrič Ivan, 60 let, banski svetnik, Košir Ignacij, 31 let, delavec, Crni vrh pri Škofji Loki, Simčič Pavla, 61 let, žena trg. potnika, Laverca, Sirc Ivan, 11 let, sin kočarja, Adergas, obč. Senčur pri Kranju, Krošelj Jelka, 1 leto, hči poljske dninarice, Radonova vas, Tomc Rudolf, 2 leti, sin mesarja, Zagorice pri Bledu, Kovatič Katarina, 10 let, hči služitelj, Litija, Bakrač Dušan, 28 let, delavec, Vrhnika, Mihelak Julijana, 54 let, viničarka, Poljčane, Marolt Ivan, 2 meseca, sin mesarskega pomočnika, Koren Viktor, 34 let, krojaški pomočnik, Miklavčič Ivan, 17 let, hči posestnika, Veliki vrh pri Logatcu, Leskovec Justina, 9 let, hči posestnika, Kalce pri Logatcu, Križman Fani, 39 let, žena tesarja, Jesenice, Demšar Matevž, 38 let, posestnik, Rovski vrh pri Poljanah, Mesec Jozefa, 2 leti, hči posestnika, Kleče pri Ljubljani, Mesec Ciril, 5 let, sin posestnika, Kleče pri Ljubljani, Starkel Helena, 85 let, občinska uboga, Krško.

— »Tango nocturno« in »Vivere« v kinu Moste. Občinstvo je že opazilo, da je novo vodstvo kina Moste posvetilo vs svojo pažnjo izbiri odličnih filmov in servira občinstvu nedejlo za nedejlo vse večje slagerje. Spored, ki teče od petka dalje, je brezdvoma kvalitetno najboljši v mestu Tito Schipa se je proslavljal ravno s tem rad vse popularnim slagerjem, ki ga rad prepeva sleherni prijatelj moderne glasbe. Pola Negri pa je bila že od nekdaj igralka svetovne marke, najbolj nam je v spominu iz veličastna Mazurka. Ker pa je Tango nocturno tako vsebinsko kakor tudi glasbeno mnogo boljše obdelan, smemo trditi da bo ta spored zadovoljil prav siehernega obiskovalca.

Baraka pogorela, mitničar izgnan. Notico, ki smo jo s tem naslovom pred kratkim objavili, bi utegnil kdo razumeti napadno, češ, da je mitničar sez izgnan in ga sedaj pogrešajo kot izgubljenega. Pisec notice je seveda mislil samo na to, da sedaj na tistem prostoru ni več niti barake niti mitničarja in zato je Cesta dveh cesarjev deloma nezastražena. Trošarska stražnica je 16. februarja res pogorela, ker so se vnele lesene stene ob peč, a sosedje, ki jih je trošarski paznik takoj poklical, so rešili vsa okna, vrata in pohištvo, ter celo plačilne bolete in kasirarni denar. Mitničarja pa ni izgnan, nikamor, temveč je bil ves čas navzoč in pomagal pri reševanju, čeprav lesene barake ni bilo močeno rešiti. Tudi sedaj je ta paznik še vedno v službi pri mestnem trošarskem oddelku in se nadalje opravlja službo. Trošarski oddelci pa res ne namerava več postaviti trošarske stražnice na tistem prostoru, temveč je ojačil službo pri bližnjih trošarskih postajah. Ker je prej isti paznik moral opravljati službo noč in dan, je sedaj trošarska meja še bolj zavarovana, ker se pazniki vrste za nočno in dnevno službo. Če bi se bilo treba paziti na trošarsko mejo, se stražnica, ki je pogorela, tudi niti od daleč ni izplačala, saj je prinesla marsikak dan le kak posamezen dinar trošarice predvsem za mleko.

Odlikovana pevka garda. Ob prilizadnjega koncerta pevskega društva »Kra-kovo-Tmovo« so bili po predstavniku Jugoslovnske pevske zveze odlikovani za zvesto dvajset in več letno udejstvovanje v pevskem društvu člani: predstojnik Lekar Tone, podpred. Perdan Jernej, blag. Sava Janez, Skup. Janez in Terglav Jože z zlato košnjo in v diplomu. Lampič Polje, Funtak Ivan sta prejela srebrno. Terglav Martin pa bronasto košnjo. Sava Lekar in Perdan kot pevskim veteranom so bili še posebej poklonjeni sopki rdečih nageljnov. Mladim pevcom naj bodo odlikovanci svetel vzgled pevske poštvovalnosti, naše udejstvo in uprava pa jim, ko so zvečine zvesti naročniki našega lista, želimo še mnogo zdravih let v petju.

Nastop violinskega virtuza v veliki Filharmonični dvorani v ponedeljek 15. t. m. bo brez dvoma razveselil vse naše glasbene kroge in jih ta večer privabil v našo najboljšo koncertno dvorano. Robert Soeters je velik umetnik in njegove izvedbe nosijo pečat grandioznosti in plemenitosti, poleg tega pa še vso gibkost in lahnost, kar so lastnosti latinskega duha. V ponedeljek zvečer bo igral dela: Veracini-ja, Bacha, Cezarja Franka, Škerjancja, Slavenskega, Debussyja, Delannoya in Ravella. Opazujemo, da bo začetek tokrat izjemoma ob pol 9. zvečer. Predprodaja v knjižarni Glasbene Matice.

Na produkciji Glasbene akademije, ki bo v ponedeljek dne 15. t. m. ob četrtna 7. v veliki Filharmonični dvorani bodo nastopili iz solopevskega oddelka sopranistka Frianova, dalje v tercetu Godina tenorist Lipušček in baritonist Kos Marjan, Nato sopranistka Senegačnikova, sopranistka Režika Koritnikova, tenorist Gostiša in sopranistka Heybalova. Iz klavirskega oddelka nastopita Prinčič Mileva in Bradač Zorka. Iz violinskega oddelka: Ozim Igor, iz oddelka za čelo Poljanšek Ivan, za flauto: Zupan Leopold in za rog Zupanič Jože. Podrobni spored se dobi v knjižarni Glasbene Matice. Spored je ob enem vstopnica.

— »Jutri ob 10.30 se bo vršila v fran-
čiskanski dvorani velika akademija ljub-
ljanskih srednjih, meščanskih in ljudskih
sol v proslavo »Dneva Podmladka Rdečega
križa«. Program bo obsegal pevske, glas-
bene in druge zanimive točke. Vstopnice
po din 8, 6 in 4 se dobe v pisarni Pax et
bonum, Franciskanska ulica, in 1 uro pred
začetkom pri vohodu v dvorano.

— »Duhovne osnovne sodobne umetnosti
je naslov javnemu predavanju g. dr. Fr.
Steleita, ki bo v ponedeljek 15. t. m. ob 20.
zvečer v Hubadovi dvorani, pod okriljem
Slavističnega kluba na univerzi. Istočasno
sproča klub vse javnosti, da bo nadalje-
val z javnimi predavanji, ki jih je prirejal
že lansko leto. Cenjeno občinstvo vljudo
vabljenjo!

— »Jutri ob 10.30 se bo vršila v fran-
čiskanski dvorani velika akademija ljub-
ljanskih srednjih, meščanskih in ljudskih
sol v proslavo »Dneva Podmladka Rdečega
križa«. Program bo obsegal pevske, glas-
bene in druge zanimive točke. Vstopnice
po din 8, 6 in 4 se dobe v pisarni Pax et
bonum, Franciskanska ulica, in 1 uro pred
začetkom pri vohodu v dvorano.

— »Duhovne osnovne sodobne umetnosti
je naslov javnemu predavanju g. dr. Fr.
Steleita, ki bo v ponedeljek 15. t. m. ob 20.
zvečer v Hubadovi dvorani, pod okriljem
Slavističnega kluba na univerzi. Istočasno
sproča klub vse javnosti, da bo nadalje-
val z javnimi predavanji, ki jih je prirejal
že lansko leto. Cenjeno občinstvo vljudo
vabljenjo!

— »Jutri ob 10.30 se bo vršila v fran-
čiskanski dvorani velika akademija ljub-
ljanskih srednjih, meščanskih in ljudskih
sol v proslavo »Dneva Podmladka Rdečega
križa«. Program bo obsegal pevske, glas-
bene in druge zanimive točke. Vstopnice
po din 8, 6 in 4 se dobe v pisarni Pax et
bonum, Franciskanska ulica, in 1 uro pred
začetkom pri vohodu v dvorano.

— »Duhovne osnovne sodobne umetnosti
je naslov javnemu predavanju g. dr. Fr.
Steleita, ki bo v ponedeljek 15. t. m. ob 20.
zvečer v Hubadovi dvorani, pod okriljem
Slavističnega kluba na univerzi. Istočasno
sproča klub vse javnosti, da bo nadalje-
val z javnimi predavanji, ki jih je prirejal
že lansko leto. Cenjeno občinstvo vljudo
vabljenjo!

— »Jutri ob 10.30 se bo vršila v fran-
čiskanski dvorani velika akademija ljub-
ljanskih srednjih, meščanskih in ljudskih
sol v proslavo »Dneva Podmladka Rdečega
križa«. Program bo obsegal pevske, glas-
bene in druge zanimive točke. Vstopnice
po din 8, 6 in 4 se dobe v pisarni Pax et
bonum, Franciskanska ulica, in 1 uro pred
začetkom pri vohodu v dvorano.

— »Duhovne osnovne sodobne umetnosti
je naslov javnemu predavanju g. dr. Fr.
Steleita, ki bo v ponedeljek 15. t. m. ob 20.
zvečer v Hubadovi dvorani, pod okriljem
Slavističnega kluba na univerzi. Istočasno
sproča klub vse javnosti, da bo nadalje-
val z javnimi predavanji, ki jih je prirejal
že lansko leto. Cenjeno občinstvo vljudo
vabljenjo!

— »Jutri ob 10.30 se bo vršila v fran-
čiskanski dvorani velika akademija ljub-
ljanskih srednjih, meščanskih in ljudskih
sol v proslavo »Dneva Podmladka Rdečega
križa«. Program bo obsegal pevske, glas-
bene in druge zanimive točke. Vstopnice
po din 8, 6 in 4 se dobe v pisarni Pax et
bonum, Franciskanska ulica, in 1 uro pred
začetkom pri vohodu v dvorano.

— »Duhovne osnovne sodobne umetnosti
je naslov javnemu predavanju g. dr. Fr.
Steleita, ki bo v ponedeljek 15. t. m. ob 20.
zvečer v Hubadovi dvorani, pod okriljem
Slavističnega kluba na univerzi. Istočasno
sproča klub vse javnosti, da bo nadalje-
val z javnimi predavanji, ki jih je prirejal
že lansko leto. Cenjeno občinstvo vljudo
vabljenjo!

— »Jutri ob 10.30 se bo vršila v fran-
čiskanski dvorani velika akademija ljub-
ljanskih srednjih, meščanskih in ljudskih
sol v proslavo »Dneva Podmladka Rdečega
križa«. Program bo obsegal pevske, glas-
bene in druge zanimive točke. Vstopnice
po din 8, 6 in 4 se dobe v pisarni Pax et
bonum, Franciskanska ulica, in 1 uro pred
začetkom pri vohodu v dvorano.

— »Duhovne osnovne sodobne umetnosti
je naslov javnemu predavanju g. dr. Fr.
Steleita, ki bo v ponedeljek 15. t. m. ob 20.
zvečer v Hubadovi dvorani, pod okriljem
Slavističnega kluba na univerzi. Istočasno
sproča klub vse javnosti, da bo nadalje-
val z javnimi predavanji, ki jih je prirejal
že lansko leto. Cenjeno občinstvo vljudo
vabljenjo!

— »Jutri ob 10.30 se bo vršila v fran-
čiskanski dvorani velika akademija ljub-
ljanskih srednjih, meščanskih in ljudskih
sol v proslavo »Dneva Podmladka Rdečega
križa«. Program bo obsegal pevske, glas-
bene in druge zanimive točke. Vstopnice
po din 8, 6 in 4 se dobe v pisarni Pax et
bonum, Franciskanska ulica, in 1 uro pred
začetkom pri vohodu v dvorano.

se bo vršil pol ure pozneje nov občni zbor
ne oziraje se na udeležbo.

— »Ne-reče«. Pri nalaganju hlobov na
voz si je težje poškodoval levo roko 19-
letni lesni delavec Kraker Rudolf iz Zg.
Vižinge pri Marenbergu. Vrata vagona so
padla na nogo 32letnemu lesnemu delavcu
Verovniku Karlu, ko je pred dnevi nalag-
al les na železniški postaji Prevalje. Oba
posrečenca se zdravita v slovenjgraški
bolnici.

— »Meningitis v dravogradskem in Mo-
venjgraškem srezu. Doslej nismo hoteli
razburjati ljudstva z vestmi o meningiti-
su v našem okolišu. Ker pa se poseben
v zadnjem času opaža, da ljudstvo posveča
premalo pozornosti obolenju svojih otrok
in s tem povzroča, da otroci, prepeljani
v zadnjem momentu v bolnico, umirajo,
poročamo, da je doslej zahteval meningitis
le eno smrtno žrtev in to 1 in polletno
hčerko železničarja iz Pakke pri Velenju
Ovčak Milico, več primerov je bilo ozdrav-
ljenih in bi gotovo tudi Milica ozdravljena
zapustila bolnico, da je niso prinesli v
bolnico le umret. Ovčakovo so prinesli v
bolnico 9. aprila dopoldne, popoldne istega
dne pa je umrla. Največje zaslugi za
uspešno zdravljenje meningitisa v slovenj-
graški bolnici imata oba zdravnika oddel-
ka in to ravnatelj bolnice g. dr. Simoniti
in asistent dr. Lenčec, ki se trudita, da
rešita bolnikom življenje v kolikor je to
v njuni moči. Potrebno bi bilo, da starši
pri najmanjšem obolenju svojih otrok tak-
oj pohite k zdravniku, ker pozneje ne
morejo zdravniki delati čudežev.

SPORT

— Naše moštvo za tekmo proti Nem-
eji. Jutri bo na Dunaju nogometna tekma
Jugoslavija : Nemčija. V našem moštvi
so Glaser, Stojiljović, Dubac, Lechner,
Dragičević, Kokotović, Glišović, Valjevčević,
Wolff ali Petrovič, Vujanović in Nikolič.

— Poseben vlak za tekmo v Budimpe-
što. Zagrebška nogometna podzveza ogro-
zira poseben vlak za mednarodno nogo-
metno tekmo Hrvaška : Madžarska, ki
bo 2. maja ob 13.15, vrne se pa 2. maja
okrog 21. Vožnja tja in nazaj stane 220
din.

Iz Trbovelj

— Trbovlje zahtevajo boljše železniške
zveze. Železniška direkcija zadnja leta iz
nerazumljivih razlogov zapostavlja pro-
metne potrebe zasavskega industrijskega
okrožja, zlasti pa Trbovelj, ki so največje
industrijsko središče v Sloveniji če ne v
državi sploh. Pred leti so Trbovljam ukinili
vse brzovlake in nobena še tako nujna in-
tervenca in prošnja ni preprečila, da bi
Trbovljam morali dati vsaj dva brzovlaka
dnevno. Prošle jesi smo brezuspešno opa-
zarjali na neugodno preureditev jutranjih
zvez proti Ljubljani. Sedaj pa so nas iz-
nenadili z novim voznim redom, ki nam s
1. majem odvzema edini prikladen več-
erni vlak iz Ljubljane proti Zidanemu mo-
stu. Vlak je dosedaj že leta in leta vozil
ob 6.30 zvečer iz Ljubljane, se do pred ne-
kak meseci ustavil na vseh postajah, zad-
nji čas pa so radi paralelnega šolskega
varka Ljubljana-Litija zmanjšali število
postajališč temu rednemu vlaku, kar je
bilo seveda za nas tem prikladnejše. Ne-
pričakovano, gotovo ne po predlogu mero-
dajnih krogov zasavskega industrijskega
okrožja, sklenili podaljšati vožnjo šolske-
ga varka do Zidanega mostu, vsem indu-
strijskim postajam pa odvzeti redni ve-
černi vlak, ki bo odšilhal vozil brez po-
stajanja iz Litije do Zidanega mostu. S tem
novim prometnim ukrepom so občutno
oskodovali kraji vsega Zasavja od Save
do Zidanega mostu, zlasti pa tudi Zagorje,
Trbovlje in Hrastnik. Če se že smatra
za potrebno vpeljati šolski vlak do Zida-
nega mostu bi se nikakor ne smelo zaradi
prevelike frekvence ukinjati redni večerni
vlak za vse imenovane kraje. Zlasti iz Tr-
bovelj se s tem večernim vlakom vozi prav
vse kar ima dnevno opravka v Ljubljani.
Paralelni šolski vlak je vsaj nekoliko
razbremenil redni vlak, sedaj pa se lahko
veselimo zopet na prepolnjenih vagonih
in vse neveselosti, ki so s tem v zvezi. Mesto
da v prometu na tej progi napredujemo,
nas železniška uprava stavlja v vrsto kmet-
skih vasi. Vprašujemo železniško upravo,
katere zasavske postaje ji dajo največ ose-
bnega prometa in zakaj pri pripravljanju
novih voznih redov daje prednost zasav-
skim trgov, ki se po svojem gospodarstvu,
da že ne govorimo o industriji in številu
prebivalstva, v ničemer ne morejo primer-
jati z upravljanimi potrebami krajev za-
savske premogetne industrije! Opozarjamo
trboveljske merodajne činitele, posebno ob-
činsko upravo ter jo prosimo, da o tem
zapostavljanju povede anketo in pri želez-
niški upravi posreduje za brezpopolno ugo-
ditev trboveljskim prometnim potrebam!

— Uradni dnevi sreskega načelstva se
bodo vršili v občinski pisarni Trbovelj ob
neizpremenjenih uradnih urah v proračun-
skem letu 1940-41 ob sledečih dneh: 10. 4.,
8. 5. 6., 3. 7., 7. 8., 4. 9., 2. oktobra,
6. 11., 4. 12. 1940 in 8. 1. 5. 2. 3. 1941.

Na prednje se opozarja občinstvo, ki ima
poslovne opravke pri pristojni uprav. ob-
lasti.

Letnice imajo vse rastline

Raziskave na državnem raziskovalnem
zavodu Severne Karoline kažejo, da imajo
tudi ostale rastline, ne samo drevesa, bolj
ali manj izrazite letne oziroma starostne
kroge. Tako so na tenkih vlaknih bomba-
ne rastline z mikroskopom odkrili vrsto
koncentričnih krogov, ki so ustrezali točne-
mu številu dni, kolikor jih je rastlina do-
živela.

Iz Slovenjega Gradca

— Občni zbor moške podružnice CMD
Slovenj Gradec. V četrtek 18. t. m. ob 20.
bo v Solskem domu redni letni občni
zbor moške podružnice CMD. Če ob na-
povedani uri občni zbor ne bo sklepan,

Položaj naše tekstilne industrije

Kako se je razvijala do sedanje krize

Ljubljana, 13. aprila

Izredno nagel razvoj tekstilne industrije v naši državi je že prejšnja leta budil ne le nezadovoljstvo, temveč tudi resne skrbi, ker so nekateri v njem videli veliko nevarnost večjih gospodarskih in socialnih pretresov, če bi nastopila nenadno hujša kriza. Ta razvoj se jim ni zdel naraven, temveč le posebne vrste konjunkturi pojav. Mnogo industrijskih podjetij je bilo v resnici ustanovljenih pri nas, ko je tekstilna industrija preživljala na Češkem in v Avstriji najhujšo krizo. Pri nas se nismo imeli posebno razvite tekstilne industrije. Tudi kapital je to privabljal, zlasti se, ker je delovna sila pri nas poceni. Tudi zaščitna carina na tekstilne izdelke je precej pripomogla k naglemu razvoju tekstilne industrije pri nas. Upoštevati je treba tudi, da se je tekstilna industrija v prejšnjem desetletju pri nas razvijala tudi precej po zaslugi nemških reparacij, ker nam je Nemčija tedaj pošiljala na račun reparacij precej strojev za opremo tekstilnih tovarn.

Lani se je začel kazati v naši tekstilni industriji precejšen zastoj. Morda bi nastopila ostrejša kriza, če bi ne prišlo do evropske vojne. Z nastopom vojne se je pa začela izredna konjunktura, kakršne še ni bilo. V zadnjih mesecih so se nenavadno množila tekstilna podjetja, a razen tega so bile tudi razširjene številne stare tovarne. Ne naenkrat vprašamo, ali je bilo to koristno ali ne za samo tekstilno stroko, hočemo le reči, da številni podjetniki niso hoteli zamuditi nenavdne konjunkturi.

Da je v resnici nastopila posebna konjunktura za našo tekstilno industrijo, nam kaže

predvsem izredno velik uvoz strojev za tekstilne tovarne. Računajo, da je bilo samo v prvih mesecih tega leta uvoženih za najmanj 20 milijonov din strojev, predvsem za predilnice. Vedeti morate, da je uvoz vseh strojev za tekstilno industrijo od leta 1926 do 1939 znašal skupno 623.2 milijona din ali 119.1 milijona din samo za predilnice. Povprečno vsako leto je investirano v stroje za tekstilno industrijo okrog 44 milijonov din. Uvoz strojev je bil največji po povprečnosti l. 1937, ko je znašal 76.6 milijona din. Precej velik je bil tudi letni predlanski, ko je znašal 60.8 milijona din. Lani v prvem polletju je bilo uvoženo za 16.4 milijona din strojev.

Vendar bi si marsikdo lahko napačno razlagal razvoj naše tekstilne industrije v zadnjih mesecih, ko bi ne vedel, da se zadnje čase naša podjetja skušajo čim bolj osamosvojiti, ko je posebno oviran uvoz preje. Da bi imeli takšne dovolj materiala, podjetja ustanavljajo predilnice. Industriji upajo, da bo uvoz surovega bombaža in surove volne vendar lažji kakor predvaja, a razen tega so tudi carine za uvoz surovine nižje kakor za polfabrikate.

Da si bomo lahko napravili jasnejšo sliko o razvoju naše tekstilne industrije po vojni, je treba omeniti, da smo l. 1926 uvažali izmed tekstilnega blaga in surovin nad 70% raznih tkanin, le 11% surovin in nad 18% predvaja. Čez 10 let smo pa uvozili že samo 27.8% tkanin, surovin pa 27.3% in predvaja 44.9%. Uvoz preje je od leta do leta večji, tem manjši je pa uvoz tkanin, ker domače blago izpodriva inozemsko. Da bi se pa še bolj osamosvojili od inozemskih tekstilnih podjetij, si zdaj domača indu-

strija prizadeva, da bi imeli tudi dovolj predilnic. S tem pa seveda ni rečeno, da se bomo kmalu povsem osamosvojili od tujine. Vendar je osamosvojitev v splošnem interesu, ne le zato, da prihranimo čim več na devizah, ki jih izdajamo za izdelke inozemskih predilnic, temveč tudi, da naša tekstilna industrija ne bo več tako zelo odvisna od inozemstva kakor je bila prejšnja leta, da smo se morali ob nastopu vsake mednarodne krize bati popolnega zastaja.

V tem pogledu je torej treba razvoj naše tekstilne industrije pozdravljati, če se ustanavljajo podjetja, ki pomnožujejo naše predilnice. Pač pa marsikdo dvomi, da je potrebno ustanavljati še nove tiskalnice. Upamo lahko, da so težave z uvozom surovine za predilnice le prehodnega značaja, čeprav bode resne skrbi. Večja nevarnost pa bi bila, če bi se tekstilna podjetja razmnožila zgolj zaradi vojne konjunkturi. Tekstilna industrija je pritegnila že toliko delovnih sil, da bi prišlo do velikih socialnih pretresov, če bi nastopila večja gospodarska kriza. Upoštevati je treba, da zdaj živi neposredno od zaslug za tekstilnih tovarnah v Sloveniji že skoraj 20.000 delavcev, posredno pa celi kraj (n. pr. Kranj z okolico, Trzin, Škofja Loka itd.).

Kakor znano, so nastopile zadnje čase v naši tekstilni industriji posebne težave zaradi zmanjšane uvoza surovin ter so nekatera podjetja že začela omejevati delovni čas. Nastopa zelo resna kriza. O položaju v tekstilni industriji v Sloveniji bomo spregovorili podrobneje prihodnjik, ko bomo zbrali zanesljivi podatki.

Pokojsniksko zavarovanje strojevodij

Upanje je, da bo to zavarovanje uvedeno v novem proračunskem letu

Ljubljana, 13. aprila

Po daljšem prizadevanju se je strokovni organizaciji strojnikov, ki se zdaj imenuje Zveza strojnikov, strojevodij in kurjačev, posređilo dojeti vzakoničen pokojniksko zavarovanje za strojnike pri Pokojnikskem zavodu. Organizacija je pa zahtevala, naj bi bilo zavarovanje uvedeno tudi za strojevodje, ki imajo enako kvalifikacijo in podobno delo. (Misljeni so strojevodje zasebnih industrijskih železnic.) Vendar uredba določa zavarovanje samo za strojnike. Bilo je uveljavljeno februarja.

Uredba o pokojnikskem zavarovanju strojnikov je pa pomankljiva tudi zaradi tega, ker zaradi nerodne stilizacije ne določa pokojnikskega zavarovanja za vse strojnike. Zato je prišlo že do neporazumov in nekatera podjetja niso hoteli zavarovati svojih strojnikov pri Pokojnikskem zavodu, češ da uredba določa, da so pokojnikskemu zavarovanju zavezani le strojniki, ki so polagali izpit po pravilniku iz 9. VIII. 1933 (»Uradni list«, koda 34). Toda po starem pravilniku je pri nas polagalo izpit najmanj polovico zdaj zaposlenih strojnikov v Sloveniji. Ti strojniki po strokovni usposobljenosti niti niso ne zastajajo za mlajšimi. Izločeni so pa bili iz zavarovanja samo po referenčni smotnosti, ki je sestavljala besedilo uredbe in najbrž ni vedel, da je bil v veljavi pravilnik za polaganje izpitov že prejšnje čase, uveljavljen že v Avstriji.

Da gre v resnici samo za pomoč, sprevidimo že po tem, da Pokojniški zavod sprejema kot zavarovance vse kvalificirane strojnike. Zato je tudi njegov direktor posređoval v socialnem ministru, da bi izdal tolmachenje uredbe o zavarovanju strojnikov. Tudi organizacija strojnikov je že posređovala v Beogradu in kaže, da bo tolmachenje izšlo do konca tega meseca. Če pa razlaga uredbe ne bo tako kmalu objavljena, bo organizacija poslala v ministristvo svojo deputacijo. Hkrati bodo ponovno intervenirali, da bi bil v novi finančni zakon vnešen amandma za vzakoničen pokojniksko zavarovanje strojevodij zasebnih, industrijskih železnic.

V Sloveniji je okrog 200 strojevodij, zaposlenih pri zasebnih industrijskih železnicah, v vsej državi pa približno 800. Strojnikov je okrog 400. Zdej je že zavarovanih okrog 200 strojevodij, strojnikov strogo po črki predpisov približno 200 strojnikov. Ko bo izdano tolmachenje uredbe o njihovem zavarovanju, in ko bo zavarovanje uveljavljeno še za strojevodje, se bo članstvo našega Pokojnikskega zavoda povečalo za okrog 600 zavarovancev. Da bodo pokojniksko zavarovanje dobili tudi strojevodje, smemo pričakovati z vso zanesljivostjo, saj za vzakoničen ni nobe-

nih pomislekov. Zdej se čutijo strojevodje zelo zapostavljeni, saj se vedno pričakovali da bo starostno zavarovanje uvedeno hkrati tudi za nje, ko ga določa strojniki. Seveda so pa bili precej razočarani tudi strojniki, ki še vedno niso zavarovani kljub uredbi in čeprav je amandma v lanskem finančnem zakonu vsebovala določbo, da sme minister za socialno politiko vzakoničiti uredbo za vse strojnike z izpiti.

Upanje je, da bo Zveza strojnikov, strojevodij in kurjačev prodrla s svojimi zahtevami, zlasti še, ker zdaj s polno pravico zastopa že vse strojnike, kurjače in strojevodje v Sloveniji, saj so se združili v isti združenje. Takšne stoodstotne organiziranosti ni pri nas v nobeni drugi stroki. Ta organizacija se pa lahko ponaša tudi s tem, da prireja strokovne tečaje za svoje članstvo in ga stalno strokovno usposablja. Višje strojniške tečaje prireja s podporo banske uprave stalno. V tej sezoni je priredila 4 tečaje, ki jih je obiskalo 50 tečajnikov. Učne ure so bile zvečer, tako da so tečajniki obiskovali pouk po delovnem času. Obiskovanje tečajev je

Bivši advokat je napadel sodnika

Sredi noči ga je s pajdaši pretepel na beograjski ulici

Beograd, 7. aprila.

Tudi tole se lahko primeri v Jugoslaviji in sicer kar sredi naše prestolnice. Če obsojenca takoj ne zapro, utegne ob prvi priložnosti napasti sodnika. To je doživel ugledni sodnik okrožnega sodišča za mesto Beograd g. Toma Puljević. Ponoči je postal žrtev nenavadno drznih zločinskih tipov, ki so se svobodno sprehajali po prestolnici, čeprav so bili že davno obsojeni. Zločinski napad na sodnika Puljevića je pripravil in izvedel bivši advokat Nikola Petrović, ki se je moral pred sodiščem zagovarjati zaradi podkupovanja in potvor.

Ko se je Puljević okrog polnoči vračal proti domu — in sicer je preživel večer v ožjem krogu nekoga svojega sorodnika pač ni mogel niti sanjati, da za sredi Beograda v živahni in lepi ulici Kralja Aleksandra pričakujejo napadalci pod vodstvom Nikole Petrovića, kateremu sodnik Puljević ni storil ničesar zlega, razen, da mu je sodil po zakonu. Sodnik Puljević se spominja, da je stopal mimo dveh neznančev. Komaj je bil mimo, je eden izmed njih kričnil: »Evo Puljevića! Preden se je Puljević mogel obrniti, so že padli udarci po njegovi glavi. Čeprav vse zbit in krvaveč od udarcev, ki jih je dobil zavrtno, je bil Puljević toliko krepak, da se je napadalca postavil po robu. Tedaj je bivši advokat Petrović priklinal na pomoč še ne-

katero svoje vezavnike, ki so dotlej stali ob strani. Na Petrovićev poziv sta pristopila še dva, ki sta pomagala Puljevića vreti na tla, naka so ga pretepli.

Puljević je ključal orožnike in policijo, toda kakor zakleto prav tisti čas ni bilo nikogar v bližini. Samemu Puljeviću je naposled uspelo, da se je rešil iz rok napadalcev in je ubral korake po Aleksandrovi ulici venomer pozivajoč policijo. Kakor v gangsterskih filmih so napadalci ustavili prvi taksi, sedli vanj in poglali za Puljevićem. Taksi je dohitel Puljevića pri Studentskem parku. Tu so zločinci brž skočili iz avtomobila in spet začeli udarjati s pestmi in palicami po krvavečem sodniku. Kdo bi vedel, kako bi se bil končal drugi napad, da niso naposled orožniki le čuli kričev na pomoč. Prihiteli so, zaleteli so Petrovića in njegove pomagače ter jih odgnali na policijsko stanico. Eden izmed njih pa je spremil krvavečega Puljevića na njegov dom, kjer je družina vsa presenečena prevzela družinskega glavarja v svojo sredo.

Bivši advokat Nikola Petrović je predlanskim in lani stal pred sodiščem zaradi 28 deliktov. Z njim se je moral takrat zagovarjati tudi bivši sodnik okrožnega sodišča Mihajlo Jakovljević. Proces se je vlekel dolge mesece. Naposled je bil Petrović vendar obsojen na 3 leta strogoga

je imenovala »pustolovščina«. Da ni bilo bogatega sorodnika, nevestinega strica, ki se je dobrohotno zavzel za mlada, bi ne bilo iz tega nič.

Ta premožni stric, zakrknjen star sramec, je imel sicer nekoliko okostenele, vendar pa globoko razumevanje za umetnost in s tem tudi za umetniško usodo. Seveda je pomenil ta vrtlogi sorodnik v očeh rodbinskih članov posrečeni original in če bi ne bil tako bogat bi se mu bil rogali.

Tako je pa bil avtoriteta in rodbina se je uklonila, ki je dejal: Kar dovolite dekletu, da vzame umetnika, če ga ima rada. Ne ovirajte te sreče. Lokavo je pa pripomnil: Ko se vzameta, se ne bom dal osramotiti... Pošteno vzamem to stvar v roke.

Ob misli na tako dobrega in močnega zaščitnika sta zrla Jerome in njegova nevesta z nekoliko večjim zaupanjem v bodočnost.

Pri prvem delu poročnih obredov se je Jerome srečno smehljaj in ob strani svoje mlade žene se je počutil dobro. Ko je pa stopil k nji v cerkvi, so se naselili v njegovem srcu težki dvomi. Naenkrat so mu jele rojiti po glavi mračne misli. Plaho se je ozrl na svojo ženo, ki je bila v mračni cerkvi podobna blesteči sliki otroške blaženosti in ki so bile njene oči zalite s solzami radosti. In tedaj ga je obšel strašen občutek krivde.

Kot ponarejevalec slike, kot zločinec bi vsaj ne bil smel navezati nase tega dekle-

ta. In čutil je kako si je na staro krivdo naprtil novo, še težjo in pred oči so mu stopile še strašnejše podobe: videl se je neskončno ponižanega, kako stoji pred sodnikom. Videl se je kako se opeteka po dolgi hodnikih jettinice in kako potem sedi v jettinskih obleki nasproti svoji ženi — ločen po mreži in ne da bi se upal dvigniti k nji oči.

Tako je postal Jeromov ta težko pričakovani srečni dan pravo trpljenje. Ko se je peljal s svojo ženo proti njenemu domu, je bil njegov vesel nasmehek kmalu čudno otrpel. Če bi ga ne bila prestrašeno in zaljubljeno gledala, bi bil skočil iz kočije, da bi ušel poročni svečanosti. Tako je pa sklenil zavoljo nje igrati do konca vloge srečnega moža.

Mehanično in prisiljeno se je zahvaljeval gostom za čestitke in darila. Poročna darila — bilo jih je mnogo — so bila postavljena na podaljšani belo pogrnjeni mizi. Bili so različni predmeti in mnogo rož. Toda Jeromu se je v njegovih duhovnih mukah zdelo vse to kakor sleparjev plen.

Vilek svojega trpljenja je pa doživel šele, ko je prišel dobrohotni širokogrdni stric. Mlada žena se mu je vrgla v naročje in obraz ji je kar žarel od sreče. Potem sta pa oba stopila k njemu. Stric je veselo potrpel mladega moža po rami in dejal radostno:

— Tako, zdaj pa imata to že za seboj. Potlej se je pa lokavo ozrl na oba in nadaljeval s svojim veselim veljavim gla-

zaporu, na trajno izgubo častnih pravic in na izgubo advokature. Tudi sodnik Jakovljević je bil obsojen na 3 leta strogoga zapora, čeprav so bili njegovi grehi nekoliko manjši, toda zakon strogo kaznuje sprejemanje podkupnine in prav to je zapretil Jakovljević, ki se je dal podkupiti od Petrovića. Vsi akti pri tej razpravi so teh-

Po štirih letih pojasnjene tatvine

Na vesti jih ima dobro organizirana vlomilska tolpa

Gornja Radgona, 11. aprila

Od leta 1935 je bilo v gornjeradgonskem okolišu izvršenih več tatvin, zlasti v Lastomerih, Zbigovcih, Orehoveh, Črešnjevcih in Ivanjševskem vrhu. Bilo je več tatvin in manjših tatvin, ki so ostale do sedaj nepojasnjene in bi zapadle pozabi, kakor so najbrž tatovi želeli, da ni varnostna oblast imela stalne evidencije, da zbrala sčasoma toliko tehničnih dokazov, da je dne 11. aprila aretirala veččlansko vlomilsko družbo, ki je bila dokaj dobro organizirana, kar niti ni čuda, saj je bila celo tudi v ožjem sorodstvu. Ta družba je imela načrte za vrome pri imovitejših posejtnikih, pri čemer pa ni priznala niti revnejšim slojem. Kradla je vse, kar ji je prišlo pod roke. Z aretacijo te družbe je bilo odkrito in pojasnjeno do sedaj več tatvin in novih tatvin, kaže pa, da bodo pojasnjene še nekatere večje tatvine, glede katerih je bilo ljudstvo splošno že mnenja, da ostanejo za vedno nepojasnjene.

Vlomilska družba je bila tako prebrisana, da je vsako stedi za seboj takoj zabrisala, pa tudi »pretno molčala, kar nikakor ni čudno, ker je večina članov v sorodstvu in kot taki seveda mnogo bolj zaupni med seboj, ne glede na to, da je pri ljudeh zbujal sum dobrega in zadovoljnega življenja teh ljudi, ki so prirejali pojedine in popivali cele noči. Ukradeni stvari so spretno skrivali s tem, da so jih n. pr. zakopavali v zemljo v gorah, hlevih in celo gozdiščih v dobro zaprtih posodah, razne stvari pa so po svojih zvezah vnovali. Izdala jih je slednjič puška, ki je bila po orožniški izsledena pri enem izmed krivcev, glede katere ni mogel dati dovoljnega pojasnila, kar pa je dalo orožnikom povod za aretacijo. Vozel je bil s

tali nič manj kakor 14 kg. Kakor poroča »Politika«, je šef kriminalne policije v Beogradu kaznoval zdej Nikolaja Petrovića z globo 160 din in ga takoj izpustil. Njegovih pomagačev pa so bili razposlali. Sodniku Puljeviću pa je svetoval, kakor najvaja »Politika«: »Vi se ugeda sodnik, to reč je treba zataškati!«

tem takoj razvozljan in aretirani so bili: tem večkrat kaznovani zaradi vlomov in tatvin Hojs Franc, podeželski ključavničar iz Rodmošev, Jančar Anton, zidarSKI po Mr iz Zbigovci ter vsaka slednjega Gregorac Anton in Matija iz Ivanjševskega vrha.

Z aretacijo teh je bila takoj pojasnjena večja tatvina, ki je bila izvršena pred 4 leti v noči od 6. na 7. februarja 1936 v gosposki hiši in vinčarijo tvrtke Bouvier Clotaria v Črešnjevcih, kamor sta vlomila Hojs Franc in Jančar a ponarejenim ključem ter odnesla lovsko puško, vredno najmanj 2.500 din in nekaj jedilnega in drugega orodja, vinčarju pa vso zalogo žganja. Hojs Franc je nadalje ukradel pri Antonu šticiu v Rodmošev daljnogled znamke »Depeve«, nadalje je vsa družba ukradla pri posestniku Jančarju Antonu v Lastomerih 22 kokoši, pri Korušu na Ivanjševskem vrhu vso zalogo Antonu šticiu v Radmošev daljnogled, masti in mesa ter sodeček vina. Pri Kirilovičevih Jančar in sed in nekatere manjše tatvine, kar priznava. Kakor pa je do sedaj dognano, je bila družba udeležena tudi pri večji tatvini, ki je bila v noči od 7. na 8. avgusta lani leto izvršena v gosposki hiši in klet vinogradnika dr. Lenarta Boezla v Zbigovcih. Kjer so zlikovci odnesli raznega blaga in živili v vrednosti nad 5000 din.

Z aretacijo dobro organizirane vlomilske družbe, ki je vlamljala s pomočjo ponarejenih ključev ali pa se posluževala tudi drugih sredstev bodo gotovo odkrila še razne druge manjše do sedaj nepojasnjene tatvine, prebivalstvo tukajšnje okolice pa si bo lahko zopet za nekaj časa oddahnilo ter ponoči mirno spalo.

Delo za povzdigo kmetskega stanu

Trbovlje, 12. aprila

Kmetjsko nadaljevalna šola je zaključila te dni svoje 13. šolsko leto. Zopet je uspešno obhvaljen 22 mladih kmetskih sinov za dobre in vnete gospodaje, ki bodo na posestvih svojih roditeljev praktično izkoristili znanje o naprednem in načrtnem kmetjskem gospodarstvu. Uspehi kmetjske nadaljevalne šole, ki deluje v Trbovljah že lepo vrsto let, se že vidno kažejo na posestvih v bližnji trboveljski okolici. Marsikatera kmetija je pri nas v tem času izboljšala donosnost svojih travnikov, urenila lepe sadovnjake ter v njih nasadila lepo vrsto žlahtnega drevoja. Nekateri posestniki so se jeli zanimati tudi za čebelarstvo, drugi zopet za povzdigo živinoreje, sodelujejo pri koristni organizaciji »Samopomoč« ter se sploh brigajo za napredek kmetijskega gospodarstva.

Kmetijsko nadaljevalni šoli in njenim učiteljem gre predvsem zasluga, da se trboveljski kmetijski stan izpopolnjuje v strokovni izobrazbi ter se podučijo o živinoreji sploh, o prvi pomoči pri živini, o kmetijski higieni in ne nazadnje tudi o važnosti kmetijskega poslovanja. Šola je vodil z veliko vmeno učitelj G. Omerzu, o vseh najvažnejših kmetijskih vprašanjih pa so predavali gg. obč. živinodravnik Rajko Deu, dr. V. Krasnik, Jesih Adolf in sreski kmetijski referent g. Zupan Ivan ki je učenec podal pregled o kmetijskem delu in gospodarstvu v laškem srezu. — Šola je priredila tudi ekskurzijo v sadjarstvo in vinarsko šolo v Mariboru, v mlekarstvo in sirsarno Medjo Izlake in razne kratke praktične tečaje iz sadjarstva. Letos si bo šola ogledala sadno sušilnico v Lokah ter fante seznanila z obratom v taki sušilnici z namenom, da bodo domači kmetijski sinovi znali sušiti sadje in pravilno uporabljati sušilnice, ki se bodo leto izgradile tudi v trboveljski občini. V maju bo sledil izlet v Zagreb in obisk vzhornih gospodarskih naprav.

Šola razpolaga s lastno drevesnico, sejalnico, pikiralščem ter ima lastno majhno vrtarstvo, kmetijsko preizkuševalnico, oddelek za lepotočno grmičevje in zdravilne rastline.

Obiskovalci tečaja so sosedaj dobivali iz drevesnice brezplačno sadna drevesca, letos pa bodo prejeli kot nagrado dve strokovni knjigi iz kmetijskega gospodarstva. Praktične vaje so se vršile na občinskem zemljišču. To zemljišče je pa sedaj občina oddala državnim ljudski šoli, s čimer je kmetijsko nadaljevalna šola vsekar precej oskudovala, ker je s tem izgubila svojo dobro urejeno drevesnico, ki je fantom delala veselje do sadjarstva. Pri obširnih zemljiščih, s katerimi razpolaga občina, pač menda ne bo težko, da

ŠAH

Dva zmagi, »Železničarja«

V sredo se je v klubovnem lokal »Železničar« odigral prvenstvena tekma med »Železničarjem« in »LSK III«. Zmagali so »Železničarji« z rezultatom 6½:1½. Podrobni rezultati so bili: Mejak—Suligoj 1:0, inž. Dobovšek—Sever 1:0, Kragelj—Svetic 1:0, Osana—Hreščak Dušan 1:0, Sila—Hreščak Alojzij ½:½, Langus—Celebić 1:0, Jereb—Dragičević 0:1, inž. Urbas—Parcer 1:0. Kdor je zasledoval potek igre, je videl, da so bili »Železničarji« v absolutni premoči in so z lahkoto premagali nasprotnika. Partija med g. Jerebom in g. Dragičevićem bi se bila morala končati remis. Toda Dragičević je nasprotnika, ki je prežl odločno potezo, prisilil h kapitulaciji.

Naslednja in zadnja prvenstvena tekma je bila med »Dvorskim« in »Železničarjem«. Igralo se je v lokalni DSK. Gostje so izvojevali tesno zmago nad nasprotnikom, in sicer so jih porazili z rezultatom 4½:3½. Posamezni rezultati so bili: Benčan—Mejak 0:1, Beden—inž. Dobovšek 0:1, Sovič—Kragelj 0:1, Pretner—Osana 1:0, Jurman—Kališnik ½:½, Kralj—Kerč 0:1, Dolenc—inž. Urbas 1:0, Stopar—Langus 1:0. Pri tej tekmi so se gostje slabo odrezali. Omeniti moramo, da so nekateri igralci spregledali važne poteze in celo figure ter dali nasprotniku lahek posel. Te težke napake so pripomogle do tako dobrega rezultata. S to tekmo se je končalo prvenstvo v drugem razredu slovenske šahovske zveze.

Iz Zagorja

— Elektrifikacija rudniške industrijske železnice, ki smo jo nedavno kratko napovedali, je zdobila konkretnije oblike in kaže, da bomo že pod jesen prvo elektrificirano železnico v Jugoslaviji sploh. Vezala bo rudniški obrat v Toplicah s postajo državnih železnic v Zagorju. Tozadnja dva narčila, predvsem za pogonski stroj na elektriko, so že podpisana. Pretekli ponedeljek se je na zadnji progi vrtil komisijski ogled dvajsetčlanske komisije. Vodja komisije in zastopnik banovine je bil g. Mahnič Rafael, pol. inšpektor, v komisiji so dalje sodelovali med drugimi še zastopniki direkcije državnih železnic inž. Ivančević Juraj, generalni ravnavatelj državnih železnic, inž. Petružela Ciril, višji svetnik, dalje višji svetnik g. Lenart Srečo in inšpektor g. Luschitzky; banovino so zastopali direktor PTT inž. Poniž Rajko, tehnični višji svetnik inž. Stofa Jojo in tehnični svetnik inž. Matko Anton. Srečo načelstvo podčelnik g. Deu Bogomir, TPD je zastopal dr. Teodor Šporn. Projektirana napeljava električnega omrežja ni naletela na bistveneje pomisleke in je bil načrt v celoti in glavnem odobren.

— »Doktorja«, to duhovito satiro pokojnega Branislava Nušića si seveda morate ogledati. Komedijsko bo uprizorila s kolska dramska družina v režiji br. Požuna Hermana to nedeljo 14. t. m. ob 20. Vloge so v najboljših rokah in je gotovo, da bo ta uprizoritev prav tako izvrstna kot »Maturas«, ki je šla pred kratkim preko naših dek.

— Borba proti onesnaženju zraka po industriji TPD v Trbovljah beleži nadaljnje poglavlje. Po nekaterih protestih in predtavkah od strani prizadetih je naposled na vlogo trgovca Franca Punkarja z Bevskega, na osnovi zapisnika občine Zagorje, sestavljenega dne 5. januarja l. 1. razpisal Higijeni kl zavod iz Ljubljane pod št. 686 komisijski strokovni ogled na dan 13. t. m. s sestankom prizadetih ob 9. uri na železniški postaji Trbovlje. Ves okoliš z napetostjo pričakuje končni rezultat upravičene borbe kmetskih posejtnikov, ki jim sila drobni odpadki neizgorelega premogovega prahu in pepela nove elektrčne centrale tujajo kulture in kvartijo pitno vodo.

Pravi Rubens

Jerome je izkoristil pojemalo dneвно svetlobo, da je preplevel sliko z zadnjo plastjo rumenkaste barve patine, kajti naslednjega dne je bilo treba platno splošno oddati. Slika je bila mojstrovina, ki bi je nihče ne razločil od dela Paula Rubensa. Predstavljala je na nevidnih krilih plavaljočo žensko postavu, študijo k Vstajenju.

Jerome je ogledoval dovršeno sliko z bo-

lestnim navdušenjem in vzdihnil je: Tako sem se torej za svoje novo življenje izpremenil v zločinca.

Čez tri dni bi se moral poročiti in za svašto je potreboval denar. Poslušal je torej prigovarjanje trgovca z umetninami, naj poig mojstrskih kopij, za katere je prejemal skromno nagrado, ustvari enkrat tudi pravo delo »originala«, da dobi primeren honorar.

Jerome je svoj zločin odlašal dokler je šlo, toda drugi dan je bil že zadnji rok...

In tako naj se torej zgodi, kar se mora zgoditi.

Na dan poroke je imel Jerom na sebi nov frak. Tako neobičajno oblečen se je zdel s svojimi gostimi svetlini, kodrastimi lasmi, nekam mračno eleganten, kar je presenetilo vse, tudi njegovo bodočo ženo.

Zdel se jim je očarljiv in naenkrat so ljudje razumeli dekleta, ki je napravilo ta korak in se omožilo z umetnikom.

Da, rodbina je bila odločno proti temu. Dolgo se ni hotela sprijazniti s tem, kar

Zadremajte malo čez dan

Kratko dnevno spanje zelo osveži človeka in okrepi njegovo telo, pravi ameriški psiholog Seashore

Charles E. Seashore, znani ameriški psiholog, pripoveduje, da se je kot študent pogosto počutil duševno utrujenega. Obrnil se je na vseučiliške zdravnike in odgovorili so mu: Vsak pošten križanec popoldne po obedu malo zadremaj. Seashore je zdravnik rad ubogal in pozneje je vsak dan po obedu četrt ure počival. Kmalu je začutil, kako se njegova energija veča, bil je mnogo bolj svež in delal je z večjo lahkotno kakor prej. Na podlagi svojih izkušenj in proučevanja tega vprašanja v poznejših letih priporoča prof. Seashore:

Vsak odrasel človek naj se odpove dolgemu in lahkem spanju v jutrnjih urah in ga nadomesti s kratkim spanjem čez dan. Najbolje po obedu. Četrt urno spanje po zelo napornem delu in po obedu pripomore k osvežitvi in povečanju delavnosti več nego dve uri spanja v poznem jutru. V letih, ko je krvni pritisk zelo močan in ko žile niso več tako, kot bi morale biti, ko je človek neprestano nervozen, utrujen od dela in razdražen, so koristi kratkega spanja čez dan tako velike in važne,

da bi jih ne smel prezreti nihče. Kdor hoče samemu sebi dobro. V spanju namreč popusti krvni pritisk, napetost žil se zmanjša in srce utripa počasneje. Vse te izjemne vplivajo na človeško zdravje zelo blagodejno. Če s tem, da človek samo leže, se sprote nekatere mišice, ki je njihova naloga držati glavo pokonci. S tem olajšamo možganom njihovo delo, da se odpočijejo. Poraba moči v vodoravni legi je neprimeroma manjša, celo v primeri z udobnim sedenjem v naslanjaču.

Kdor se pridruži armadi žensk in moških, ki podnevi malo zadremajo, da se osveže, pride v zelo dobro družbo. Med slavnimi možmi, ki so bili važni podnevi spali, naj omenimo Ootheca, Wagnerja in Theodora Roosevelta, lahko bi pa našli še več imen uglednih mož vseh stanov. Prof. Seashore dokazuje pravilnost svoje trditve, da je treba nočno spanje prekiniti in ga nadomestiti z dnevnim s tem, da opozarja na dva moža, ki sta naravno t zaslovela po zamenjavi noči z dnevom. Napoleon in Thomas Edison sta spala ponoči zelo malo, pač sta si pa vsak dan privoščila kratek počitek. Vsako noč sta spala povprečno samo 4 ure. Ljudje so se jim čudili, kako moreta toliko delati in tako malo spati. Pri tem se pa zabljali, da oba čez dan zelo rada zadremajeta. Napoleon je večkrat v svojem vozu zaspal, o Edisonu so pa pripovedovali rodujki, da je pogosto podnevi zaspal kar tam, kjer je pač bil. Večkrat so ga našli za pisalo mizo ali celo na tleh, kjer je sladko spal. Kmalu se je pa prebudil in nadaljeval svoje naporno delo. Zelo dvomljivo je, da bi bila mogla ta dva slavna moža toliko storiti in vzdržati take napore s svojimi silami pri tako kratkem nočnem spanju, če bi ne spala čez dan.

Mussolini vsak dan po obedu malo zadremaj. Mnogi slavniki moške ležejo vsak dan h kratkemu počitku, kar na divan v uradu. Lastniki velikih podjetij ustanavljajo počivalnice za svoje uslužbence in jim priporočajo, da si med odmorom privoščijo v njih kratek počitek. Ženskam, ki so vse dopoldne zaposlene z gospodinjstvom, stori zelo dobro kratek počitek pred obedom, da se osveže in naberejo novih sil za delo do večera. Mnoge gospodinjke trdijo, da je osvežitve še večja, če ležejo v posteljo in odlože obleko, kakor da bi se že pričnela noč, in mož, ki od-

loži obleko in leže na streho trgovskega doma ali na divan h kratkemu počitku, bo gotovo potrdil, kako zelo ga kratko spanje in z njim združena zračna kopel cveči in utrdi.

Ali je pa bolje spati pred obedom ali po njem? Učenjaki si glede tega vprašanja niso edini. Splošno se pa priporoča tistim, ki hočejo spati po obedu, naj ne obremenjujejo želodca opoldne s pretežimi jedili. Gotovo pa opoldnansko spanje povsem nadomesti prekinjeno jutranje spanje. To je zlasti priporočljivo ženam, ki njihovi možje prihajajo zvečer domov, se-

dejo k peči in potožijo, da so preveč utrujeni, da bi mogli zvečer na izprehod ali v gledališče. Take žene naj poslušajo nasvet Seashoreja in pripravijo svoje možje do tega, da si bodo privoščili vsak večer iz urada ali sploh z dela kratek počitek. Potem bodo namreč osveženi in sami si bodo želeli izprehoda ali večerne zabave.

Važna okolnita, govoreča za kratko spanje čez dan je, da je spanje najgloblje takoj potem, ko človek zaspi. Večina ljudi je pogreznjena v najgloblje spanje v prvih treh urah običajnega nočnega počitka. Ostalih pet ur mine v lažjem spanju, ki nima posebne pomena za zdravje in okrepitev telesa. Iz tega lahko sklepamo, da dvakrat po tri ure spanja v 24 urah koristi človeku mnogo več nego nepretrgano osemurno spanje.

Na poti k nesmrtnosti

Biofizika nas uči, da je smrt zaenkrat samo nujno zlo — Brez smrti bi ne bilo duše, zavesti in duha

Češki profesor Vladimir Uehla je izdal nedavno knjigo »Razmišljanje o življenju«, v kateri je zajel sedanje stanje biološkega problema. V enem poglavju se peča tudi z vprašanjem smrti.

Nižji organizmi so nesmrtni

Prof. Uehla pravi, da so nižji organizmi potencialno nesmrtni. Bakterije in razni nižji organizmi se razmnožujejo tako, da se enocelični matični organizem razdeli v večerke celice brez ostanke, da torej preide ves v nje. Vsaka izmed večerinskih celic se opusti zveze in začne novo samostojno življenje. Tako ne ostane ničesar, kar bi lahko označili za truplo. Kjer pa ni trupla, tudi smrti ne more biti.

Smrt se pojavi šele tam, kjer se organizmi po obliki in funkcijah razvijajo. Zaenkrat imajo odprto pot k nesmrtnosti edino tkiva in razne nižje kulture. Njihova rast se lahko podaljša in ustavi tako, da postane praktično enakomerna in torej večna. V praškem in brnškem zavodu za fiziologijo rasti goje že od 1912 steblo gobe basidiobolus. Vzdržuje se tako, da od časa do časa zgornji del te vlaknaste rastoče gobove kolonije odrežejo in prenesejo na sveža življenjska tla. Čim doraste do robov posode, jo znova odrežejo in prenesejo na sveža tla v novo posodo. Vršički rastejo enakomerno že 26 let in spominjajo na plazeče se kače.

Prof. Uehla je ugotovil, da ni pokazala goba ves ta čas nobenega posebnega znaka pisanja. Raste enako hitro pod istimi pogoji in njena oblika se ne izpremenja. Kolonije drugih rodov, ki se razmnožujejo na običajen način, žive samo nekaj tednov. Potem nastanejo splošno združljive celice in življenje kolonije se konča, da bi se pričelo znova v obliki kličnega semena. Pri basidioboli je nesmrtnost v zvezi s tem, da se je goba nehala normalno razmnoževati in da skrbi za njeno razmnoževanje človek.

Kokožje tkivo iz leta 1915 še živi

Do podobnih zaključkov sta prišla fiziolog Carey in Eveling, ki negujejo najrazličnejše tkivo iz teles višjih živali. Gojijo ga na življenjskih tleh tako, kakor gojijo mikroorganizme v Rockefellerjevem zavodu v New Yorku. Od leta 1915 raste tam nepretrgoma koščki srčnega tkiva, izrezani iz kure pred 23 leti. Podobno raste koščki življenjskih ledvic, mišic itd.

Izrezano tkivo živi podobno življenje, kakor ga je živevalo v živem telesu, mišične celice se krčijo, živčne celice se razraščajo v vodilna vlakna, ki so razdražljiva. Tkivo, ki dopolnjuje kri z gibljivimi belimi krvnimi telesci, pošilja krvna telesa v kulturo itd. To se dogaja v času, ko bi bil organizem, iz katerega je bilo tkivo izrezano, že davno mrtev, kajti kura živi navadno kvečjemu pet let. Po sprostitvi iz materinega telesa je preživelo tkivo nad petkratno dobo, ki bi mu bila sicer prisojena, če bi bilo ostalo na svojem mestu. Tkivo je postalo potencialno nesmrtno in gotovo bo ostalo živo še dolgo, dokler ga bodo učenci presajali v vedno sveže redilno raztopino. Čim pa nekaj dni pozabijo na to, tkivo pogine, čeprav še daleč ni izrpallo vseh redilnih snovi v raztopini. To pomeni, da se zastrupi z lastnimi snovmi razkroja.

Kaj je rak?

Podobno goji Šan Carneggiejev zavod v Baltimore W. H. Lewis še blizu 30 let najrazličnejše vrste živalskih in človeških pogubnih novotvorb. Tudi te tvorbe, ki bi v telesu z gostiteljem vred v pol leta poginile, so postale tu potencialno nesmrtni. Tu izraža Uehla zanimivo naziranje o raku in piše:

To rešitvo daje možnost razumeti raka kot revolto tkiva proti železni disciplini, s katero so na višjih stopnjah živega poedina deli podrejeni celoti. Revolta raka izbruhne zlasti, če se stara celota hitreje

od tega ali onega tkiva. Celice počasi starajočega tkiva se otepajo staranja in tako nastanejo regulacijske motnje, pri katerih se revoltirajo celice sprostite vesi. V tistem trenutku postanejo te celice mlade in potencialno nesmrtni kakor celice raznih nižjih živali. Od tistega trenutka so paraziti na materinem telesu. Toda v tem je tudi konec revolte. Tkivo novotvorb pospeši stanje telesa, ki vedno bolj ovira normalen proces in končno pogine z matičnim bitjem vred.

Prof. Uehla zaključuje svoje razmišljanje tako: Smrt je zaenkrat neizogibno zlo. Ona je posledica organizatorične višine. Prosta celica je potencialno nesmrtna in v svojo nesmrtnost izgubi šele v zvezi, kjer se v korist celote specializira. Da ni celicne organizacije v višjih organizmih, ki bi ne bilo smrti, ne bilo bi pa morda tudi posebnih dejanj, dosegajočih svoj višek v človeški misli in odvisnih neposredno od zamotane organizacije in centralizacije telesa višjih živali ter končno človeka.

Tkivo, ki ga umetno gojimo, ne pogine, pač pa tudi duševno najbrže ne živi enotno. Vse kaže, da bi brez smrti ne bilo duše, zavesti in duha, torej vsega tega, kar v človeku proti smrti najbolj protestira. Kolik paradoks!

Kri dragocena tekočina

Pri nas izkoriščamo le malo krvi. Večina porabimo samo prašičjo kri, dočim gre na tisoče ton goveje in konjske krvi po naših klavnicah v izgubo. Skoraj vsa kri iz klavnic se odteka v kanale. In vendar je kri pri svojih 20 odst. biološko zelo dobrih beljakovin ne samo izborna hrana in krma, temveč tudi izredno dobra industrijska surovina, ki se da vsestransko porabiti. Iz krvi izdelujemo mnoga zdravila in krvne pripravke, primere za krmo in zlasti krvni albumin, potreben v živilski industriji za izdelovanje keksov in slaščic. Krvni albumin je tudi dobro lepilo ter polnilno in apretacijsko sredstvo v tiskarstvu, barvarstvu, usnjarski industriji in pri izdelovanju fotografskih potrebščin, mila in papirja.

Iz krvi pa izdelujemo tudi umetno rožvino, gumbe in umeten les. Pozabiti ne

smemo končno na dragoceno krvno ogije. Pri vsem tem se človek vpraša, zakaj gre toliko krvi v izgubo. Vzrokov je več. Eden glavnih je ta, da se kri hitro pokvari, zlasti poleti. Treba jo je torej zelo hitro predelati. Na manjših mestnih klavnicah zato ne kaže postavljati razmeroma velikih in dragih strojev za naglo predelavo krvi. Majhni stroji pa ne zadostujejo. Vendar bi se se pa dale te ovire odstraniti. Koristi, ki bi jih lahko imeli od krvi, so tem večje, ker živimo v časih, ko bi ne smeli zametavati nobene dobrine.

Italija letalski center Evrope

Vojna je bistveno izpremenila zemljevid evropskega zračnega prometa. Središče tega prometa je bilo preneseno v Sredozemje in Rim je postal letalsko središče Evrope. Iz Berlina vodi zračna proga preko Münchena in Benetk v Rim. Italijanske družbe za zračni promet imajo zdaj prvenstvo v evropskem zračnem prometu. Njihova letala letajo nad vsem Sredozemskim prostorom med Atenami na jugovzhodu in Lisabonom na jugozapadu.

Pa tudi v zračnem prometu med poednimi deli sveta zavzema Italija eno prvih mest. Iz Rima letajo letala v Afriko preko Tripolisa in Addis Abebe in v Azijo preko Brindisa, Aten in Rodosa v Basro. Italijanska letala letajo redno tudi v Južno Ameriko. Holandske zračne proge, vodeče v Azijo in Avstralijo, nimajo več svojega izhodišča v Amsterdamu, temveč v Neapolju.

Naravna imunost proti davici

Še vedno je zelo nejasno vprašanje, zakaj so nekateri ljudje izredno odporni proti nekaterim boleznim. Nedavno je nemški zdravnik E. Zimmermann proučil zdravstvene razmere v Chile, kjer je ugotovil posebno imunost prebivalstva proti davici, podobno znani odpornosti afriških domačinov proti tej bolezni. V Nemčiji obolijo na 1000 prebivalcev 2 do 3 otroci, v republiki Chile pa prideta en primer ali dva davice šele na en milijon prebivalcev. To je tem bolj čudno, ker živi v Chile kakor v drugih tropskih krajih prav toliko gostiteljev difteričnih bacilov kakor v srednji Evropi. Človek bi mislil, da so ti davični bacili v tropskih krajih mnogo manj nevarni nego v zmernem pasu, kar pa ne drži. V tropskih krajih živijo otroci Evropecev kaj hitro dobe davico in sicer zelo nevarno.

Zato Zimmermann domneva, da so domači otroci v Chile imuni proti davici. Po njegovih izkušnjah je približno polovica domačih otrok do starosti enega leta nagnjenih k tej bolezni. Toda s treni leti postanejo izredno odporni proti davici, čeprav jih napade. To je posebna rasna imunost proti davici. Svoje naziranje opira Zimmermann na dejstvo, da žive otroci iz Evrope priseljenih staršev v enakem podnebnju, ob enaki hrani in ob enakih pogojih kakor domači, pa vendar tisočkrat bolj podvrženi davici kakor otroci domačinov.

Kako se ženijo mormoni

Čeprav dve veliki ameriški razstavi — svetovna v New Yorku in Razstava zlatih vrat v San Franciscu — še nista bili končani, temveč so ju podaljšali še na tekoče leto, se že pripravljajo v Ameriki na novo veliko razstavo. Prirejena bo šele leta 1947, toda ustanovljen je bil že slavnostni odbor, ki išče razstavišče na bregu Solnega jezera. Razstava bo prirejena v proslavo 100letnice države Utah in prihoda prvih Mormonov na zapad. Obletnico tega dne, 24. julija, praznujejo v Utahu z mnogo večjimi svečanostmi kakor državni praznik 4. julija.

Mormoni je privedel po naporni poti skozi puščavo na zapad drugi predsednik mormonske cerkve Brigham Young. Mormonsko cerkev je ustanovil leta 1830 v New Yorku Joseph Smith. Njega in njegovega brata so preganjali, dokler ju ni končno kamenjalja razjarjena množica, da bi ju tako kaznovala za njun nauk o krščanskem mnogoženstvu. Da bi se izognili podobni usodi so se njuni pristaši preselili na zapad. Tam so kmalu izpremenili puščavo v cvetočo pokrajino. Pozneje je tam nastala država, ki je bil njen prvi guverner Brigham Young.

Mormoni so našli kompromis z državnim pravom v zadevi mnogoženstva. Pred zakonom imajo samo eno pravo ženo, pred bogom se pa poroče še z drugimi ženami, ki si jih pa izmislijo. Ženijo se torej samo s svojimi predstavami. Njihova življenjska in obrednjava vredna marljivosti je ustvarila iz njihovega sedeža Salt Lake City prestolnico ameriškega zapada in njihova država je ena najnaprednejših v Ameriki.

Ali hočete postati mumije?

Večina ljudi, ki se napotijo v gore pri Santa Fe v Novi Mehiki, ne ve, da bodo doživeli tam med kratkimi počitnicami nekaj zelo čudnega, namreč začetek svečnega mumificiranja in da bi bila njihova usoda, če bi tam ostali delj časa, ista kakor indijanskega para Estere in Jaspera. Približno pred 1700 leti sta se izpremenila ta dva v mumiji in še sedaj stojita v Carnegiejevem arheološkem muzeju.

Šef urada Narodnega parka Watson svetuje zato turistom, naj se ne mude dolgo v tem pasu pustijo, kajti ondoini suhi zrak izpremeni zelo hitro človeško telo v mumijo. In res tam ni nič posebnega, če se človeku že po kratkem bivanju v gorah vije kri iz nosa. Ameriške mumije so po Watsonovem prepričanju lepše od egiptskih in tudi bolj ohranjene, ker je mumifikacija tu naravni proces, samo posledica suhega podnebja in nima torej s kemičnim procesom nič skupnega. Eter in Jasper sta zato najpopolnejši mumiji na svetu.

Najdaljša rodbinska imena

Iz Buenos Airesa je prišla nedavno vest, da živi tam Grk, ki je njegovo ime neke vrste rekord, ker obsega največ črk. To je ime Zenogianokopoulos, obsegajoče 17 črk. Čeprav je težko reči, kje na svetu imajo ljudje najdaljša rodbinska imena, je gotovo, da se pojavljajo na Westfalskem v kraju Wiedenbrück rodbinska imena, ki so daljša od imena tega Grka.

V Wiedenbrücku rodbinska imena, v katerih je nad 30 črk, niso nič posebnega. Tam namreč naletimo na imena Bicker-vordemsandforth, Jakobfeuerborn, Recker-amfeuerbornenteiche, Mankeberenshemke, a Rodenberchschneider, Franzenbohnen-kampf, Elbrachthuseweh in druga. Ta imena so nastala tako, da so se združila krstna in rodbinska imena ali pa celo krajna imena. V nekaterih primerih najdemo celo združena rodbinska imena z označbo poklica ali z imenom žene dotičnega. Nam se zde ta imena čudna, ker ne poznamo podobnih primerov v naših razmerah.

Domači hladilniki

V Ameriki so prišli na novo praktično idejo. Če si ljudje izposojajo v denarnih zavodih skrinjice za svoje dragocenosti, zakaj bi si ne mogli izposojati tudi skrinjice, v katerih bi lahko imeli spravljena živila, da bi se ne pokvarila. In tako imajo zdaj v Ameriki trgovine z živilo, mlekarne in ledenice posebne oddelke za umetno hlajenje predalčkov, ki jih izposojajo ljudem, da spravljajo v njih živila. Navadno so v ta namen na razpolago ljudem štiri sobe. V prvi živila sprejemajo in jih pripravljajo za shranbo, v drugi je zmrzalna hladilnica s toploto 0 do 2 stopinj nad ničlo, v tretji so omariče, že izpostavljeni mrazu, v četrti pa je skladišče s temperaturo 15 stopinj pod ničlo.

Omariče so izdelovali najprej iz žice ali pločevine, zdaj jih pa izdelujejo večinoma iz jeklenih loščic. Živila spravljajo v to ali ono sobo, kakršna jim je pač potrebna temperatura, da se ne pokvari, bodisi od previsoke ali prenizke temperature. To novotvorijo so zlasti z veseljem pozdravljali ljudje v velikih mestih, kjer nimajo ne kleti, ne hladnih shramb.

Po odpravi ameriške prohibicije

Odprava prohibicije v Ameriki je pripomogla, da se je dvignila pravna sigurnost, pa tudi morala med ljudstvom. O tem priča med drugim položaj v državi Alabami. Poverjenik državne uprave za prodajo alkoholnih pijač vidi v odpravi prohibicije tele koristi:

1. Obnovitev spoštovanja zakonov in pravne moči.
2. Mladina se ne navdušuje več za pijance.
3. Odrašli so nehali biti prizanesljivi.
4. Manj soferjev, aretiranih zaradi pijanosti.
5. Blagodejen učinek na porote, pred katerimi se obravnavajo v pijanosti storjeni zločini.
6. Strožje izpolnjevanje prohibicijskega zakona v »suhih okrajih.
7. Finančne koristi — država Alabama je dobila na davkih od prodaje alkohola samo v enem letu blizu 4 milijone dolarjev.

Zakone ljudje v Ameriki veliko bolj spoštujejo, kakor so jih med prohibicijo. Alkohol ni za mladino nobena privlačnost več, ker ni prepovedan. Pijanec ne srečuje več toliko nasmejanih obrazov, kakor prej, kajti ljudje ne upravičujejo pijanosti. Zato ni čuda, da se ljudem ne toži več po prohibiciji.

Daniel Lesueur

65

Krinka ljubezni

Roman

Videč sina pozornejšega in mirnejšega, je grofica deloma pozabila na nemir v svoji negotovi vlogi in na svojo rezerviranost, ki jo je delala v sinovih očeh sumljivo. Pozabila je tudi na svoj strah, da bo preveč nerodna in da odkrije svojemu sinu več, nego je zaenkrat potrebno, da izpolni njeno poslanstvo. Tako je sinu jasno povedala, kaj pričakuje od njega.

Od prejšnjega dne je vedela, da je Mathias Gael odpotoval v Ameriko. Tajna tega odhoda, pustolovski sloves sla kot predrznega, duševno stanje tistega, ki ga je pošiljal, vse to je na svojevtrsten način pojasnjevalo Renaudovo obvezo, da ji vrne prstan, ki ji na njem vgraviranih besed ni znal ponoviti. Toda Renaud ni bil tisti, ki je o njem obvestil gospo de Ferneuse. Prestrašena po čudni zgodbi, ki ji jo je pripovedoval o Michelinim rojstvu in pod pretežno dobrodušnosti je prišla Gaetana na morskobalo med slane in ribiške hišice. Tako je našla sredstvo,

da je ostala še nekaj časa pri Gaelovih. Ti niso sprejeli miloščine in na njena vprašanja niso odgovarjali posebno prijazno. Grofica se jim je bila približala drugače. Stopila je v hišo z vprašanjem, da-li bi ji mogla spretna čipkarica Bertranda popraviti star beneški šal, ki ga ni znala sama popraviti.

— Prišla sem nalašč sama, — je dejala. — Moja služkinja bi ne mogla presoditi vaših zmnožnosti, gospodična Bertranda. Zelo vam bom hvaležna, če napravite del vzorca vpricho mene. Lahko ste vse druge prekašajoča čipkarica, kakršna tudi ste v svoj stroki, toda s tem še ni rečeno, da ste enako spretni tam, kjer gre za starinske vzorce. In raje bi pustila te čipke raztrgane, nego bi se jih smel dotakniti kdo, ki bi pokvaril njihov slog.

Bertranda je odgovorila:

— Če mi hočete zaupati čipke za eno uro, poskusim to, gospa.

Pod nadihom skromnosti je dekletu od ponosa začel obraz in dostojanstvo umetnosti jo je delalo tem podobnejšo mladi dedinji Valcora.

Madame de Ferneuse je osuplo motrila to podobnost. Že dolgo ni imela prilike ugotoviti jo tako kakor danes.

Zadnja leta so bila poglabila podobnost. Zato je napravila na njo tem močnejši vtis.

Kako je mogoče tajiti, da sta ti dve dekletki sestri? Naj bo že kakorkoli. Valcoro pripovedovanje je verjetno. Taka zveza je mogoča med njima samo po materini strani, kajti če bi bil Renaud Michelin

oče, bi ne mogel biti obenem Bertrandin oče, kajti ona je bila rojena v trenutku, ko je polagal ustanovitelj Valcorie, pa naj bo že pravi ali dozdevni, temelje svojih ameriških naselbin.

Ta čas, ko se je Bertranda ukvarjala s starinskimi čipkami, je Gaetana razmišljala o zagonetki, ki ji je delala toliko preglavic. Stara Mathurina je skrbela za pogostitev imenitne gospe. Njena prisotnost ji je laskala. Postregla ji je kolikor je pač mogla.

Gaetana je pokusila malo mleka in košček trdega kruha. Pri tem je pa vse opazovala. Rada bi bila zvedela čim več. Nobene malenkosti ni hotela prezreti. Že se je pripravljala vprašati po »Nedolžni, ko je slednja sama vstopila; prignala jo je pač radovednost, da bi videla, kdo je na obisku.

Njen bistri sluh je ujel tuj glas, a čudno se ji je zdelo tudi to, da je Bertranda med delom nehala prepevati.

Toda niti od starke, niti od umobolne, niti od dekleta Gaetana ni zvedela ničesar, kar bi bilo potrdilo ali ovrglo njene skrbi. Če je ta hiša skrivala tajno, jo je čuvala dobro.

Gaetana se je že pripravljala k odhodu in Bertrandinu umetnosti kar ni mogla prehaliti, ko se je pojavila na pragu visoka postava.

— Kako je torej z vami, babe? Ne bo se vam treba več bati mojih vragolij. V Valcorio odpotujem, tja nekam v Trentario, kjer je vsega v izobilju, in mnogo denarja dobim na pot.

— Bolje bi storil, Mathias, če bi držal jezik za

zobmi in če bi se pred gospo grofico odkril, — je zaklicala Mathurina.

— Pred gospo grofico? — je zamrmral mornar ves presenečen in vstopil.

Njegove prvi hit zasenčene oči so se hitro privadile mraku v sobi, onemel je, v zadregi je mečkal čepico v rokah in debelo gledal elegantno groficično postav.

— Hm, to je torej Mathias — je pomislila Gaetana. Radovedno se je ozrla na moža, o katerem so govorili, da je oče dekleta, ki se hoče njen sin za vsako ceno poročiti z njo.

Ta mornar prožne postavne in smelega pogleda nikakor ni bil na pogled grd s svojim zagorelim obrazom, iz katerega je zrlo dvoje živahnih oči, s svojim visokim, košenim telesom in širokimi rameni. Iz njega sta zrla gibčnost mačke in trdota jekla.

Nerodnost njegovega trenutnega vedenja je pričala o njegovi zadregi, toda v tem ni bilo nič ponižujočega. Drugače so pa bile njegove kretnje neprisliljene.

— V Valcorio ste torej namenjeni? — ga je vprašala grofica de Ferneuse.

Stara Mathurina je kar ni posegla v pogovor. — Da, v Valcorio, gospa grofica. — S tem je pa hotel reči: v grad gospoda de Valcora. — Govorimo tako, če se hočemo pošaliti.

Toda nihče ni kazal, da mu je do šale v tej rodbini, o kateri je bilo znano, da jo tare skrita žalost. Vsi obrazi v nji so bili resni.

Strah pred draginjo širijo

„Živčna vojna“ tudi med konzumenti in producenti
Njene posledice in žrtve

Ljubljana, 13. aprila. V nevtralnih državah poznamo dve živčni vojni: o prvi ne bomo govorili, dovolj je strašna druga, ki se poslužuje prav učinkovitega orožja, strahu pred draginjo. V nekem pogledu je ta živčna vojna morda še hujša, saj je tudi bolj konkretna. Strah pred draginjo je še posebno nalezljiv in silno težko ga je preganjati ljudem, ko je draginja vendar tako konkretna in je ne more nihče proglasiti za izum kakršne koli propagande.

Čeprav je torej dovolj razloga, da se ljudje boje naraščanja draginje, vendar nekateri strah pred draginjo še širijo, bodisi hote ali nehoti. To je v resnici zelo podobno živčni vojni. Ko bi bil strah pred draginjo brez posledic, bi o njem res ne bilo treba govoriti, toda posledice so navadno prav tisto, česar se ljudje boje. Zdjaj je že minila prva faza te čudne živčne vojne; ob izbruhu evropske vojne so ljudje kupovali marsikaj brez potrebe, ker so se bali podražitev. Prazniki so trgovine, dokler so imeli kaj denarja. Potem je nastal zastoj. Zaradi tega je bila tudi letošnja velikonočna konjunktura mnogo slabša. Nekateri so mislili, da so ljudje ob tej veliki noči kupovali mnogo manj kakor prejšnja leta, ker je bila prehodna in ker se še ni začela prava pomladna sezona. Vendar je bila kupčija slabša najbrž predvsem zato, ker marsikdo ni mogel več kupovati. Seveda pa ni brez vpliva tudi podražitev blaga. Kakor so ljudje jeseni in pred božičem kupovali čez mero, tako zdaj kupujejo toliko manj kakor navadno in skušajo začeti varčevati — a zopet iz strahu pred draginjo. Sedanje razmere so nekoliko podobne razmeram v letih krize, ko je bilo sicer vse poceni, a je bilo veliko pomanjkanje denarja. Zdjaj je denarja v splošnem nekoliko več, a je blago tem dražje, da se začenja zmanjševati konzum. Ljudje so začeli varčevati iz strahu pred hujšimi časi, razen tistih, ki so že sicer prisiljeni stiskati sleherno paro.

Strah pred draginjo pa se kaže še v mnogih drugih zanimivih pojavih. Ne moremo pokazati s prstom na tega ali onega, ki širi strah pred draginjo morda s posebnim namenom. Dandanes se ljudi kaj lahko prestrašijo. Navadni ljudi je vedno dovolj, še več je pa nesamostojnih, ki samo ponavljajo tuje misli in govorice brez vsake premišljenosti. Zato se ne smete čuditi, da pri nas lahko nastanejo vpravi fantastične govorice samo zaradi tega, ker je neki prodajalec dejal kuharici: »Kumina ne bo več! Uvažamo ga iz Nizozemske Indije. To je vse, kar se imamo.« Čez nekaj dni ve že vsa Ljubljana, da je pošel kumin. Križ božji, kakšna nesreča! Niti kislega zelja

ne bomo mogli več jesti! — Toda ljudje govorijo mnogo strašnejše reči, ne le, da ne bo več kumina, temveč nobene začimbe, pa tudi ne riža, ne metel (ker so iz riževe slame), ne krtač in sploh ne ničesar, kar prihaja k nam po morju. Nekateri pa trdijo, da dobivamo vse po morju. Če kupec protestira nad podražitvijo, mu odgovarjajo že stereotipno: »Ne moremo pomagati! Prevoz se je podražil. Dobivamo iz Anglije ali katere druge prekomorske države.«

Toda zabavljaje čez draginjo pri nas še vedno ni tako popularno, da bi ga lahko brez vseh pridržkov uvedli tudi v časopise. »Takoj oglasi se jih sto...«, čim bi se postenjak, ki cen v resnici ne navija in ki mislijo, da so vsi tako pošteni kakor oni sami; oglašil bi se pa morda tudi kdo, ki bi mu stopili na prste; oglašali bi se upravičeno tudi tisti, ki jih je bolj po naključju kakor krivdi doletela kazen, medtem ko se je marsikateri večji grešnik znal spretno izmuzniti. Nekateri bi se morda tudi sklicevali na uredbo o kontroli cen, češ dovolj stroga je in ni treba uganjati demagogije z draginjo; vsi smo z njo prižadeti! Ne, o draginji res ne sme kdor koli govoriti, pogosto ne prav tisti, ki jo najbolj čuti na lastni koži. O kontroli nad cenami pa lahko le mimogrede pripomnimo, da je bila uvedena, ko se blago že podražilo približno za 20%. Razen tega pa pod nadzorstvo ne spadajo cene blaga številnih vrst. Nobenih ovir ni za podražitev tega blaga, razen zakona o ponudbi in povpraševanju; čim manjši konzum, tem ceneje bi moralo biti blago, ako ga bo hotel kdo prodati. Zato je unanje, da se bo naraščanje draginje kmalu zajezilo. Draginja žre sama sebe. Strah pred njo pa tudi ne vpliva vedno tako, kakor bi si morda kdo želel, da bi na primer ljudje tem bolj kupovali, čim bolj bi se širil strah pred njo. V tej živčni vojni so izgubili najprej živčne konzumenti. Priznati je treba, da jih nekateri še vedno izkušajo, toda izkušati so jih začeli tudi že navijači cen, ker jim ljudje obračajo hrbet.

»Živčna vojna« zahteva torej žrtve na obeh straneh; med konzumenti jih je seveda več, a od tega ne morejo imeti — vsaj ne delno — koristi sami razširjevalci strahu pred draginjo.

SAMO ENKRAT

— Moja žena je prava ksantipa, trdi vedno kaj drugega nego jaz.
— Ali je bila vedno taka?
— Ne, nekdo je bilo drugače.
— Kdaj pa?
— Ko sva se vzela, je dejala pred oltarjem »da«, prav tako kakor jaz.

MALI OGLASI

deseta 50 par. davek posebej, preključni izjave deseta din 1. davek posebej
za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo

Kokus tekači

za hodnike in stopnišča v vseh barvah v zalogo pri SEVER RUDOLF, LJUBLJANA — MARKIN TRG 2.

RAZNO

deseta 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

PRVOVRSTNA VINA

ter pristno zganje si nabaviti po sledečih konkurenčnih cenah. Namizno belo liter din 8.—
srbski prokupač » » » 9.—
riling » » » 9.—
dolenjski eviček » » » 10.—
jabolčnik » » » 12.—
muškati silvanec » » » 12.—
dingač » » » 12.—

žganja:

tropinovec liter din 28.—
slivovka » » » 28.—
brinjevec » » » 36.—
rum » » » 36.—
borovničar » » » 36.—

Mrzla jedila!

Se priporoča »Buffet« J. Jeraj, nasl. Minka Videnič, Ljubljana, Sv. Petra c. 38. 9. L.

CONTINENTAL

ugodne mesečne obroke

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Oglašuj male oglase

Slovenski Narod
ker so najcenejši!

VAŽNO ZA VSAKEGA!

Sedanji težki časi zahtevajo zdrave živce, zato pridite k nam in pijte mleko jogurt, smetano. Na zajtrk, večerjo, mlečno hrano vabi in se priporoča mlekarica »Drama«. 959

POSESTNIKI!

Dolomitski pesek v raznih barvah, sejan po želji, za posipanje razne fine omete in prostore za balinjanje, ter kamenje in gramoz Vam najsolidneje dobavi gostilna VODNIK, Podutik 25, p. Ljubljana 7, tel. 2845

VSAKOVRSNO POHIŠTVO
še vedno po starih cenah do-
oavija v moderni in solidni iz-
telavi trdka »Oprava«, Celov-
ška 50. Sprejemajo se naročila
u. L.

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezanje zaves, pe-
rila, monogramov, gumbic. —
Velika zaloga perja po 7.— din
»Julijana«, Gosposvetska c. 12
in Franciskanska ul. 3. 4. L.

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila
si nabavite pri

PRESKER

Sv. Petra cesta 14

Jurjavčič in Simončič

igrata citre in kitaro
v soboto in nedeljo ves večer.
Kar mlado je in staro,
vse vabimo na pir.
Kdor je že dobre volje,
prinese jo s seboj.
Če pa brez nje k nam pride,
dobil jo bo takoj.

v gostilni PRI LOVCU

RIMSKA CESTA 2

Burek, čevapčiči, ražnjiči,
turška kava itd.

PRAKTIKANTKO

pisarno, ki je izučena šivilja,
obarico in podkuharico iščem
za hotel na morju. M. Beranek,
Karlovac, oficirski dom. 1075

TRAJNO ONDULACIJO

6-mesečno garancijo, v mo-
jih frizurah Vam napravi
največji aparat za cen-
in 50.— »Salon Meriaka«, Sv.
Petra c. 76. 320

POUK

deseta 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

Strojepisni pouk

črni tečaj, vpisovanje in
četek pouka poljuben. Chri-
stov učni zavod, Domobran-
ska c. 15. 738

PRODAM

deseta 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

SENO

za konje in krave prodam. —
Šuštar, Dolenjska cesta. 1078

SUHE DESKE

za mizarje ugodno prodam. —
Šuštar, Dolenjska cesta. 1079

ČEBULO

domačo, zdravo, kg 1.50 din,
nudi Josip Lah, Osluševci p.
Ptuj. 1072

OREHOVA JEDRKA

sortiran cvetlični med in me-
dico dobite najceneje v

MEDAKNI

Ljubljana, Zidovska ul. 6. 18/L

MEHKA DRVA

metrska, vsako množino dobite
pri: Ravnikar Fran, lesna in-
dustrija, Ljubljana, Linhartova
25. 1088

BRESKVE, ČESNJE

višnje, nizke vrtnice, vinsko
trnje v odlični kakovosti kupite
v drevosnici Jelen, št. 11j, Ve-
lenje. 1090

DKW 1939

Meister kabriolet, odlično ohran-
jeno, zelo ugodno napravljen. —
A.J.S. 500 ccm s priklopcem din
7000.— »Ope« odprt din 8000.
Ponudbe na upravo pod šifro
»Izredna prilika«. 1068

MOSKO KOLO

dobro ohranjeno, poceni napro-
daj pri: Vrabec, Sv. Petra c.
38. 1084

KOČJA, SENEN VOZ

sanke, stiskalnica za grozdje,
mlin za sadje in še mnogo
drugih predmetov za gospodar-
stvo bo napravljen v nedeljo 14.
aprila na licu mesta v smar-
tnem pri Litiji. J. Razboršek.
1091

POZOR!

Cepljene breskve Hallé Wadel
itd., debele, 6 din, par žlahtnih
dreves, lepotečno grmicevje,
vrtnice ovijalke poceni prod-
sadjar Zg. Šiška 40 pod hrblom
1093

SPALNICE

politrane in pleskane dobite
najceneje pri: Miller Franjo —
Kladenska ul. 22. 1092

PES JAZBEČAR

čistokrven, 9 mesečen, lep, po-
ceni napravljen. Snežniška ul. 10,
Mirje. 1094

KUPIM

STRUŽNICO
(Drehbank) in skobelni stroj
(Schäpping) 350 mm kupim. —
Ponudbe z opisom in zadnjo
ceno na: Josip Marov, Zagreb,
Lonjska ul. 14. 1081

SLUŽBE

deseta 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

PRILIKAVCE

hrušove: Gellertove, Willi-
movke in Pastorovke ima še
na razpolago drevosnica Koren,
Mozirje. 1074

ZENITEV

KDOR ZELI

vstopiti v zakonski stan s 40-
letnim dekletom z otrokom in
nekaj prihranki, naj pošlje po-
nudbo na upravo Slo. Naroda
pod »Dober in zvest«. 1095

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički dvokolesa, šivalni stroji,
prevozniki tricikli pnevmatike. — Ceniki franko!
TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovška 4
MARIBOR — ALEKSANDROVA C. ST. 26

„Pri Levu“, Gosposvetska 16

Morske ribe:

Morski raki, lovrata, trlija, luben, arbut, zobatec, oslić, list,
lignje, San Piero itd. — Brodeto! — Primorske specialitete!
Odlučna vina! — Posebnost: CRNOGORSKO »CRMNICKO«.
Se priporoča

Leo Garzarolli

HIPNOTIZEM

ni več nobena skrivnost. Skrivnost je le, kako bomo
dosegli srečo na podlagi spoznanja svoje življenjske poti.
To pot vam more pokazati samo knjiga F. T. Karmaha
»Naš život i okultne tajne«.

POMAGAL VAM BO

Znani pisec in raziskovalec okult-
nih ved F. T. Karmah vam brez-
plačno napove vašo bodočnost.
Razen važnih dogodkov iz prete-
klosti vam pove tudi vse vaše od-
nose do ljudi, zakona, loterije, tr-
govine in vseh važnejših dogodkov
sedanjosti. Njegov nasvet vam bo
prinesel zaželene uspehe v življe-
nju. Zahvalne izjave, ki jih vsak
dan prejema s čelaga sveta, doka-
zujejo nenavadno zanesljivost njegovih napovedi. Po-
stavite mu nekaj važnejših vprašanj, ki vas zanimajo,
in sporočite mu točne podatke o svojem rojstvu. Vse
napovedi o vašem življenju, ki so zgoraj omenjene,
boste dobili popolnoma brezplačno,
če boste pri piscu kupili njegovo
najnovejšo knjigo »Naš život i
okultne tajne«. Knjiga stane samo
30 din, denar pa se pošilja na ček,
račun št. 17.455 na točni in stalni
naslov: F. T. Karmah, Zalec.
V roku 48 ur boste dobili v
aprem, diskretnem ovouju Vašo
brezplačno življenjsko analizo in
knjigo »Naš život i okultne tajne«.

Žimo za modroce

od navadne do najfiniješe
imamo vedno na zalogi po najnižjih cenah!

FRANC JAGER — tapetništvo

Ljubljana, Sv. Petra c. 17 — Telefon 20-42

SAMO NEKOLIKO PAR VEČ

in Vaše zdravje je sigurno zavarovano

Neprimerno bolj fina in zdrava

Za metalno industrijo

obratne prostore 400 - 500 m²

kupimo ali vzamemo v najem za daljšo dobo.

Ali kupimo:

parcelo cca. 3000 - 5000 m²

Prednost ima bližina Ljubljane, cenen elek-
trični tok, nizke avtonomske doklade, dobra
zveza.

Ponudbe z navedbo mesta in cene na upravo lista
pod »Livrarna«. 1092

Poziv!

Podpisani prosim, kdorkoli bi vedel ali zagal kaj
stvarnega o telesni poškodbi — zlomljena desna roka —
Jožeta Žitnika, nočnega čuvaja, stanujočega tu, Na
mivki 6, ki jo je zadobil baje v noči od 20. na 21. junija
1939 l., da bi jo je prijavil meni. Povrnen event. stroške.
Istočasno prosim one tri nepoznane gospode, ki so bili
priče mojemu doživljanju v oni noči z Josipom Španom,
stanujočim na Cesti v Rožno dolino 9, in služb. straž-
nikom na Kralja Petra trgu, da sporočijo svoje na-
slove meni. Obe prošnji v svrhu, da se pomaga resnici
in poštenju do potrebnega nujnega uspeha. — Valentin
Jadran, oficir v pokoju, Vodnikova cesta 54.

Najboljši vod. k po radijskem svetu je

„NAŠ VAL“

sporedi evropskih postaj na vseh valovih,
strokovni članki, roman, novele, novice
s radijskega in televizijskega sveta, filmski
pregled, nagradni natečaj, smešnice.

Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran!

UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 8.

SPOMLADNI

BEOGRAJSKI SEJEM

S SALONOM AVTOMOBILOV IN MOTORNIH KOLES

SE BO VRŠIL OD 13. DO 22. APRILA 1940.

Avtomobili, motorna kolesa, dvokolesa, tekstilije, galanterija, po-
hištvo, kovčegi, torbe, obutev, kovine, stroji, motorji, aparati, bla-
gajne, štedilniki, frižideri, kemija, preše, poljedelski stroji, stavbar-
stvo, barvarstvo, umetna gnojila, elektrotehnika, optika, metalna
galanterija, šivalni in pisalni stroji, registrirne blagajne, tehtnice,
stroji za rezanje mesa, stroji za kavo, steklo, porcelan, keramika,
lesni ročni izdelki, nakit, ure, kozmetika, papir, glasbeni instrumenti,
knjige, radio-aparati, kinematografija, turizem, modna revija, pro-
paganda in reklama, prehrana, alkoholne pijače, mineralne vode,
mlečni izdelki.

Pojasnila: Uprava beogradskega sejma, Sajmište,
pošt. pret. 538, telefoni: 28-526, 28-602

50% popusti na železnicah in parobrodih.

NAJLEPŠE ČTIVO

Ravljjen: ZGODBE BREZ GROZE

Klabund: PJOTR - RASPUTIN

Ravljjen: ČRNA VOJNA

Thompson: SIVKO

Majerjeva: RUDARSKA BALADA

Broširana knjiga stane 10.— din.

Vezana knjiga stane 15.— din.

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 8

Knjige Vodnikove družbe za l. 1940

Aleksandrovo nagrado Vodnikove družbe je prejel pisatelj Edo Deržaj za povest „Pod Špiki“

Ljubljana, 13. aprila. Odbor Vodnikove družbe je včeraj popoldne na obnem zboru položil račune o svojem uspešnem delu v pretekli poslovni dobi. Zbor je otvoril predsednik ravnatelj g. Rasto Pustoslavski. Zborovalci so počastili spomin umrlega ustanovnika trgovca Karla Sosa in umrlih poverjenikov Antona Pirkočiča iz Velikih Lašč, Josipa Križa iz Ljubljane, Nandeta Tušarja iz Ljubljane, Ivana Pogačarja iz Predgradu, Vinka Brisnika iz St. Jurija ob Taboru, Frana Cvetka iz Krčevine pri Mariboru in Frana Zibčarja iz Sv. Andraža.

Iz tajnikovega poročila prof. dr. Pavla Karlinja je razvidno, da je bilo delo tajništva zelo živahno. Znatno oporo in veliko pomoč nudijo pisarni tajništva pri njenem organizacijskem in propagandnem delu napredno časopisje. Ekspedicijski knjig družbe se je lani pričela dne 28. novembra in se je končala 21. decembra. V 24 dneh je tajništvo razposlalo okoli 12.900 garnitur knjig Vodnikove družbe, ostale pa polagoma do srede januarja.

Na seji dne 8. aprila letos je odbor po poročilu književnega referenta in ostalih kritikov, ki so ocenili poslane 12 rokopisov, prisodil književno nagrado v znesku 5000 din, s katero je Vodnikova družba ob pletenici mučeniške smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, klenila počastiti spomin svojega visokega ustanovnega člana, pisatelja in slikarja Edo Deržaja za njegovo povest „Pod Špiki“.

Vodnikova družba ima sedaj 155 ustanovnikov, 13.221 članov in 478 poverjenikov.

kov. Ljubljana kot središče slovenske narodne in nacionalne misli, žal, nima nobenih pripadnikov družbe kot bi jih morala imeti.

Po blagajniškem poročilu načelnika g. Milana Sterlekerja je poročal gospodar prof. Fran Vrhovnik, da se število članov ni spremenilo. Odbor je spričo jesenske krize zmanjšal naklado knjig, ker se je bilo bati, da bodo burni dogodki vplivali na konzum knjig, toda kasneje se je izkazalo, da so člani in čitatelji knjig Vodnikove družbe ostali družbi zvesti ter tajništvo ni moglo ustreči se številnim prošnjam za dobavo knjig. Najmanj 2000 garnitur knjig Vodnikove družbe bi bilo še potrebnih, da bi bilo vsem interesentom ustreženo.

Članarina bo ostala kakor doslej 20 din. Književni referent prof. dr. Karlin je nato poročal, da bo Vodnikova družba izdala za l. 1940 naslednje štiri knjige:

1. *Vodnikovo pratio* za l. 1941, ki jo bo uredil dr. Pavel Karlin. Ta naša priljubljena ljudska čitanka bo spet skušala nuditi vsem in vsakemu obilico preprostega, zabavnega in poučnega čtiva. Pratio bo, kakor doslej, tudi letos okrasili naši priznani ilustratorji Mirko Šubic, France Podrekar, Nikolaj Pirnat in drugi.

2. Povest Edo Deržaja „Pod Špiki“, za katero je pisatelj prejel Aleksandrovo nagrado Vodnikove družbe. To je povest iz kraljestva slovenskih gor. Odpirajo nam pogled v svojski svet ene naših velikih gorskih dolin. Klen rod gorjancev, ki jih morejo roditi le naše skale, vstaja v pre-

tresljivi resničnosti pred našimi duhovnimi očmi. Bori se z elementi, z zemljo, s svojimi strastmi in s tujci, ki so stolerja gospodarili na naših tleh. Pisec knjige je znani alpinist in slikar ter mladinski pripovednik, ki je svoje delo tudi opremil z lepimi perorisbami.

3. Povest Ilke Vaštetove „Rožna devica“, ki se godi v zadnjem letu francoske Ilirije. Pisateljica „Vražja dekleta“ in „Romana o Prešernu“ razgrinja v njej tedanja pester doživljaje. Potek živahne povesti prestolnico Ljubljano, njene ljudi in njih se suče okoli blagega licejskega ravnatelja in pesnika Valentina Vodnika, ki s svojim iskrenim domoljubjem in idealnimi pogledi na življenje dobrodušno razpleta razgibanje dejanje.

4. Ilustrirano poljudno strokovno knjigo inž. Jakoba Turka „O rastlinski, ljudski in živalski prehrani“, v kateri nam ugledni avtor na lahko umljiv način razlaga iz obširnega področja živilske kemije poglavja, ki utegnejo zanimati kmetin in izobražence, meščane, gospodinj, dijake, obrtnike in sploh vse, ki uživajo hrano ali marajo zanjo skrbeti. S to tehtno knjigo odpirajo Vodnikova družba vrsto poljudnih publikacij, ki bodo služile napredku naših najvažnejših gospodarskih panog.

V svoj bodoči književni program je odbor Vodnikove družbe uvrstil še naslednje povesti:

Mirana Jarca „Jalov dom“, dr. Iva Sorlija „Pod zastiranim nebom“, Ivana Matičiča „Petrinovo hišo“ in Ine Slokanove „Begu-“

rambi v slučaju vojne. Ostanek se je pripisal k postavki za podporo brezposelnim in bolnim, ki je bila prvotno določena na 15.000 din. Med materialnimi izdatki je pod grupo: finančna stroka tudi vsota 56.000 din za plačilo obresti za Prevalo, ki pa bo kot je dejal g. župan, verjetno že letos odpadla in se bo znesek uporabil v druge namene. Pod to grupo je naveden tudi znesek 375.000 din za dolg industriji za gradnjo šole in pa dolg za gradnjo kopalnice v višini 105.000 din. Pri debati o izdatkih za socialno skrbstvo je bil odbornikom predložen tudi proračun ubožnega sklada, h kateremu prispeva občina 110.000 din in je letos nekoliko nižji kot prejšnja leta. Za Borzo dela je namenjenih 10.000 din. Pri tej postavki se je obravnavalo tudi vprašanje gradnje poslopja za Borzo dela in so se merodajni čimtelji od inspekcije dela odločili za prostor na žilinskem trgu. Proti gradnji ni nobenih zadržkov. V grupi izdatkov za trgovino, obrt in industrijo in turizem je večja postavka namenjena za pospeševanje turškega prometa. Večji del zneska bo potreben za eventualno kritje primankljaja za potniško pisarno. Izdatki za gradbeno stroko znašajo 562.000 din in krijejo običajne postavke za vzdrževanje cest, za napravo kanalizacije, za vodovod predvsem napeljava na Zlato polje, za regulacijo in napravo in vzdrževanje mostov med njimi tudi novega preko Kolre, ki ga bo potreba navezati. Med popravili obč. zgradb je del zneska namenjen za popravilo gimnazijskega postopja in obč. hiše. Razveseljivo je dejstvo, da v letošnjem proračunu ni več postavk za gradnjo ali podpiranje izvenkrajnskih ustanov in društev.

Proračunska debata je potekala hitro in so bile posamezne skupine v predlogu hitro sprejete ali premenjene in tako se je lahko zgodilo, da je bil proračun sprejet v pihi polmuri uri in da je bil slabo zastavljen predlog proračuna triti to pot sprejet z napako 100.000 din, ki jo izkazuje izdatki v skupini občne in imovinske varnosti v znesku 382.924, ki bi se morala pri pravilnem seštevanju glasiti na 482.924 din. Pri glasovanju ni g. župan ugotovil kdo je proti in kdo se je vzdrljal in tako je vprašanje o. o. Merča, če bodo izdatki kriti z dohodki, o. o. t. 1940-41 pa je bil z napako večine sprejet.

Predvideni dohodki v proračunu so zastavljeni z dokladami na državne neposredne davke iz znesku 1.651.790 din, s takami na vino, pivo in druge alkoholne pijače itd. v znesku 525.000 din. Med takami za ogled zgradb, za tehtarino, za prekrasneje policijske ure je vnesena tudi nova taksa za vozila in to za avtomobile, tako osebne kakor tudi tovarne. motorje in kolesa, in predvideva 150.000 din dohodkov. Kljub ugovoru manjšine, da se bo prizadevalo s temi takami zlasti malega človeka, ki mu je kolo potrebno prevozno sredstvo, je bil predlog uprave sprejet. Dohodki od posestev in občinskih podjetij znašajo 347.562 din. Po stavka za vodari- je je predvidena na 250.000 din, ugotovljeno pa je bila na seji, da bo potrebno proučiti dohodke od vodarine, ki so po mnenju občinskih odbornikov nepravilno porazdeljeni. Med izrednimi dohodki so še postavke za neiztrajano trošarino, prenos sala iz l. 1938-39 in nepričakovani dohodki v skupni vrednosti 535.241 din.

Po sprejetju proračuna z malenkostnimi izjemami je bil sprejet pravilnik za izvajanje proračuna, nakar se je vršila tajna seja. Vprašanje je zdaj le, kako bo proračun, za katerega sestavljanje je bilo več kakor dovolj časa, predložen v potrditev. Vsekakor bo potrebno ali da se izdatki znižajo za 100.000 din ali pa se najde za ta preveč potrebno kritje med dohodki.

Premalo stavbnega železa?

Ljubljana, 13. aprila.

Čprav ni nobenih znakov, da bi bila stavbna delavnost letos posebno živahna — nekateri se celo upravičeno boje, da bo zelo slaba — je stavbne podjetnike vendar začelo skrbeti, da bo nekaterih vrst gradiva premalo. Vpliv mednarodnih dogodkov, zelo otežkočen uvoz surovin in večja poraba za druge namene — se kaže zelo tudi v stavbni stroki.

Jesen je bil kmalu po izbruhu vojne porazloži zlasti kovinsko gradivo. Toda podražitev sama na sebi še ni največje zlo. Tedaj morda še ni nihče mislil, da bo gradiva teh vrst tudi primanjkovalo. Zdaj je pa upravičeno bojazen, da morda ne bo dovolj betonskega železa. Poraba betonskega železa je od leta do leta večja, ker

se železobetonske čedalje bolj uveljavlja v stavbarstvu. Uporaba železobetona je za mnoga dela najcenejša, a železobetonske ima še nekatere druge odlike pred drugim materialom.

Zato se ne smete čuditi, da bi po računih strokovnjakov potrebovali v novi stavbi sezoni okrog 900 vagonov betonskega železa, četudi stavbna sezona ne bo posebno živahna. Nastaja pa vprašanje, ali bodo naše železarne producirale toliko železa, ker so zelo zaposlene z drugim delom in ker jim primanjkuje surovin. Vsekakor pa bi morale računati vsaj z minimalno porabo betonskega železa v tej stavbi sezoni ter temu primerno prilagoditi produkcijo.

Ta zahteva ni le v interesu stavbene stroke, ki sicer zaposluje sama izredno mnogo delavstva neposredno, temveč se morajo ozirati tudi na interese drugih go-

spodarskih strok, ki so zelo odvisne od stavbene delavnosti. Zdaj je morda še čas, da preprečijo izredno škodljive posledice, ki bi bile neizogibne, če bi morala stavbna delavnost zastati zaradi pomanjkanja betonskega železa.

Iz Litije

Okrajna posojilnica v novih prostorih. Okrajna posojilnica, ki je bila doslej v Jenkovi hiši za Savo, se je preselila v nove prostore na Glavnem trgu. Posojilnica je nameščena v hiši g. inž. Pavla Koblerja poleg manufakture g. Milana Lombarja. Najstarejši litijski denarni zavod je zdaj, ko je na prometni točki, še bolj dotopen občinstvu.

Pocenitev električnega toka. Odkar imamo novo velenjsko elektriko, ki svetli skozi ves dan in v noč, je konzum toka bolj narasel, kakor pa so to predvidevali ob napeljavi. Stroški za napeljavo bodo tako precej plačani, kakor pa so prvotno mislili. Iz povečanega odjema toka je nastal prebitek in tako je zdaj občinski odbor sklenil na zadnji seji, da bo pocenil tok za 50 par pri kilovatih uri.

Tombola za elektrifikacijo Save. Po načrtu bo dobila zdaj elektriko tudi vas Sava pri Litiji, ki spada deloma še pod našo občino. V ta namen je že zgrajen poseben transformator na Ponovčah. Novo velenjsko elektriko pa bodo potem potegnili tudi do vasi Breg in še naprej v šmarško dolino. V Smartnu pri Litiji je že tudi postavljen transformator. Na Savi pri Litiji se vrše že priprave za napeljavo elektrike. Da bodo lažje krili stroške, že poseben pripravljalni odbor organizira tombolo in čisti dobiček bo šel v sklad za napeljavo elektrike. Karte prodajajo po dva dinarja, tombola pa se bo vršila v začetku maja. Sprito zanimanja za elektrifikacijo doline se nadeja pripravljalni odbor lepega uspeha s tombolo.

Ob 30 letnici pisateljavanja Ivana Albrehta

Kot pisatelj je Albreht realist in mistik obenem

Ljubljana, 13. aprila

Pesnik, pisatelj in novinar Ivan Albreht je v 30 letih pisateljavanja in pesnikovanja dal našemu narodu 22 književnih del, da ne omenjamo številne pesmi, sestavke v prozi in članke, ki so raztreseni v naših revijah in listih. 30letnico svojega pisateljskega dela namreč obhaja v polnem razmahu svojih ustvarjalnih sil.

Ivan Albreht se je rodil kot deveti otrok kmečkih staršev dne 7. maja 1893 v Hote-driči. Ker je bil bister deček, ga je oče poslal kar v Ljubljano. V četrti razred je hodil na Ledino, njegov razrednik je bil Luka Jelenc. Po končani četrti gimnaziji l. 1908 je stopil v frančiškanski samostan v Brezicah, opravičil noviciat, a že pred obljubo je izstopil in se vrnil v Ljubljano na gimnazijo. V tistem času je stanoval pri starših pokojnega literata Josipa Premka. Dobra prijatelj sta si postala in Premk je Albrehta seznanil z drugimi literati, tako s Pogljem, Golarjem in drugimi.

Križanka

1	2	3		4	5	6	7
8			9		10		
11			12		13		14
		15					
16	17	18				19	
	20			21			
22		23	24		25	26	
		27					
28	29		30			31	
32		33				34	
35					36		

Pomen besed

Vodovarstvo: 1. del njive, 4. domača žival, 8. ruska reka, 10. domača žival, 11. glasbena nota, 12. bivši poljski zunanji minister, 14. kazalni zaimek, 15. slog, 16. površinska mera, 18. Capkova drama, 19. veznik, 20. veznik, 21. žuželka, 22. predlog, 23. nepošten človek, 25. osebni zaimek, 27. razbojnik, 28. kvarta, 30. starodavno dalmatinsko mestce, 31. osebni zaimek, 32. moško ime, 34. spona, 35. azijska država, 36. siromastvo.

Navpično: 1. rusko mesto, 2. domača žival, 3. osebni zaimek, 5. mesto v Srbiji, 6. krtica za valuto sosedne države, 7. mesto v Palestini, 9. južnoameriška država, 12. moški glas, 13. neosvobojena slovenska dežela, 17. jugoslovanski otok, 19. poljska tiskovna agencija, 22. mesto v Šleziji, 24. egiptansko sveto govedo, 26. otok v Balearih, 29. družinski član, 31. predlog, 33. trdinica, 34. osebni zaimek.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Vodovarstvo: 1. peta, 4. epos, 8. ave, 10. Ana, 11. Ra, 12. nad, 14. ar, 15. teror, 17. Abo, 19. ona, 21. Opatija, 22. tla, 23. aga, 25. sifon, 28. ne, 30. Rus, 31. ig, 32. oni, 34. oko, 35. rana, 36. Knin.

Navpično: 1. Parma, 2. Eva, 3. te, 5. pa, 6. ona, 7. sarma, 9. paratizma, 12. Ne (ne-), 13. predlog, 15. topas, 16. Rojan, 18. bol, 20. nag, 22. tenor, 24. argon, 26. Ir (iridij), 27. os, 29. ena, 31. Iki, 33. in, 34. on.

Slepar z blagom

Metilka, 12. aprila. Podjetni slepar, ki se izlaja za trgovskega zastopnika »Anglo-Scottish Textile« iz Zagreba, je svoje delovanje prenesel v Belo Krajino, kjer ponuja osebito krojaškim mojstrom razno manufakturno blago pod ugodnimi plačilnimi pogoji in majhno akontacijo na račun naročila.

Nedavno se je zgledil tudi v Metliki, da bi našel nove žrtve. Med drugim je obiskal tudi krojaškega mojstra g. Roberta Fušarja in ga pridobil za naročilo blaga v znesku okoli 3000 din. Po naročilu, ki jo je izstavil pod št. 192 bi se dalo sklepati, da je pred tem obiskal že več mojstrov ali trgovcev, ne ve se pa, kdo je sleparju nasel s tem, da mu je naplačilo izročil. Kljub temu, da je podjetni zastopnik zahteval 300 din naplačila, se je g. Fuškar posrečilo odpraviti sleparja z zagotovljenim, da plača blago šele ob prejemu blaga, kar pa mu nikakor ni šlo v račun. Sleparjev nastop je uglajen, zato mu gre po pisati številne prevare, ki jih je že izvedel na račun prostega zaupanja ljudstva. Tudi zunanost ga ne izdaja za sleparja, zato svarimo vse, ki bi se jim utegnili kdaj približati s tovrstnimi penudbami, da so v svojo korist previdni!

Borzna poročila

Curth, 13. apr. Beograd 10, Pariz 8.81, London 15.55, New York 44.6, Bruselj 75, Milan 22.52, Amsterdam 23.67, Berlin 177.50, Stockholm 105.50, Šofija 5.50.

Donizetti: Lucia Lammermoorska

Naravno uprizorjena romantična opera je žela močan uspeh

Ljubljana, 13. aprila. V četrtki je bil lep večer! bil zapel. Saj toliko toplega zanimanja in iskrene radosti že dolgo ni pokazalo naše operno občinstvo, kakor sploh ob prvem nastopu na odru domače pevke Sonje Ivančičeve.

Od srede aprila 1936 je Donizettijeva sladkih melodij bogata »Lucia« zopet na repertoarju naše opere in v najboljšem spominu nam je še blesteča kreacija naslovne partije po Z. Zupevcu in kasneje tudi zelo posrečeni nastopi Nonnjevce.

Vendar je bilo v četrtki operno gledališče nabito polno, zasedeni so bili še rezervni stoli v pritličju, med publiko pa je vladalo pravo premiersko občutje, in vse kaže, da bo z Ivančičevo »Lucia« zopet močno privlačna operna uprizoritev.

Zakaj debut Sonje Ivančičeve, odlične absolventke konservatorija in po mnogih lepih nastopih v radiu ter uspešnih produkcijah tudi širši ljubljanski glasbo ljubčim krogom že dobro znane in priznane koloraturne pevke, je bil presenetljivo posrečen, pevski in igralski najboljše nade vzbujajoč. Nastop v tako veliki, težki, vsestranski naporni partiji je za popolno odrsko začetnico nad vse tvegan poskus, ki more uspeti le izjemamo izrednim talentom.

Dokaz umetniške resnosti je dejstvo, da se je Sonja Ivančičeva na svoj debut dolgo temeljito pripravljala in se ni strasila nikakih žrtve, samo da je mogla nastopiti pevski in igralski resnično dozorela tudi za kritične in po njenih predhodnicah razvijane poslušalce. Velika prednost leži zanj tudi v zelo ugodni zunanosti in privzgojeni uglajenosti kretanj in vedenja, ta-

ko da ji niti čisto naravna trema, ki ovira in veče vsakega debutanta, ni mogla takoj po uspehi prvi sliki več delati vidnih težav. Jasno pa je, da bo lahko pri reprizah še svobodnejša in sproščenejša.

Sceno blaznosti je pela in igrala tako močno zadovoljivo, da je sprožila aplavz že sredi svoje arije in po zaključku ponovno žela toplotno priznanje: duet in koloraturna arija v drugi sliki ter duet z bratom v I. sliki 2. dejanja so bili podani točno, čustveno, fino brez forsiranja ter z edino težnjo, da bi nudila lepo petje. Ni velik njen glas, kakor ni velik pri nobeni kolo-raturki, ali prodoren je, na primernih mestih povsem ustrezljivo močan in tudi v razkošnih ansamblih zmagovit. Zlasti pa je ta glas skrbno kultiviran tehnično izli-kan, topel, sladak in zato prijeten. Sama pa se zaveda, da je do dovršenosti edina pot preko vztrajnega nadaljnega pevskega studija.

Koliko toplih simpatij uživa mlada pevka, so kazali nestevilni šopki, ki jih je prejala in pa viharji aplavzi, ki so jo pozivali vedno iznova na rampo.

Gost Gostič je znan tudi po svojem v vsakem pogledu odličnem Edgardu. Zal, da se je to pot moral žrtvovati, a je v zlic čutni nerazpoložnosti svojega utrujenega in prehlajenega organa ponovno storil za svojo partijo vse, kar zna in more. Zadnji prizor je bil v zlic vsemu lep in učinkovit. Anžlovar je pel po Janku patijo lorda Henrika, Lucijinega brata. Pevski je napredoval in se razvil. Toda način podajanja partije je koncerten, ne pa dramski, ker mestoma docela ignorira partnerja ter poje v publiko. Tudi njegove kretnje so včasih preveč ostre, držanje telesa napeto, v splošnem malo groteskno-romantično. Njegov glas pa je silen in tudi gorak.

Za Francja je vskočil Marec in obstal zadovoljivo. Odlični Rajmund vzgojitelj, je bil Lupaš, pevski zmagovit, zgledno jasen v izgovoru, iskreno čustven in tudi igralski prav dober. Nov Normana je bil namestu bolnega J. Rusa tenorist Rakovec, ki se je lepo uveljavil že v »Rusalki« kot lovski glas za sceno. Normana je lepo zapel in igral. Nepotrebno pa je bilo beganje po stezi navzgor in navzdol. Barbiceva je simpatična Aliza. Prosim samo obe dame, naj se neprestano ne prijemljata za roke! Vtisk je diletantski.

E. Frelih je opero zelo okusno in praktično nanovo izrežiral, lepo opremil in poskrbel za čim več akcije na odru. A. Nef-fat pa je opero skrbno naštrvil in točno dirigiral. Oba sta zaslužila, da sta bila pozvana na oder. Vsi solisti so prejeli šopke in v redu je, da ga je prejel tudi resno ambiciozni mladi režiser Frelih.

Tako je bil v četrtki res lep večer in vem, da jih bo z »Lucijo« Sonje Ivančičeve še več.

Fr. G.

Proračunska seja kranjskega obč. odbora

Proračun z napako 100.000 din sprejet v 1 uri in pol

Takse za avtomobile in kolesa uvedene

Kranj, 13. aprila

Snoči se je vršila seja občinskega odbora na kateri se je obravnaval proračun za leto 1940/41, obenem je bil sprejet tudi pravilnik za izvajanje proračuna. Seji je prisostvoval tudi sreski načelnik g. dr. Vidic, ki ga je župan g. Cesen pozdravil, takoj nato pa zapisel novega občinskega odbornika g. Roglja, ki je vstopil na mesto o. o. Kerča, ki je po skoraj polletnem čakanju je zasedel mesto odstopivšega g. dir. Košnika v upravi. Gotovo je čudno vplivalo na vse odbornike hitro imenovanje o. o. Kerča v upravo šele po sestavitvi proračuna. Po uvodnih formalnostih in poročanju po uvodnih formalnostih je bil čilih predsednika o stanju blaginje je bil sprejet predlog o tajnem delu seje, ki ga zahtevajo važne in neodložljive zadeve. Nato je prešel g. župan na dnevni red in obravnaval predlog uprave o novem proračunu, ki predvideva 3.329.593 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Pred obravnavo posameznih postavk je g. župan obrazložil obč. odbornikom, da je proračun sestavljen ob podlagi nekaterih nujnih zahtev, ki jih terjajo negotovi časi in da so vsled tega

izostale nekatere postavke, ki so nujne za katere pa ni mogoče najti potrebnega kritja. Proračun je v bistvu tak kakršen je bil lani in je le malenkostno zvišan. Večji izdatki so predvideni zlasti za protiplinsko obrambo v znesku 290.424 din, večji so tudi izdatki za obč. uslužbence in nova postavka, ki jo zahtevajo razmere za podporo vpoklicanih rezervistov. Uprava je za vpoklicance namenila 25.000 din, postavka pa je bila na predlog o. o. Ciperla zvišana na 59.135 din. Povišek je bil izravnan s črtanjem predvidenega zneska nagrad za uradništvo.

Predvideni izdatki v proračunu se delijo na osebne izdatke v znesku 626.172 din po črtanju nagrad in na materialne, ki znašajo 2.683.421 din. Pri spremembah predloženega proračuna je treba predvsem omeniti, da se je postavka za obvezno telesno vzgojo, ki je bila predvidena s 30.000 din na predlog o. o. dr. Šilarja znižala na 10.000 din, ostanek pa se je porazdelil na podporo za dijaško kuhinjo in zlasti za Rdeči križ v znesku 10.000 din, ki je namenjen usposabljanju prebivalstva v pasivni ob-

Danes premiera prekrasne ljubavne
romance

Čakala te bom

(DEZERTER)

Režija: LEONIDE MOGUY

tvorec filmov »Ječa brez rešetk« in »Greh«.

CORINNE LUCHAIRE

nepozabna francoska umetnica
iz filmov

»Ječa brez rešetk« in »Greh«
Njen partner: Jean Pierre Aumont

Kino Matica, tel. 21-24

Danes ob 16., 19. in 21. uri, v nedeljo
ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

II. del senzacionalnih TIM TAYLORJEVIH pustolov- ščin v napetem filmu:

Radi dolžine filma predstave danes ob 16., 19. in 21. uri,
jutri ob 10.30 (matineja) ter ob 15., 17., 19. in 21.15 uri.

KINO SLOGA, tel. 27-30

Tim Taylorjeva sreča

Cesto v Gornji Radgoni prično tlakovati

Kaj bi morala občina upoštevati, če hoče, da bo to delo opravljeno poceni in
v zadovoljstvo občanov

Gornja Radgona, 12. aprila

Tvrda Slograd iz Ljubljane, ki je iz-
citala vsa dela pri tlakovanju ceste v ob-
mejni Gornji Radgoni, je že pričela s pri-
pravljalnimi deli in sicer opravlja te dni
meritvena dela v onih delih, kjer bo cesta
tlakovana še to leto. V prvi etapi t. j. v
letošnjem letu bo cesta tlakovana od ob-
mejnega murskega mosta do hiš notarija
Požuna in posestnice Veberjeve na Spod-
njem grisu ter od trgovine Pavla Benka
do železniške postaje. Za ta dela je kredit
že odobren in na razpolago.

Tlakovanje ceste na preostalem vmes-
nem vijugastem delu od vile notarija Po-
žuna mimo vile dr. Čremošnika, župnišča
in vile dr. Breznika do trgovine Benko-
Zotter v letošnjem letu ni predvideno, ker
ni na razpolago kreditov. Pač pa so neka-
teri prizadeali posestniki, ki doslej o do-
ločitvi te ceste trase niso bili obveščeni in
njihove želje upoštevane, zaprosili pri ob-
čini, da se glede tega dela ceste izvedejo
še nekatere korekture, zlasti v pogledu od-
prave ovinkov na tem delu. Po sedaj do-
ločenem načrtu bi se moral ta del česte
tlakovati na ta način, da bi se razširila ce-
sta na zapadni del tako, da bi se odzvelo
nekaj sto kvadratnih metrov lepih vrtnih
parcel župni nadarbin, nadalje tvrdki Clo-
tar Bouvier in notariju Požunu, katera zem-

ljišča so zagrajena z 2 metra visokim ne-
davno zgrajenim zidom na 1 m visokem
betonu v dolžini nad 120 metrov. Na zuna-
nji cestni strani ob tem zidu je poleg ceste
za pešce napravljena tudi kanalizacija, ki
je svojočasno stala občino precej denarja.

Ako bi se te del ceste razširili po vrtnih
navednih lastnikih, bo treba prvič odkupiti
to zemljišče v približnem obsegu nekaj sto
kvadratnih metrov, nadalje podreti masiv-
no ograjo v dolžini nad 120 metrov, nato
postaviti novo ograjo ter prestaviti tudi
in izvesti novo kanalizacijo, ker bi sicer
ista prešla ravno v sredino nove tlakovane
ceste in izvršiti še nekatera druga dela.
Vsa ta dela bi stala 50 do 60.000 din. Efekt
vseh teh dragih del pa bi bil končno ta, da
bi se na gornji strani pri transformatorju
ovinek nekoliko ublažil, kajti odpraviti ga
ni mogoče radi vile dr. Breznika, pač pa
bi se na drugi strani napravil nov ovinek
pri hišah Veber — Požun, vrhu tega pa
bi ostala hiša zdravnika dr. Čremošnika
odstranjena od glavne tlakovane ceste in
bi nastal pred isto brezpomemben sejnišni
prostor. Skratka uspeha bi ne bilo v primer-
u z ogromnimi stroški za podiranje
ograde, postavitev nove, prestavo kanali-
zacije, nikakega. Ako so nameravali kdaj
odpravljati na tem delu ovinke, ki itak niso
prehodi, potem bi občina svojočasno ne
bila smela dati dovoljenja za gradnjo vile

zdravniku dr. Brezniku, ki je sedaj edina
ovira za odstranitev ovinkov na tem delu
in pa stara občinska hiša pod bregom sej-
nišča pred cerkvijo.

Brez dvoma isti učinek, toda z znatno
manjšimi stroški, pa bi bil dosežen, ako
bi se cesta pod transformatorjem ob vo-
gaju župniškega vrta razširila ob živi meji
od vile dr. Čremošnika naprej do vile dr.
Breznika, s čimer bi bil ovinek pri trans-
formatorju isto ublažen in tudi spodnji med
hišama Veber — Požun, ne glede na to,
da se ti ovinki, ki itak niso nevarni za pro-
met, popolnoma ne dajo nikdar odpraviti,
ker sta temu oviri edino hiši dr. Breznika
in pa stara občinska pod cerkvinim bre-
gom. Ovinek med vogalom župniškega vrta
ter živo ograjo na posestvu Karla Halb-
artha bi se dal z minimalnimi stroški od-
praviti na ta način, da bi se en del pada-
vine zasul, obenem pa napravila škapa,
kar vse ne bi stalo niti četrtine tega, kak-
or pa, če se bodo dela zares izvršila po
sedaj določenem načrtu. Za zasipanje je
materijala dovolj na banovinskem gradu,
kjer je bil pridobljen ladi adaptacije gradu.
Obenem pa bi tudi lice sedanje ulice po-
polnoma nič ne izgubilo.

Ker pa ta dela za letošnje še niso pre-
videna, smo menja, da bo občina tudi to
zadevo uredila na čim cenejši način in v
zadovoljstvo vseh svojih občanov.

tični organizaciji beračenja potom otrok,
ki si dneve in ulice porazdeljuje med seboj
po določenem načrtu, vse seveda pod nad-
zorstvom staršev, ki otroke silijo k tem-
ni. Da bi se odpravilo temu zlu, je stori-
la mestna občina s sodelovanjem mestne
policeje vse potrebne ukrepe. Na žalost
pa je treba ugotoviti, da so vsi ukrepi za-
man, ki jih pa obrezuje meščanstvo ne
samo s tem, da daje z davčnimi po-
tuho otrokom in drugim beračem, ampak
da posega celo v delokrog varnostnih or-
ganov in se zgraža nad aretacijami bera-
čev. Uspešna borba proti beračenju pa
je mogoča ob sodelovanju vse javnosti.

Mestna občina Maribor, ki so si pridobile domov-
stvo v Mariboru, poskrbela, da njihovo
vzdrževanje iz svojih proračunskih sred-
stev, ostali berači pa se bodo odpravili v
njihove domovinske občine. Stari, ki po-
siljajo otroke beračiti, bodo obsojeni kaz-
novani, ker se vsak primer prijavi drža-
venemu tožilstvu oziroma sodišču. Mestno
prebivalstvo naj v borbi proti beračenju
sodeluje s tem, da beračev ne podpira s
kakeršničnimi darovani marčev in napoti
na socialni politični oddelke mestnega po-
glavarstva ali pa izroči stražniku.

Likvidacija 57 let starega društva

Maribor, 11. aprila

Združenje kovinarjev v Mariboru je ze-
lo znano, saj je menda drugo ali tretje
najstarejše društvo. Ustanovljeno je bi-
lo 1883. Sedaj pa je prejela uprava zdru-
ženja rešitev od pristojne oblasti, da je
njen priziv, ki je bil viden proti ukinitvi
zavajen. Tako mora združenje preiti v
likvidacijo.

Temu združenju je vzorno načeloval že
pet let likvidacijski mojster Ivan Ku-
mer v Mariboru. Združenje šteje 66 čla-
nov in je združevalo rokodelske obrtnike
vseh kovinarskih strok v območju mari-
borskega mestnega poglavarstva. Imelo je
lastno pisarno v Tkalcih ulici 3. Zbralo si
je v teku let lepo imetje, ki znaša v vred-
ni ti najmanj 45.000 din. Od tega iz-
zalo je fonda za podporo onemoglih članov in
njihovih svojcev 10.000 din, vajen skidaj
6000 din, rezervni fond 6000, ostalo je
vrednost inventarja ter gotovine. Mari-
borska javnost se vprašuje, ali ni škoda,
da e ukine tak združenje, ki je imelo
vse pogoje za svoj uspeh in uspešno, hla-
levredno delovanje.

K literarnemu večeru

MARIBOR, 12. aprila

Umetniški klub iz Ljubljane, v katerem
so zastopani naši mladi pisatelji in pesni-
ki Igor Torkar, Ladislav Klavž, Ljudvika
Mrzel, Jozef Kravtje in Vladimir Bartol —
je prišel obiskat severno mejo in bo pri-
redil kakor znano, nocoj, v Ptuju, jutri,
v nedeljo, večer, pa v mariborskem Narod-
nem gledališču svoj literarni večer. Peto-
rica je nastopila z recitacijami svojih del
pred dnevi v Ljubljani in je bila nad vse
pričakovano topla in od občinske kritike,
znanjem sprejeta tako od oficijelne kritike,
kakor od najširših strani javnosti. Po
prav tako uspešnih gostovanjih na Golniku
in v Kranju so se zdaj namenili med nas.

Menda ni treba še posebej poudarjati,
da bo nastop mladih ustvarjalcev in obli-
kovalcev slovenske besede tako za Ptuja
kakor za našo severno metropolo redki
pojemben dogodek. Ljubljanski Umetni-
ški klub je zrasel iz kulturne potrebe čim
širšega in živahnjega kulturnega razma-

Film po romanu JEAN VIGNAUDA
SAFIJA (LE MAISON DU MALTAIS)
VIVIANE ROMANCE. Pierre Renoir, Louis Jouvet in drugi
Krasen film, ki nas vodi iz sončnega romantičnega Orfenta v Pariz, v družbo,
kjer je doma bogastvo in razkošje, pa tudi v podzemlje, kjer kraljujejo apati in
razni temni elementi. — Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri (v nedeljo)
ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Danes ob 20., jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30, v ponedeljek ob 20. uri:
Film o tragediji velike ljubezni
s slavno Polo Negri
Tango nocturno
Ganljiva vsebina, prekrasne melodije,
popularni slager »Tango nocturno«,
to so prednosti tega bisera nemške
drame.
Pozor! Pri predstavi v nedeljo ob pol 3. dva filma — Znižane cene!

ha med širokimi plastmi naroda, kajti kul-
tura je vendar vsekdar bila in bo v prvi
vrsti narodova last, narodova bogata vse-
bina in dragocena dediščina bodočim ro-
domom. Zlasti ta čas nam navedeno dej-
stvo kot nemara še nikoli poprej stopa
pred oči. Pomnimo samo, da se v delavnem
plodnem kulturnem življenju in ude-
stvarjanju ohranja narodova bit, ki je na
tej poti neuničljiva. Z vidika nacionalne in
kulturne miselnosti je treba torej še po-
sebe poudariti predstavnike naše mlade
literarne generacije, za katere nastop vla-
da v obeh mestih upravičeno zanimanje.

Vojnim oškodovancem bo ustrezno Marljivo delo odborov v Mariboru in Ljubljani — Gre za okoli 3000 oškodovancev

MARIBOR, 12. aprila

Kakor znano deluje v Mariboru odbor
vojnih oškodovancev, ki si skupno z ljub-
ljanskim odborom prizadeva, da bi se ta
zadeva ugodno rešila. Največ zaslug za
vztrajno delo pripada v Mariboru nedvom-
no g. dr. S. Fornazarič, ki je, izvršil
ogromno delo na mariborskem področju v
zvezi s problemom vojne oškodnine, pri
katerem je prizadetih okoli 3000 naših ro-
jakov iz Primorja, Koroske, Istre, Goriške
in Dalmacije in ki so skupno prizadeti za
vso 50 do 60 milijonov dinarjev.

Akcija za rešitev tega problema se je
pričela že takoj po prevratu. Nešteto spo-
menic in sklepov je šlo v Beograd, za za-
devo se je s svojas zelo vneto zavzemal
minister dr. G. Zerjav, o stvari so raz-
pravljali v parlamentu, dokler ni prišla
končno zadeva pred ministrski svet. Ne-
šteto deputatov je šlo v Beograd, da bi po-
sredovali pri merodajnih činiteljih za us-
pešno rešitev. Spisi se nahajajo sedaj pri
banski upravi v Ljubljani, formuliran je
tudi poseben osnutek uredbe, ki predvide-
va pravico rešitve tega vprašanja za tiste
jugoslov. državljane, ki niso bili podaniki
Srbije in Črne gore. Za prizadete vojne
oskoddance v obsegu predvojnne Srbije je
bilo namreč že izplačanih obveznic vojne

Mariborsko gledališče

Sobota, 13. aprila, ob 20.: »Cigan barona«.

Nedelja, 14. aprila, ob 15.: »Gejša«.

Nedelja v mariborskem gledališču. Pr-
vič v nedeljski popoldanski predstavi se s
posebnim ozrom na okoličane uprizarjo ze-
lo zabavna angleška opereta »Gejša«. Zve-
čer pa se ob znižanih cenah predstavi
ljubljansko Umetniško društvo s svojim
zelo zanimivim literarnim večerom.

Tomšič v skupni grobnici Izjemno izvršen izkop

Maribor, 12. aprila

»Ce pride naš narod kedaj do po-
litičnega blagostanja, bo to med pr-
vim zvezdami hvalečno pripisoval
tudi svojemu prezgodaj umrlemu in
nepozabljenemu Tomšiču.«

»Slovenski Narod«, 27. V. 1871.

»Ko pa so zgodaj jutraj prišle žene
k Njegovemu grobu, je bil kamen
odložen in grob že prazen.«

Tako nekako se je davi zgodilo s Tom-
šičem in njegovim grobom. Namesto jeru-
zalemskih žen je prišel — ker ni bilo mo-
goče zvedeti točnega časa prihoda komisije
— že kmalu po 6. uri dolgoletni negovalec
groba, da bo kot priča temu zgodovinsko
znamenitemu činu.

Pa je prišel prepozno. Spoznal je to na
sledovih v grobu in je kmalu tudi opazil
že odhajajočo komisijo, ki je to pot, kakor
kaže, izjemoma že ob 6. opravila svoje v
tem primeru zelo lahko delo (ker je bilo
kot omenjeno že prejšnji dan vse priprav-
ljeno). Tomšič se je v svojih ostankih že
nahajal v mali škati tam v mrtvašnici,
od koder bodo vsi vkup (18 ali 20) odpe-
ljani v skupno grobnico na frančiškansko
pokopališče na Pobrežju.

Zato je bilo prav, da se je ves posloves
od prvega slovenskega časnikarja in prvo-
boritelja za jugoslovensko idejo izvršil že
na predvečer, kakor je to razvidno iz sle-
dečega odlomka iz poslovnega samogo-
vora.

Dragi rojak in tovariši!
Skozi 10 let z redkimi izjemami vsak dan
sem Ti delal družbo tu na mestu, kamor
so Te pred 69 leti položili in kjer naj bi
večno počival in se zopet združil s sloven-
sko zemljo, ki si jo tako nad vse prisrčno

ljubil. Kakor žal večina našega sodobnega
razumstva sem Te izpocetka tudi jaz
poznal le površno. Vendar pa sem silil
veličino veličanstva Tvojega duha in srca
tudi Tvojega prvenstva v boju za osvobo-
jenje slovenskega naroda v okviru velike
Jugoslavije. Ko pa sem iz Tvojega žrtve
in trpljenja polnega dela svojo slutnjo na-
šel potrjeno in izpolnjeno — in to je bilo
baš v času tudi viška moje Kalvarije,
mojega skrajnega ponižanja in brezdom-
skega potiskanja po podstrešjih, skladiščih
in hodnikih, sem se odločil za nadaljevanje
Tvojega velikega mešljanstva. In sicer v
prvi vrsti v osvobodilno se bolj kot tedaj
razkosane slovenske zemlje. Sklep te za-
snove naj ostane začasno še Tvoja tajna.
Vzemi jo seboj od tu, kjer moraš pod silo
razmer prekiniti svoj večni počitek in bra-
nijo se zase tudi med Tvojo novo družbo
tam, kamor Te pošilja Tvoja še v grobu
nemila usoda.

Predragi Tomšič!

Ko so Te pred skoro 70 leti položili v to
posvečeno zemljo, se je od Tebe poslavljala
cela armada Tvojih čestilcev. Vidliš, zdaj,
ko si prisiljen prekiniti ta svoj zaslužni
večni pokoj, ni — razen mene, ki mu je
ta dan najhujši udarec vsega življenja —
prav nikogar živih tu. Za enkrat iz najine
tajne samo Ti pa veš in vidiš, da je tu to
po 70 letih siloma in zopet odprtem grobu
navzoče in te spremlja v novi provizorij
vse, kar željno pričakuje osvobodjenja in
vstajanja.

V imenu vseh teh Te blagoslavlja in po-
zdravlja Tvoj — do svidenja nekoč baš
zopet na tem mestu

Tvoj zvesti rojak in tovariš

F. P.

Preureditev mariborske bolnice Maribor pričakuje, da se bo do dela na nedovršenem bolniškem paviljonu kmalu pričela

MARIBOR, 12. aprila

31 mesece že stoji stavba štirinad-
stropnega bolniškega paviljona ob Tržaški
cesti v surovem stanju, nedozidana in ne-
dovršena. Mariborčani so se ves čas za-
man zgrajali nad to veliko sramoto, saj
so ubogi bolniki morali nemalo krat ležati
po hodnikih, nedaleč pa stoji nedograjeni
paviljon, kamor naj bi prišla predvsem
oddelki za očesne, ušesne, nosne in vratne
bolezni ter dermatološko-venereološki od-
delki. Stavbna dela so stala 3 milijone
din, potrebnih je bilo še nadaljnjih 6 mi-
lijonov dinarjev za opremo in popolno do-
zidavo. Uprava bolnice ni mogla na noben
način izposlovati vrtnice 5 milijonov di-
narjev, ki jih je država dolgovala bolnici

za razne bolniške stroške

Sedaj pa je pristopila v Maribor vest, da
je pristojno ministrstvo odobrilo posnalo
v znesku 12 milijonov dinarjev, ki ga je
najela banovina. S tem denarijem se bodo
kakor se čuje, končala stavbna dela na
nedograjemem paviljonu in se bo izvršila
izvedba tudi potrebne preureditve ter iz-
popolnitve v bolniškem kompleksu.

Mariborska javnost pričakuje, da bodo
topot obljube izpolnjeni ter da se bodo
čim prej pričela stavbna dela na nedo-
zidanem bolniškem paviljonu. Z deli bo
treba vsekakor pohiteti, da nas ne bo
spet prehitela zima in da ne bo povoda
za razne izgovore.

Ukrepi proti beračenju otrok Razglas mestnega poglavarstva mariborskemu prebivalstvu

MARIBOR, 12. aprila

Mestno poglavarstvo v Mariboru je že
ponovno opozorilo mestno prebivalstvo, naj
beračenja v kakršnikoli obliki ne počira,
marveč naj prepreči podpiranje siroma-
šnih oseb tistim činiteljem, ki so po zaka-
nu za to poklicani in ki razpolagajo s po-
trebno kontrolo nad resnično potrebnimi

in vrednimi prosilci. Kljub vsemu priza-
devanju, da bi se vsaj omejilo, če že ne
odpravilo, se je beračenje v zadnjem času
v našem mestu močno razpaslo.

Najžalostnejše dejstvo pa je, da se be-
račenje širi zlasti med mladino, ki se be-
račenje ne namena k delamrznosti in kaznivim
dejanjem. Na sled so prišli celo sistema-

Mariborske in okoliške novice

— Zdravniško dežurno službo za nujno
pomoc članom OUZD in njihovim upravi-
čenim svojem ima v neodoljivih prime-
rih in v odsotnosti pristojnega rajonskega
zdravnika danes v ponedeljek 14. aprila dr.
Teobald Zingst, Kralja Petra trg 3.

— Razlaga Musić-Patrih v beli dvorani
Sokoljskega doma bo odprta še jutri. Po
razstavi vodi prof. L. Bizjak. Odprta bo
od 9. do 12. in od 14. do 18.

— Recitacijski večer, združen s kon-
certnim večerom tenorista S. Lukmanja,
bo v torek 16. t. m. v dvorani Ljudske
univerze. Recitiral bo ljubljanski režiser
g. Milan Skrbinek in sicer domača in tu-
ja dela. G. Lukmanja spremlja pri klavir-
ju kapelnik g. Franek.

— Gnjilivo. Nek delavce, ki je tudi ka-
rikaturist, je nedavno v prostem času na-
pravljal karikature nekakega tujega državnika,
kakršne često konšajo tudi razni časopi-
si. Situacijo pa so to karikature videle
nekatere ženske, kar jih je tako razburilo,
da so od onemoglosti pričele celo jokati.
Grozilo pa so tudi onemoglosti delavcu,
da bo že čutil posledice, ker se je drznil
karikirati tujega državnika. Menimo, da
takšna občutljivost ni baš na mestu in bi
bilo vsekakor bolje, da bi se prizadete žens-
ke raje zanimale za izobrazbo, ki so je po
njihov in obnašanju gotovo potrebne,
namest da se razburjajo nad stvarmi, ki so
je popolnoma nedolžne in se jih nič ne
tudi. (Delavska politika)

— Slovenjgorske novice. Z javne de-
ske pri Sv. Lenartu v Slovenskih gorah,
kjer je affiliran »Slovenski Narod«, se delj
časa opazmo da si nekdo izrezuje roman.
V pjasniti čitateljem in prijateljem na-
šega čevnelika, ki so bili prikrajšani za
zanimive novice in roman, sporočamo, da
je sedaj konec te svojevrstne hudomuš-
nosti. Roman je izzeval namreč neki tri-
govski vajenec, ki je uporabljal pri tem
nož in škarpje. Zgodilo se je, da je po-
zabil škarpje na mestu, kjer je izrezoval
roman. V lastno škodo je izpovedal mojs-
tru, kje so ostale škarpje in bo moral se-
daj za nje plačati 120 din. Upamo, da bo
ostal odslej affiliran »Sloven. Narod« ne-
okrnjen in ga bodo naši čitatelji lahko ne-
moteno brali.

— 1000 din vrednega psa angleške pa-
same so doslej še neznani zlikovci ukradli
poslovodji Ivanu Pinterju z Aleksandrove
cest. 53. Policija je ukrenila potrebne ko-
saže da se izsledijo tatovi.

— Nočno lekarniško službo imata od
danes dalje Minaškova lekarna pri Orlu
na Glavnem trgu 12, tel. 25—85, ter Rem-
sova lekarna pri sv. Roku na vogalu Alek-
sandrove in Mejske ceste.

— Prometna nesreča se je pripetila na
križišču Kopaljske ulice in Trgu svobode.
Ticla sta neki osebni avto in kolesar. Pri
karambolu je obtežal 15letni pekovski va-
jence Ernest Cvetko. Njegovo kolo je do
nerazbitno razbito.

— Nemoralno gnezdo je odkrila mari-
borska policija v središču mesta. Organi
javne varnosti so v večernih urah nepri-
čakovano vdrli v prostore, kjer so se zbi-
rale lahkotivke, ki so uprizarjale z raz-
nimi moškimi pravcate orgije. Policija je
vse navzoče ženske poslala na dermatolo-
ški oddelke tukajšnje bolnice, nakar se bo-
do morale zagovarjati zaradi nemoralnega
življenja.

— Beta kuga je spet zahtevala smrtno
žrtve. Meseca oktobra 1939 je prišla k 49
letni sivilji Mariji Gornik v Studencih
Pavla Radihova iz Ribnice na Pohorju ter
prošila za pomoč. Bila je v blagoslov-
ljenem stanju. Gornikova je njeni prošnji

ustregla, zlasti ker je za to uslugo plačala
500 din. Toda zdravstveno stanje Pavle Ra-
dihove se je tako poslabšalo, da so jo morali
prepeljati v tukajšnjo splošno bolnico,
kjer so zdravniki ugotovili, da so zaradi
odprave telesnega ploda nastale kompli-
kacije. Nesrečna Radihova je imela za-
strupljenje in vnetje ter je naposled po-
gledala v umrli. Zadeva se je obravnavala
večraj dopolne pred nalim kazenskim
senatom, ki je Marijo Gornikovo obsodil
na 5 mesecev strogega zapor. Soobtoženi
35letni Viktor Puhr iz Ribnice na Pohor-
ju, ki je pokojni Radihovi dal 500 din za
odpravo telesnega ploda, pa je bil obsojen
na 2 meseca zapor, pogojno za dobo 3
let.

— Čigava je denarnica? Zlatarski po-
močnik Franc Vianovič je našel denarnico,
v kateri je bilo 534,25 din gotovine, ki jo
dobi lastnik na policiji.

— Sejnске novice. Na mariborski svinj-
ski sejnem dnevi 12. aprila so prignali okoli-
ški kmetje 360 svinj, prodali pa so jih 68
Povprečne cene so bile sledeče: prašiči od
5 do 6 tednov po 110 do 115 din, po 7 do
9 tednov 120 do 135 din, 3 do 4 mesece
po 190 do 230, 5 do 7 mesecev po 320 do
360 din, 8 do 10 mesecev po 460 do 560
din, 1 leto stare po 800 do 870 din. Kilo-
gram žive teže po 7 do 10, kilogram mrt-
ve teže po 12 do 15 din.

— Mesto venca na grob pokojne gospe
Amalije Vertnikove, posestnice in trgovke,
je daroval odvetnik dr. Rudolf Ravnik Pod-
pornemu društvu prve realne gimnazije v
Mariboru 200 din. Iskrena hvala!

— Nova grobova. V Kamniški ulici 5 je
preminila zasebnica Roza Palmetova sta-
ra 67 let. Pokojnica je bila rojena v Ma-
riboru, pristojna pa v London. — V sploš-
ni bolnici je umrla zasebnica Elizabeta
Lovrenčič, stara 79 let. Žalujčimo naše
globoko sožalje!

— Med spanjem se je otrok zadušil. Vi-
nicarka Elizabeta Bohnerič je vzela 21 dni
starega sinka Jozefa k prsim. Ker je ves
dan delala in ker je bilo že pozno, je Bo-
hneričeva zaspala. Med spanjem pa se je
pri obratu vlegla preko otroka, ki se je
pri tem zadušil. Ko se je jutraj zbudila,
se ji je zdelo čudno, da je otrok popolno-
ma miren in negiben. Prošila je moža, naj
napravi luč. Ko si je dete natančneje ogleda-
la, pa je spoznala, da je mrtvo.

— Zveza kulturnih društev v Mariboru
ima jutri v nedeljo ob 10. uri svoj redni
občni zbor.

— Literarni večer. Tudi mariborska so-
kolska župa vabi člane Sokole, da se ude-
ležijo jutrišnjega literarnega večera v Na-
rodnem gledališču.

Iz Slovenjega Gradca